

**Kotkan kaupungin
opetussuunnitelma,
nuorten lukiokoulutus**

Nimi	Kotkan kaupungin opetussuunnitelma, nuorten lukiokoulutus
Kunta	Kotka
Koulu	Kotkan lyseo Karhulan lukio
Hyväksymispäivämäärä	25.5.2021
Pdf luotu	10.5.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	2
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	4
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä.	4
2.2. Arvoperusta.	4
3. Opetuksen toteuttaminen.	7
3.1. Opintojen rakenne.	7
3.1.1. Yrittäjyyslinja.	7
3.1.2. Matemaattis-teknologinen linja.	9
3.1.3. Urheilijakoulutus.	12
3.1.4. Luova Lyseo.	12
3.1.5. Studies in English.	12
3.1.6. Ympäristöopinnot.	13
3.2. Oppimiskäsitys.	14
3.3. Opiskelu ympäristöt ja -menetelmät.	14
3.4. Toimintakulttuuri.	15
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	18
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	19
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	23
4.1. Ohjaus.	23
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki.	28
4.3. Opiskeluhoito.	31
4.3.1. Opiskeluhoitoon keskeiset periaatteet.	32
4.3.2. Opiskeluhoitoon suunnitelmat ja niiden laatiminen.	35
4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä.	40
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	40
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	44
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	44
5.2. Opintojakson arviointi.	45
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	45
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	47
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	47
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	47

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	48
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	51
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	51
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	52
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	53
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	54
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	56
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	57
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	57
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	58
7. Tuntijako.	62
8. Oppiaineet.	64
8.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	64
8.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	65
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1).	67
Kieli ja tekstitietoisuus ja Vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI2+ÄI3).	69
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4).	70
Tekstien tulkinta, 2 op (ÄI5).	71
Kirjoittaminen 1 ja Vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI6+ÄI7).	72
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8).	73
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9).	74
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10).	75
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11).	76
Tekstin- ja kielenhuolto, 2 op (ÄI12).	76
Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI13).	77
Ilmaisutaito, 2 op (ÄI14).	78
Viestintä- ja neuvottelutaidot yritysviestinnässä, 2 op (ÄI15).	79
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI16).	80
Elokuvailmaisun keinot, 2 op (ÄI17).	81
Suomalainen elokuva ja yhteiskunta, 2 op (ÄI18).	82
Projekti, 2 op (ÄI19).	83
8.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6).	84
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21).	87
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (S22+S23).	88
Kirjallisuus 1, 2 op (S24).	89
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25).	90
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus 2, 2 op (S26+S27).	91

Kirjallisuus 2, 2 op (S28).	92
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29).	93
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210).	94
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211).	95
Startti lukio-opintoihin, 2 op (S212).	95
8.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU).	96
8.2.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	101
Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB11+RUB12).	101
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13).	102
Ympäristömme, 2 op (RUB14).	103
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15).	104
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16).	105
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17).	106
Ruotsin lähtötaso, 2 op (RUB18).	107
Ruotsin abikertaus, 2 op (RUB19).	107
Ruotsin kirjoittaminen ja kuullun ymmärtäminen, 2 op (RUB110).	108
Bisnesruotsi, 2 op (RUB111).	108
Ruotsin opintomatka, 2 op (RUB112).	109
8.3. Vieraat kielet (VK).	110
8.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	115
Englannin ensimmäinen opintojakso, 4 op (ENA1+ ENA2).	115
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3).	116
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4).	117
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5).	118
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6).	119
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7).	119
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8).	120
Startti, 2 op (ENA9).	121
Abikertaus, 2 op (ENA10).	121
Tekniikan englanti, 2 op (ENA11).	121
Business English, 2 op (ENA12).	122
Englannin opintomatka, 2 op (ENA13).	122
8.3.2. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA).	123
Saksan ensimmäinen opintojakso, 4 op (SAA1+SAA2).	123
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3).	124
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4).	125
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5).	126

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6).	127
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7).	128
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8).	129
Abikertaus, 2 op (SAA9).	130
Saksan opintomatka, 2 op (SAA10).	131
8.3.3. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VEA).	131
Venäjän ensimmäinen opintojakso, 4 op (VEA1+VEA2).	132
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3).	134
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4).	136
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5).	138
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6).	140
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7).	142
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8).	144
Abikertaus, 2 op (VEA9).	145
Venäjän opintomatka, 2 op (VEA10).	147
8.3.4. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (RAB2).	148
Jokapäiväinen elämä, 2 op (RAB21).	148
Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (RAB22).	149
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB23).	150
Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (RAB24).	151
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB25).	151
Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (RAB26).	152
Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB27).	153
Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (RAB28).	154
Abikertaus, 2 op (RAB29).	155
Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (RAB210).	155
Ranskan opintomatka, 2 op (RAB211).	156
8.3.5. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2).	157
Jokapäiväinen elämä, 2 op (SAB21).	157
Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (SAB22).	158
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB23).	159
Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (SAB24).	160
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB25).	161
Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (SAB26).	162
Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB27).	163
Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (SAB28).	164
Abikertaus, 2 op (SAB29).	164
Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (SAB210).	165

Saksan opintomatka, 2 op (SAB211).	166
8.3.6. Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä (VEB2).	166
Jokapäiväinen elämä, 2 op (VEB21).	167
Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (VEB22).	168
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (VEB23).	169
Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (VEB24).	170
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (VEB25).	171
Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (VEB26).	172
Yhteinen maapallomme, 2 op (VEB27).	173
Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (VEB28).	174
Abikertaus, 2 op (VEB29).	175
Viestintää arjen tilanteissa, 2 op (VEB210).	175
Venäjän opintomatka, 2 op (VEB211).	176
8.3.7. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3).	176
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (RAB31).	177
Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (RAB32).	178
Jokapäiväinen elämä, 2 op (RAB33).	179
Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (RAB34).	179
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB35).	180
Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (RAB36).	181
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB37).	182
Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (RAB38).	183
Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB39).	184
Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (RAB310).	185
Abikertaus, 2 op (RAB311).	185
Ranskan opintomatka, 2 op (RAB312).	186
8.3.8. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3).	187
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (SAB31).	187
Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (SAB32).	188
Jokapäiväinen elämä, 2 op (SAB33).	189
Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (SAB34).	190
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB35).	191
Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (SAB36).	192
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB37).	192
Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (SAB38).	193
Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB39).	194
Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (SAB310).	195
Abikertaus, 2 op (SAB311).	196

Saksan opintomatka, 2 op (SAB312).	196
8.3.9. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB3).	197
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (VEB31).	197
Viestintää arjen tilanteissa, 2 op (VEB32).	198
Jokapäiväinen elämä, 2 op (VEB33).	199
Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (VEB34).	200
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (VEB35).	201
Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (VEB36).	202
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (VEB37).	203
Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (VEB38).	204
Yhteinen maapallomme, 2 op (VEB39).	205
Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (VEB310).	205
Abikertaus, 2 op (VEB311).	206
Venäjän opintomatka, 2 op (VEB312).	207
8.3.10. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3).	207
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (EAB31).	208
Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (EAB32).	209
Jokapäiväinen elämä, 2 op (EAB33).	210
Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (EAB34).	210
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (EAB35).	211
Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (EAB36).	212
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (EAB37).	213
Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (EAB38).	214
Abikertaus, 2 op (EAB39).	215
Espanjan opintomatka, 2 op (EAB310).	215
8.4. Matematiikka (MA).	216
8.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	218
matematiikan yhteinen opintokokonaisuus, 2 op (MAY1).	218
8.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	219
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2).	219
Geometria, 2 op (MAA3).	220
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4).	221
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5).	222
Derivaatta, 3 op (MAA6).	223
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7).	224
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8).	225
Talousmatematiikkaa, 1 op (MAA9).	226
3D Geometria, 2 op (MAA10).	227

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	228
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	228
Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13).	229
Hyödyllistä algebraa, 2 op (MAA14).	230
Matemaattiset apuneuvot, 2 op (MAA15).	230
Projekti 1, 2 op (MAA16).	231
Projekti 2, 2 op (MAA17).	231
8.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	231
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2).	231
Geometria, 2 op (MAB3).	232
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4).	233
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5).	234
Talousmatematiikka, 2 op (MAB6+MAB7).	235
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8).	236
Tilastot ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9).	237
Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10).	238
Matematiikan johdanto, 2 op (MAB11).	238
Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 1 op (MAB12).	239
Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 4 op (MAB13).	239
Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB14).	239
Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB15).	239
Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB16).	239
Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB17).	240
Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 3 op (MAB18).	240
Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB19).	240
8.5. Biologia (BI).	240
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1).	243
Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI2+BI3).	244
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4).	245
Ihmisen biologia, 2 op (BI5).	246
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6).	248
Biologian kertausta abeille, 2 op (BI7).	249
Eläinten käyttäytyminen, 2 op (BI8).	250
Kokeellista biologiaa 1, 2 op (BI9).	251
Kokeellista biologiaa 2, 2 op (BI10).	252
8.6. Maantiede (GE).	252
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1).	255
Sininen planeetta, 2 op (GE2).	256

Yhteinen maailma, 2 op (GE3).	257
Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4).	259
Maantieteen kertausta abeille, 2 op (GE5).	261
Kehitysmaantiede, 2 op (GE6).	261
Maantiedettä kotikaupungissa, 2 op (GE7).	262
8.7. Fysiikka (FY).	263
Fysiikka luonnontieteenä, ympäristö ja yhteiskunta, 2 op (FY1+FY2).	265
Energia ja lämpö, 2 op (FY3).	267
Voima ja liike, 2 op (FY4).	268
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5).	269
Sähkö, 2 op (FY6).	270
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7).	271
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8).	272
Fysiikan kertaus, 2 op (FY9).	273
Kokeellisia työmenetelmiä, 2 op (FY10).	273
Tähtitiede, 2 op (FY11).	274
Elektroniikan perusteet, 2 op (FY12).	275
Kansainvälinen projekti, 2 op (FY13).	276
Projekti 1, 2 op (FY14).	276
Projekti 2, 2 op (FY15).	277
Projekti 3, 2 op (FY16).	277
8.8. Kemia (KE).	278
Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1 + KE2).	281
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3).	282
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4).	283
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5).	284
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6).	285
Kemian kertaus, 2 op (KE7).	286
Kokeellisia työmenetelmiä, 2 op (KE8).	287
Ympäristökemia, 2 op (KE9).	288
Projekti, 2 op (KE10).	288
Kansainvälinen projekti, 2 op (KE11).	289
8.9. Filosofia (FI).	290
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1).	292
Etiikka, 2 op (FI2).	294
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3).	295
Totuus, 2 op (FI4).	296
Ympäristöfilosofia, 2 op (FI5).	298

8.10. Psykologia (PS).	299
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1).	301
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2).	302
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3).	303
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4).	305
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5).	306
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6).	308
Oppimisen psykologia, 2 op (PS7).	309
Psykologian teemat verkko-opinnot, 2 op (PS8).	309
8.11. Historia (HI).	310
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1).	313
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2).	314
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3).	315
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4).	316
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5).	318
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6).	319
Kotkan paikallishistoria, 2 op (HI7).	320
Ajankohtainen maailma, 2 op (HI8).	321
Opintomatka ulkomaille, 2 op (HI9).	322
8.12. Yhteiskuntaoppi (YH).	323
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1).	325
Taloustieto, 2 op (YH2).	326
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3).	328
Lakitieto, 2 op (YH4).	329
Yksityisoikeus, 2 op (YH5).	330
Ajankohtainen yhteiskunta, 2 op (YH6).	331
Projekti, 2 op (YH7).	332
Yrittäjyyden perusteet, 2 op (YH8).	332
Markkinointi ja mainonta, 2 op (YH9).	333
Opiskelijakuntatoiminta, 2 op (YH10).	334
8.13. Uskonto (KT).	335
8.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	337
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1).	337
Maailmanlaajuinen kristinuskon, 2 op (UE2).	338
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3).	339
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4).	340
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5).	341

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6).	342
Uskonnon reunailmiöt, 2 op (UE7).	343
Mytologia, 2 op (UE8).	344
Luonto, ympäristö ja uskonto, 2 op (UE9).	345
8.13.2. Ortodoksinen uskonto (KT2).	345
Uskonto ilmiönä -juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1).	345
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2).	346
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3).	348
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4).	349
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5).	350
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6).	351
8.14. Elämänkatsomustieto (ET).	352
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1).	354
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2).	355
Kulttuurit, 2 op (ET3).	356
Katsomukset, 2 op (ET4).	357
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET5).	358
Tulevaisuus, 2 op (ET6).	359
8.15. Terveystieto (TE).	360
Terveys voimavarana, 2 op (TE1).	362
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2).	363
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3).	365
Terveysosaaminen ja terveyden ajankohtaiset ilmiöt, 2 op (TE4).	366
Kehonhuolto, rentous ja stressinhallinta, 2 op (TE5).	367
Orientaatio jatko-opintoihin, 2 op (TE6).	368
8.16. Liikunta (LI).	369
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1).	371
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2).	372
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3).	374
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4).	375
Virkistystä liikunnassa, 2 op (LI5).	377
Juhlatanssit, 2 op (LI6).	378
Liiku vedessä ja veden äärellä, 2 op (LI7).	379
Liikunnanohjaus ja hyvinvointialan yrittäjyys, 2 op (LI8).	380
Liiku musiikin mukaan, 2 op (LI9).	382
Erityisosaaminen liikunnassa, 2 op (LI10).	383
Juhlatanssit 2, 2 op (LI11).	383

Wanhon oman koreografia, 2 op (LI12).	384
Orientaatio jatko-opintoihin, 2 op (LI13).	385
8.17. Musiikki (MU).	386
Intro- kaikki soimaan, 2 op (MU1).	389
Syke- soiva ilmaisu, 2 op (MU2).	390
Genre- globaali uteliaisuus, 2 op (MU3).	391
Demo- luovasti yhdessä, 2 op (MU4).	392
Musiikkiprojekti, 2 op (MU5).	393
Yhteissoitto, 2 op (MU6).	394
Konsertit tutuksi, 2 op (MU7).	395
Kuoro 1, 2 op (MU8).	396
Kuoro 2, 2 op (MU9).	396
Minä musiikin tekijänä, 2 op (MU10).	397
8.18. Kuvataide (KU).	398
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1).	401
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2).	402
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3).	403
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4).	404
Piirustuksen ja maalauksen työpaja, 2 op (KU5).	405
Kuvanveiston ja keramiikan työpaja, 2 op (KU6).	406
Grafiikan työpaja, 2 op (KU7).	407
Digitaalinen ilmaisu, 2 op (KU8).	408
Arkkitehtuuri ja muotoilu, 2 op (KU9).	409
Öljyvärimaalauksen työpaja, 2 op (KU10).	410
Valokuvaus, verkkokurssi, 2 op (KU11).	411
Kuvataiteen yhteisöllinen työpaja, penkkarit, 2 op (KU12).	412
Ympäristötaiteen työpaja, 2 op (KU13).	413
8.19. Opinto-ohjaus (OP).	414
Minä opiskelijana, 2 op (OP1).	415
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2).	416
Tutortoiminta, 2 op (OP3).	418
8.20. Temaattiset opinnot (TO).	419
Työelämätaidot, 2 op (TO1).	419
Ylioppilastutkintoon valmistautuvan opiskelijan tukiopintojakso, 2 op (TO2).	421
Tapahtumapassi, 2 op (TO3).	422
Vertaismentori, 2 op (TO4).	423
Yhteiskunnallinen tai luova yrittäjyys, 2 op (TO5).	424

Monitaiteellinen projekti, 2 op (TO6).	425
8.21. Lukiodiplomit (LD).	426
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2).	427
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4).	428
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6).	429
8.22. Matemaattis-teknologisen linjan opinnot (MATE).	430
Mate-leiri, 2 op (MATE1).	431
Energia ja teollisuus, 2 op (MATE2).	432
Mate -TET, 2 op (MATE3).	432
Mate-leirin ohjaus, 2 op (MATE4).	433
Elektroniikan perusteet, 2 op (MATE5).	433
Tapahtumaprojekti 1, 2 op (MATE6).	433
Tapahtumaprojekti 2, 2 op (MATE7).	434
Kansainvälinen projekti, 2 op (MATE8).	434
Teknologian projekti 1, 2 op (MATE9).	434
Teknologian projekti 2, 2 op (MATE10).	435
8.23. Tietotekniikka (TVT).	435
Näppäilytaidot, 2 op (TVT1).	435
Multimedia, 2 op (TVT2).	436
Ohjelmointi, 2 op (TVT3).	436
Robotiikka, 2 op (TVT4).	437
Projekti 1, 2 op (TVT5).	437
Projekti 2, 2 op (TVT6).	438
8.24. Urheilijakoulutus (URK).	438
Urheilijakoulutus 1, 2 op (URK1).	440
Urheilijakoulutus 2, 2 op (URK2).	440
Urheilijakoulutus 3, 2 op (URK3).	441
Urheilijakoulutus 4, 2 op (URK4).	442
Urheilijakoulutus 5, 2 op (URK5).	443
Urheilijakoulutus 6, 2 op (URK6).	444
Urheilijakoulutus 7, 2 op (URK7).	445
Urheilijakoulutus 8, 2 op (URK8).	445
Urheilijakoulutus 9, 2 op (URK9).	446
Urheilijakoulutus 10, 2 op (URK10).	447
Urheilijakoulutus 11, 2 op (URK11).	448
Urheilijakoulutus 12, 2 op (URK12).	449
Urheilijakoulutus 13, 2 op (URK13).	449
Valmennusoppi 1, 2 op (URK14).	450

Valmennusoppi 2, 2 op (URK15).	451
8.25. Ympäristöopinnot (YMP).	451
Kuvataide ja tiede, 2 op (YMP1).	453
Kestävän kehityksen koulu, 2 op (YMP2).	453
Ympäristöraati, 2 op (YMP3).	454
Ilmastonmuutos, 2 op (YMP4).	455
Retki, 2 op (YMP5).	456
Itämeri, 2 op (YMP6).	457
Lähiympäristöni, 2 op (YMP7).	458
Ympäristöopintojen projekti 1, 2 op (YMP8).	459
Ympäristöopintojen projekti 2, 2 op (YMP9).	460
8.26. Yrittäjyysopinnot (YRI).	461
Talouden hallinta, säästäminen ja sijoittaminen, 2 op (YRI1).	461
Yrittäjyyspassista portfolioon, 2 op (YRI2).	462
Yrittäjyys-TET, 2 op (YRI3).	463
NY24h-leiri leiriläisenä, 2 op (YRI4).	464
NY24h-leirin ohjaajakoulutus ja leirin ohjaaminen, 2 op (YRI5).	465
NY Vuosi Yrittäjänä, 2 op (YRI6-7).	466
Yrittäjyyden verkko-opinnot, 2 op (YRI8-12).	467
Haluatko kauppatieteilijäksi, 2 op (YRI13).	468
Yrittäjäyysprojektit, 2 op (YRI14-16).	469
Kansainvälinen projekti, 2 op (YRI17).	470
Yrittäjyyden mediaportfolio, 2 op (YRI18).	470
9. Liitteet.	472
9.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	472
9.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	472
9.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	479
9.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	479
9.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	485
9.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	485
9.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	490
9.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	491

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmatyö käynnistyi lukuvuonna 2018-2019. Opetushallitus päätti 7.11.2019 lukion opetussuunnitelman perusteista nuorten lukiokoulutusta varten.

Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukaan laadittu opetussuunnitelma LOPS2021 otetaan käyttöön lukion aloittavilla opiskelijoilla 1.8.2021 lukien ja käyttöönotto etenee vuositaso kerrallaan. Paikallinen opetussuunnitelma laadittiin Kotkassa kaupunkikohtaisena kuten edellinenkin opetussuunnitelma.

Paikallisen opetussuunnitelmatyön koordinoitiin perustettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat lukiodien rehtorit, opetustoimenjohtaja sekä oppilashallinto-ohjelmistosta vastaava kehittämissuunnittelija ja lukiopääkäyttäjät.

Opetussuunnitelmatyön käynnistämisen oppilaitostasolla toteuttivat LOPS-tutorit, joita koulutettiin Kymenlaakson lukiodien yhteisessä kehittämishankkeessa. Yksi keskeinen uudistus on yhteisopettajuuden muotojen tukeminen ja toteuttaminen. Uudistus muuttaa opintojen rakennetta ja käsitteistöä totutusta perustavalla tavalla. Uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön tilanteessa, jossa oppilashallinto-ohjelma ei ole ohjelman toimittajan puolelta kaikilta osin uudistuksen vaatimalla tasolla.

Opetussuunnitelmaprosessin edetessä huoltajat ja opiskelijat saivat vastata opetussuunnitelmaan liittyviin kyselyihin. Myös 9-luokkalaisten huoltajien näkemyksiä kartoitettiin. Lukion opiskelijoiden kanssa toteutettiin LOPS-työpajoja. Aineenopettajat laativat oppiainekohtaiset tekstit. Opetussuunnitelman laadinnassa tehtiin yhteistyötä yhteistyökumppaneiden, kuten Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (XAMK) kanssa.

Opetussuunnitelma on laadittu ja se julkaistaan Opetushallituksen ePerusteissa, josta se linkitetään lukiodien kotisivuille.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö

- työelämäyhteistyö
- opiskeluhoolto
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016] 1 mom.).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhooltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Kotkan lukiot tarjoavat Kotkan kaupungin ja lähikuntien nuorille peruskoulun jälkeisen yleissivistävän opiskelupaikan. Lukioden yhteinen opetussuunnitelma takaa, että lukiolaisilla on mahdollisuus aikaisempaa monipuolisempiin ja joustavampiin opintoihin. Tavoitteena on, että lukioden tarjonta on houkutteleva ja kilpailukykyinen nuoren miettiessä toisen asteen koulutuspaikkaa.

Oman paikkakunnan lukio tuo arjen turvallisuutta aikuistuvan nuoren elämään. Nuori voi asua edelleen kotonaan, kun hän siirtyy peruskoulusta lukioon. Kotkan lukiot tarjoavat myönteisen ja optimistisen kasvuympäristön, joka juurruttaa nuoria paikkakuntaan. Tavoitteena on, että lukionsa päättävän nuoren tulevaisuuden suunnitelmissa Kotkan seutu on houkutteleva asuin-, opiskelu- ja työskentely-ympäristö.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävästä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävä elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Kotkan lukioiden arvoperusta

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

3.1.1. Yrittäjyyslinja

Tehtävä

Yrittäjyyslinjalla suoritetaan 12 opintojaksoa yrittäjyyteen painottuvia opintoja. Opintoihin kuuluu 7 opintojaksoa pakollisia opintoja ja 5 opintojaksoa valinnaisia opintoja. Opinnot sisältyvät lukion oppimäärän 150 opintopisteeseen. Linjan opintojen keskeisenä tavoitteena on yrittäjämäisen asenteen ja toimintatavan sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittäminen.

Yrittäjyyslinjalla voi valita kahdesta polusta. Jatko-opintopolun valitsevan opiskelijan tavoitteena on hankkia vankat jatko-opintovalmiudet kaupallisen alan tai talousalan opintoihin, esimerkiksi kauppakorkeakoulun, tuotantotalouden ja taloustieteen opintoihin yliopistoissa tai liiketalouden opintoihin ammattikorkeakouluissa. Yrittäjäpolun kautta opiskelija voi vahvistaa omaa erityislahjakkuuttaan tai tähdätä suunnitteilla olevan tai jo olemassa olevan yrityksen kehittämiseen.

Yrittäjyyslinjan toimintakulttuurissa painotetaan opiskelijan aktiivista osallisuutta ja yhteistyötaitoja. Linjalla opiskelu edellyttää oma-aloitteista opiskeluotetta. Yksilölliset ja joustavat opintopolut vaativat opiskelijalta yrittäjämäistä suhtautumista omaan tulevaisuuteen sekä itsensä johtamisen taitoja. Linjan opinnoissa oppimisympäristöt ovat monipuolisia ja vaihtelevia. Opinnoissa huomioidaan ajankohtaisia yrittäjyyden teemoja ja tapahtumia.

Tavoitteet

Yrittäjämäiseen toimintakulttuuriin kasvaminen

- Oman opintopolun hahmottaminen ja opintojen aktiivinen suunnittelu
- Itsensä johtamisen taidot opintojen toteuttamisessa

Kansainvälisyyskokemukset ja kielitaidon kehittyminen

- Linjan bisneskieliopinnot
- Kansainväliset projektit

- Kansainväliset yrittäjyyskilpailut, -messut ja tapahtumat

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen

- Yrittäjyys-TET
- NY-opinto-ohjelmat
- Yrittäjien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettavat projektit

Yksilöllisen ja itsenäisen opiskeluotteen vahvistaminen

- Jatko-opintopolku tai yrittäjäpolku
- Yhteiset ja omat projektiopinnot
- Monipuoliset verkko-opinnot
- Hyväksi luettavat, koulun ulkopuolella suoritettavat opintojaksot

Vaihteleviin ja monipuolisiin oppimisympäristöihin sopeutuminen

- Oppimisympäristöt koulun ulkopuolella
- Yhteistyöverkostot ja todelliset yhteistyökumppanit
- Ajankohtaiset yrittäjyyden teemat ja tapahtumat

Orientaatio jatko-opintoihin

- Yliopiston, avoimen yliopiston tai korkeakoulun tutustumisopintojakso
- Jatko-opintopaikkaan tutustuminen osana TET-harjoittelua

Osaamisen arviointi yrittäjyyslinjan opinnoissa

Linjan opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hyläytty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Opiskelija kirjaa ja seuraa opintojensa etenemistä yrittäjyyslinjan sähköisessä suorituskortissa.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen (01)

Linjan opintokokonaisuudessa pyritään tunnistamaan opiskelijan vahvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa käyttämään niitä osana opintoja ja urasuunnittelua. Linjalla rakennetaan kaupallisen alan opiskelijaidentiteettiä ja annetaan mahdollisuus yrittäjän roolin kokeiluun. Itsenäisesti suoritettavat opintojaksot ja valinnaiset projektiopinnot tukevat opiskelijan omaa opintopolkua ja yksilöllisyyttä.

Vuorovaikutusosaaminen (02)

Opinnoissa käsitellään yritysviestinnän eri muotoja, markkinointiviestinnän keinoja ja neuvottelutaitoja. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät tiimityöskentelyssä sekä eri yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävissä projekteissa ja yrittäjäyhteistyössä. Linjan kieliopinnot ja kansainväliset kokemukset kehittävät vieraan kielen ja kulttuurin osaamista. Erilaisissa ohjaus- ja esittelytehtävissä opiskelijan esiintymistaidot, vastuun ottaminen ja itsensä johtamisen taidot vahvistuvat.

Monitieteinen ja luova osaaminen (03)

Opinnoissa keskeistä on aktiivinen ja utelias suhtautuminen uusiin asioihin. Digiajan menetelmiin ja välineisiin tutustutaan taloudenhallinnan, markkinoinnin ja mainonnan opinnoissa. Projektiopinnoissa ja NY-yrityksen pyörittämisessä keskeistä on innovointi, uuden luominen ja ongelmanratkaisutaidot. Medianlukutaitoa ja lähdekriittisyyttä tarvitaan, kun tarkastellaan yrittäjyysteemoja eri medioissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen (04)

Linjan opintojen keskeisenä tavoitteena on yrittäjämäisen asenteen ja toimintatavan sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittäminen. Opiskellaan talousalan ja yrittäjyyden perusvalmiuksia; markkinointia ja mainontaa, taloudenhallintaa, säästämistä ja

sijoittamista sekä osallistutaan pakolliseen TET-harjoitteluun. Käsitellään yhteiskunnassa ajankohtaisia yrittäjyysteemoja, osallistutaan yritysvierailuihin ja yrittäjyystapahtumiin, toimitaan yhteistyöverkostoissa ja luodaan mahdollisuuksia kansainvälisiin kokemuksiin. Opinnot antavat mahdollisuuden myös yrittäjänä toimimisen kokeiluun. Itsensä johtamisen taidot edistyvät, kun opiskelija suunnittelee ja seuraa aktiivisesti omien opintojensa etenemistä sekä suuntaa katsettaan talous- ja kaupallisen alan jatko-opintoihin tai yrittäjänä toimimiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen (05)

Pohditaan yritystoiminnan ja liike-elämän arvoja ja asemaa yhteiskunnassa. Käsitellään kestävän kulutuksen ja yrittäjyyden teemaa sekä tarkastellaan kiertotaloutta osana yrittäjyyttä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen (06)

Tutustutaan suomalaiseen työelämä- ja yrityskulttuuriin. Projekti- ja kielipinnat tarjoavat kansainvälisiä kokemuksia ja luovat näkökulmaa kulttuurien välisiin eroihin ja yhtäläisyyksiin.

Pakolliset 7 opintojaksoa

YH8 Yrittäjyyden perusteet

YH9 Markkinointi ja mainonta

ÄI15 Viestintä- ja neuvottelutaidot yritysviestinnässä

ENA12 Bisnesenglanti

YRI1 Talouden hallinta, säästäminen ja sijoittaminen

YRI2 Yrittäjyyspassista portfolioon

YRI3 Yrittäjyys-TET

Valinnaiset opinnot 5 opintojaksoa

YRI4 NY24h-leiri leiriläisenä

YRI5 NY24h-leirin ohjaajakoulutus ja leirin ohjaaminen

YRI6-7 NY Vuosi Yrittäjänä

YRI8-12 Yrittäjyyden verkko-opinnot

- Start Up High School UP1 Ajattelun taidot
- Start Up High School UP2 Ideoiden toteuttaminen
- TAT 1 Oman talouden hallinta
- TAT 2 Työelämäosaaminen
- TAT 3 Yrittäjyysosaaminen

YRI13 Haluatko kauppatieteilijäksi verkkokurssi tai muu soveltuva korkeakoulukurssi

YRI14-16 Yrittäjyysprojektit

YRI17 Kansainvälinen projekti

YRI18 Yrittäjyyden mediaportfolio

RUB11 Bisnesruotsi

LI8 Liikunnanohjaus ja hyvinvointialan yrittäjyys

3.1.2. Matemaattis-teknologinen linja

Matemaattis-teknologinen linja on suunnattu luonnontieteistä kiinnostuneille opiskelijoille. Painotetun opiskelun erityistavoitteina ovat matematiikan ja luonnontieteiden kokeminen hauskana, hyödyllisenä ja mielenkiintoisena sekä laaja-alaisen pohjan antaminen jatko-opintoja

varten. Karhulan lukion matemaattis-teknologisella linjalla on oma opinto-ohjelmansa, joka painottuu matemaattis-luonnontieteellisiin aineisiin: valtakunnallisiin pakollisiin ja syventäviin opintoihin, paikallisiin matemaattis-teknologisen linjan opintojaksoihin (MATE) sekä muiden oppiaineiden matemaattisia aineita, laboratoriotyöskentelyä, tietotekniikkaa tai teknologiaa painottaviin opintojaksoihin. Lisäksi linjalla tutustutaan luonnontieteiden jatko-opiskeluun, alan työpaikkoihin ja erityisesti Kotka-Haminan alueen teollisuuteen.

Matemaattis-teknologisen linjan tavoitteena on, että opiskelija

- saa mahdollisuuksia perehtyä luonnontieteiden soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä ja tiedeyhteisöissä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä oppii niiden kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- pohtii luonnonilmiöitä ja yhdistää niitä oppimaansa sekä rohkaistuu kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- hahmottaa luonnontieteellisen tiedon ja tieteen yhteyttä käytännön sovelluksiin teollisuudessa ja arkielämässä.

Linjalla olevan opiskelijan on opiskeltava pitkää matematiikkaa ja suoritettava fysiikan ja kemian pakolliset opintojaksot ensimmäisen opiskeluvuotensa aikana. Opiskelija valitsee oman kiinnostuksensa mukaan, minkä oppiaineiden (MAA, FY, KE, TVT) opintokokonaisuudet hän suorittaa, ja lisäksi hän opiskelee muita painotusalueen opintoja (MATE, MAA, FY, KE, TVT, BI, ENA). Opinnot ovat paikallisia ja valtakunnallisia opintojaksoja, joten ne sisältyvät lukion oppimäärän 150 opintopisteeseen. Tarkat kuvaukset opintojaksoista, suoritustavat ja arviointiperusteet ovat kunkin oppiaineen kohdalla. Linjan suorittamiseksi opiskelijan on suoritettava painotusalueen opintoja yhteensä 20 opintojaksoa (tai 40 opintopistettä) seuraavan jaottelun mukaisesti:

Pakolliset MATE-opinnot (4 opintojaksoa)

- MATE1 Mate-leiri
- MATE2 Energia ja teollisuus
- MATE3 Mate-TET
- yksi projektiopintojakso MATE6 - MATE10

Valittavat opintokokonaisuudet: kaksi seuraavista (9-12 opintojaksoa)

MAA (4 opintojaksoa)	FY (7 opintojaksoa)	KE (5 opintojaksoa)	TVT (5 opintojaksoa/10 opintopistettä)
MAA10 3D geometria MAA11 Algoritmit ja lukuteoria MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma MAA14 tai MAA15 (Hyödyllistä algebraa tai Matemaattiset apuneuvot)	FY3 Energia ja lämpö FY4 Voima ja liike FY5 Jaksollinen liike ja aallot FY6 Sähkö FY7 Sähkömagnetismi ja valo FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen FY10 Kokeellisia työmenetelmiä	KE3 Molekyylit ja mallit KE4 Kemiallinen reaktio KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous KE6 Kemiallinen tasapaino KE8 Kokeellisia työmenetelmiä	ohjelmointia, peliohjelmointia, robotiikkaa, tekoälyä, virtuaalitodellisuutta, 3D-mallinnusta ym. Opinnot voivat olla lukiomme tarjoamia opintojaksoja (TVT3-TV6) tai ennalta sovittuja itsenäisiä projekteja tai tietotekniikkaan liittyviä, muualla suoritettuja opintoja, jotka voidaan hyväksilukea lukio-opintoihin.

Muut painotusalueen opinnot (4-7 opintojaksoa/8-14 opintopistettä, riippuen yllä tehdyistä valinnoista)

Alla olevien opintojaksojen lisäksi painotusalueen opintoihin luetaan sellaiset MAA, FY ja KE valtakunnalliset syventävät opintojaksot, joita ei ole luettu valittuihin opintokokonaisuuksiin. Myös painotusalueeseen liittyviä muualla suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea, tästä on erikseen sovittava linjan vastuopettajan kanssa.

- MATE4 Mate-leirin ohjaus
- MATE5 Elektroniikan perusteet
- MATE6 Tapahtumaprojekti 1
- MATE7 Tapahtumaprojekti 2
- MATE8 Kansainvälinen projekti
- MATE9 Teknologian projekti 1
- MATE10 Teknologian projekti 2
- MAA13 Pitkän matematiikan kertaus
- MAA14 Hyödyllistä algebraa
- MAA15 Matemaattiset apuneuvot
- TVT3 Ohjelmointi
- TVT4 Robotiikka
- TVT5 - TVT6 Tietotekniikan projektit
- FY9 Fysiikan kertaus
- FY10 Kokeellisia työmenetelmiä
- FY10 Tähtitiede
- FY13-FY16 Fysiikan projektit
- KE7 Kemian kertaus
- KE8 Kokeellisia työmenetelmiä
- KE9 Ympäristökemia
- KE10-KE11 Kemian projektit
- BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset
- BI9-BI10 Kokeellista biologiaa
- ENA12 Tekniikan englanti

3.1.3. Urheilijakoulutus

Karhulan lukio ja Kotkan lyseo ovat mukana Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemiassa tarjoten lukiolaiselle mahdollisuuden tavoitteellisen urheilijan uran ja lukio-opintojen yhdistämiseen. Urheilijakoulutuksessa mukana oleva opiskelija voi suorittaa enimmillään 13 urheilijakoulutuksen opintojaksoa, joiden aikana opiskelija keskittyy lajiharjoitteluun. Urheilijakoulutuksen lajivalmennukset toteutetaan kolme kertaa viikossa aamuharjoituksina. Lisäksi opiskelija voi suorittaa kaksi valmennusopin opintojaksoa.

Opiskelija ilmoittaa kiinnostuksensa urheilijakoulutukseen yhteishaun yhteydessä lukion sähköisellä ainevalintakortilla. Tämän lisäksi opiskelija toimittaa Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemiaan hakulomakkeet tarvittavine lausuntoineen. Tarkemmat ohjeet hakulomakkeista annetaan Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemian kotisivuilla.

3.1.4. Luova Lyseo

Luova Lyseo

Kotkan lyseon Luova Lyseo -opinnot tarjoavat valittavaksi kuvataidepainotuksen ja monipuoliset musiikin opinnot.

Kotkan lyseon kuvataidepainotuksen ytimen muodostavat valtakunnallisten kuvataiteen opintojaksojen lisäksi vuosittain tarjottavat kuvataiteen paikalliset opintojaksot. Kuvataiteen opiskelijatyöt ovat esillä Lyseon tiloissa ja sähköisissä ympäristöissä. Kuvataide tuo esteettisyyttä ja iloa lukion arkeen. Kuvataidepainotuksen valinnut opiskelija voi suorittaa enimmillään 13 kuvataiteen opintojaksoa sekä kuvataiteen lukiodiplomin. Kuvataiteen osaamista opiskelija voi kehittää myös ympäristöopintoihin sisältyvässä Kuvataide ja tiede -opintojaksossa sekä temaattisiin opintoihin sisältyvässä Monitaiteellinen projekti -opintojaksossa. Kuvataiteen opinnoissa tehdään yhteistyötä paikallisten ja valtakunnallisten kulttuuritoimijoiden ja korkeakoulujen kanssa. Yhteistyössä opiskelijalla on mahdollisuus saada töitään julkisesti esille.

Kuvataidepainotuksen opintoihin hakeudutaan yhteishaun yhteydessä Kotkan lyseon sähköisellä ainevalintakortilla. Opintotarjonta ratkaistaan lukuvuosittain opiskelijoiden opintojaksovalintojen perusteella.

Kotkan lyseon musiikin opintojen ytimen muodostavat kuorotoiminta sekä musiikin valtakunnalliset ja paikalliset opintojaksot. Musiikin opinnot tuovat iloa ja yhteisöllisyyttä lukion juhliin ja tavalliseen kouluarkeen. Lyseon kuoro on avoin kaikille opiskelijoille. Lyseon juhlasalin akustiikka on erinomainen ja juhlasalin flyngeli on soittotaitoisten opiskelijoiden käytettävissä. Musiikkiluokan käytöstä muulloin kuin oppitunneilla opiskelijat voivat sopia opettajan kanssa. Musiikin opinnoissa opiskelijalla on halutessaan mahdollisuus päästä esiintymään. Musiikin opetus Lyseossa pyrkii tarjoamaan jatkumoa Kotkan kaupungin perusopetuksen musiikkiluokatoiminnalle.

KymiSinfonietta on monivuotinen yhteistyökumppani lyseon musiikin opetuksessa. Yhteistyö tuo orkesteritoimintaa tutuksi opiskelijoille sekä avaa ovia musiikin ja musiikin ammattilaisten maailmaan. Yhteistyötä tehdään monipuolisesti myös muiden tahojen kanssa. Lukiolainen voi sisällyttää musiikkiopiston opintoja lukiotutkintoonsa. Koulupäivän ajaksi isommallekin instrumentille löytyy turvallinen säilytystila.

Lyseossa musiikin opinnoista kiinnostunut opiskelija voi suorittaa enimmillään 10 musiikin opintojaksoa sekä musiikin lukiodiplomin. Musiikkiosaamistaan voi kehittää myös temaattisiin opintoihin sisältyvässä Monitaiteellinen projekti -opintojaksossa. Kiinnostus musiikkiopintoihin ilmaistaan yhteishaun yhteydessä Kotkan lyseon sähköisellä ainevalintakortilla. Musiikin opintojen valintoja voi muuttaa ja täydentää opiskelun edetessä.

3.1.5. Studies in English

Studies in English -opinnot

Kotkan lyseon Studies in English -opinnoissa opetus ja käytettävä oheismateriaali ovat osittain tai pääosin englanniksi. Studies in English -opinnot mahdollistavat tavallista monipuolisemman englannin kielen käytön lukio-opinnoissa. Englannin kielen hyvä hallinta on etu jatko-opinnoissa, työelämässä ja kansainvälistymisessä.

Vakiintuneita Studies in English -opintojaksoja ovat biologian, filosofian, fysiikan, maantieteen, psykologian ja uskonnon ensimmäiset opintojaksot. Opintotarjonta ratkaistaan lukuvuosittain lukuvuosisuunnitelmassa ja tarjontaa kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. Studies in English -opintojaksoilla tehdään yhteistyötä Lyseon vaihto-opiskelijoiden kanssa sekä harjoitellaan kansainvälisyystaitoja.

Studies in English -opinnoissa noudatetaan samaa opetussuunnitelmaa kuin muussakin lukio-opetuksessa. Opettaja ratkaisee opetusryhmän kanssa, kuinka suuri osa opintojaksosta toteutetaan englantia käyttäen. Kaikilla opintojaksoilla oppikirjat ovat suomenkielisiä. Opetuksessa varmistetaan, että opiskelija saa hyvät valmiudet suomenkieliseen ylioppilastutkintoon, vaikka opetuksessa onkin käytetty englantia.

Studies in English -opintoihin valitaan 25-30 opiskelijaa peruskoulun lukuaineiden keskiarvon perusteella.

Studies in English -opintoihin hakeudutaan yhteishaun yhteydessä Kotkan lyseon sähköisellä ainevalintakortilla. Opintoihin valitut saavat tiedon valinnastaan sekä opintojen käynnistymisestä opiskelupaikan vastaanoton yhteydessä. Opetus toteutetaan, jos hakijoita on vähintään noin 25.

Jotta opiskelijalla on edellytykset menestyä Studies in English -opinnoissa, tulee opiskelijalla olla hyvä osaaminen englannin kielessä sekä hyvät opiskelutaidot. Peruskoulun päättötodistuksen keskiarvon suositellaan olevan vähintään 8.

3.1.6. Ympäristöopinnot

Kotkan lyseon ympäristöopinnot tarjoavat mahdollisuuden opiskella ympäristöteemaa monitieteisesti ja syvällisesti.

Ympäristöopinnot rakentuvat luonnontieteellisestä ja yhteiskuntatieteellisestä ja taiteen keinoin toteutettavasta ympäristötiedosta ja ympäristökasvatuksellisesta toiminnasta. Ympäristöopinnot pitävät sisällään myös eettisen ja esteettisen näkökulman. Ympäristöopintojen kokonaisuus on poikkitieteellinen ja opinnot valmentavat hyvin tulevaisuuden jatko-opintoihin ja työelämään. Opinnoissa tavoitellaan elinikäisiä toimintavalmiuksia ja itsensä kehittämistä. Opetuksessa ja opiskelussa korostuvat ongelmakeskeiset, kriittiset ja muutoksiin totuttavat opetusmenetelmät. Vaikuttaminen ja toimiminen ryhmissä ovat keskeisiä toimintamuotoja. Opintojen aikana opiskelija saa näkökulmia yhteistyötahojen ympäristötyöhön.

Ympäristöopinnot ovat osa Kotkan lyseon toimintakulttuuria, jossa kestäväällä kehityksellä on sija päivittäisessä toiminnassa ja pitkän ajan kehitystyössä.

Ympäristöopinnot-oppiaineen (YMP) opintojaksot muodostavat ympäristöopintojen rungon, jota muiden oppiaineiden ympäristöaiheita käsittelevät opintojaksot täydentävät.

Opiskelija ilmoittaa kiinnostuksensa ympäristöopintoihin yhteishaun yhteydessä Kotkan lyseon sähköisellä ainevalintakortilla. Ympäristöopinnoista kiinnostunut opiskelija ohjataan suorittamaan ensimmäisenä vuonna painotuksen mukaiset tarjolla olevat ensimmäisen vuoden valinnaiset opintojaksot, joita on 3-4. Seuraavina vuosina opiskelija ratkaisee ympäristöopintojen valinnat oman mielenkiintonsa mukaisesti. Enimmillään opiskelija voi suorittaa 9 ympäristöopintojen opintojaksoa. Opintotarjonta ratkaistaan lukuvuosittain opiskelijoiden ainevalintojen perusteella.

Opintojen sujuva eteneminen edellyttää hyviä perustietoja etenkin yläkoulun biologiasta, fysiikasta, kemiasta ja maantiedosta.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Kotkan lukioiden opetussuunnitelma ottaa huomioon opiskelijoiden lähtökohtien ja opiskelutarpeiden moninaisuuden. Yksilöllisten opiskelupolkujen suunnittelu ja toteuttaminen tulee näin mahdolliseksi. Monipuoliset opiskeluympäristöt ja menetelmät auttavat opintojen etenemisessä. Mahdollinen englanninkielinen opetus kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Kotkan lukioiden opetussuunnitelma ottaa huomioon opiskelijoiden lähtökohtien ja opiskelutarpeiden moninaisuuden. Yksilöllisten opiskelupolkujen suunnittelu ja toteuttaminen tulee näin mahdolliseksi. Monipuoliset opiskeluympäristöt ja menetelmät auttavat opintojen etenemisessä. Mahdollinen englanninkielinen opetus kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestäväää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkeisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiiriin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielen, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Kotkan lukioissa vallitsee päämäärätietoisien työskentelyn kulttuuri, jossa opiskelijoita kannustetaan sinnikkyytteen ja itsensä haastamiseen. Tätä kautta syntyy palkitsevia onnistumisen kokemuksia oppimistyössä. Yhteisöllistä oppimista tuetaan erilaisilla ryhmäytämistoimilla ja tarjoamalla mahdollisuuksia opiskeluun opintokahviloissa yhdessä opiskelijatovereiden ja opettajien kanssa.

Opiskelijat pääsevät osallistumaan ja vaikuttamaan lukioita ja niiden toimintaa koskeviin asioihin opiskelijakunnan ja muiden ryhmien kautta. Opiskelijakunnan edustajat tekevät yhteistyötä koulun johdon kanssa ja voivat olla mukana opiskelijahuoltoryhmässä sekä opettajainkokouksissa.

Lukioiden kaikille opiskelijoille suunnataan vuosittain kyselyitä, joilla saadaan tietoa muun muassa opiskeluilmapiiristä ja siitä, millaisia tapahtumia koulussa toivotaan järjestettävän. Laajapohjainen ja huolellinen suunnittelu on avainasia järjestettäessä teemapäiviä, konsertteja, projekteja, juhlia tai muita koulun yhteisiä tapahtumia.

Opiskelijoiden ottaminen mukaan opintojaksojen suunnitteluvaiheessa on tärkeää, sillä tällöin heillä on mahdollisuus vaikuttaa opintojaksolla käytettäviin työskentelytapoihin ja arviointimenetelmiin. Opintojaksojen aikaista vuorovaikutteista palautteenantoa opiskelijoiden ja opettajien välillä kehitetään.

Kotkan lukioissa lähdetään siitä, että kokonaisvaltainen hyvinvointi itää perusasioista. Hyviä tapoja ja ystävällistä käytöstä vaalitaan, minkä ansiosta yksilöiden kohtaamiset koulun kiireisessä arjessa auttavat jaksamaan. Opiskelijan vahvuuksia hyödyntävä positiivinen pedagogiikka tukee oppimista samoin kuin lukioiden tutor- ja mentoritoiminta.

Kaikkien oppiaineiden opetukseen sekä välitunneille voidaan liittää toimintaa ja tehtäviä, jotka tukevat liikunnallista toimintakulttuuria.

Kestävä kehitys on mukana kaikkien oppiaineiden sisällöissä ja tavoitteissa. Kestävän kehityksen teemoja käsitellään tiedeleireillä ja lukioiden kansainvälisen yhteistyön puitteissa. Kouluissa järjestetään kestävä kehitys tukevia tempauksia.

Kotkan lukioissa jokaista opiskelijaa, opettajaa ja koulun muuhun henkilökuntaan kuuluvaa kunnioitetaan ja kohdellaan samalla tavalla sukupuolesta, katsomuksesta, etnisestä taustasta tai iästä riippumatta. Koulun sisäistä monikulttuurisuutta pyritään tekemään näkyväksi eri oppiaineiden opetuksessa, projekteissa ja erilaisissa yhteisissä tapahtumissa. Syrjintään, kiusaamiseen ja epäasialliseen kohteluun puututaan välittömästi tätä tarkoitusta varten laaditun suunnitelman mukaisesti.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Kotkan lukioissa huoltajat pääsevät tutustumaan nuorensa lukion toimintakulttuuriin huoltajailloissa, lukioiden kotisivuilla ja lukemalla huoltajille suunnatut tiedotteet. Huoltajia kutsutaan mukaan lukion tapahtumiin.

Alle 18- vuotiaan huoltaja seuraa nuoren opintomenestystä, anoo tarvittaessa opiskelijalle vapautuksen opetuksesta ja seuraa ja kuittaa poissaolot. Yli 18-vuotiaan nuoren huoltajalla nämä tehtävät jatkuvat nuoren niin halutessa. Opiskelijan ryhmänohjaaja on yhteistyöopettaja opiskelijan asioissa huoltajan suuntaan. Tarvittaessa yhteistyötä huoltajien kanssa tekee muukin lukion henkilöstö. Monialaisessa opiskeluhuoltoryhmässä huoltaja on mukana opiskelijan tahdon mukaisesti.

Koulutuksen järjestäjä toteuttaa määräjain huoltajille suunnatun kyselyn, jolla kartoitetaan huoltajien toiveita sekä tyytyväisyyttä lukioiden toimintaan. Lukiot voivat laatia huoltajille myös omia kyselyitä toimintansa kehittämiseksi.

Vuosisuunnitelmaan tai oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan kirjataan tarvittaessa kodin ja lukion yhteistyön kehittämisen painopisteet.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkotasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opintoihin ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektovat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaalitekniikan avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

KORKEAKOULUYHTEISTYÖ

Kotkalaisessa lukiokoulutuksessa esitellään kaikille opiskelijoille korkeakouluopintoja osana opinto-ohjausta. Yhteistyötä tehdään yliopistojen ja korkeakoulujen, erityisesti Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK:in kanssa.

Jokaisessa oppiaineessa tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja siten, että opiskelijat saavat käsityksen eri alojen korkeakouluopinnoista. Tämä tarkoittaa esimerkiksi yleisöluentoja, kurkistuksia korkeakouluopintoihin, tutustumista opinnäytetöihin, vierailuja tutkimuslaitoksiin ja osallistumista tieteellisiin hankkeisiin niin Suomessa kuin ulkomailla.

Kotkan lukioissa tarjotaan aktiivisesti opiskelijoille mahdollisuutta suorittaa korkeakouluopintoja. Opinnot luetaan opiskelijalle hyväksi lukio-opintoihin. Tarvittaessa tehdään yhteistyösopimuksia, jotta lukio-opiskelijoiden korkea-asteen opinnot mahdollistuvat.

TYÖELÄMÄVALMIUDET

Kasvatus kohti työelämässä tarvittavia valmiuksia lähtee koulun arjesta. Lukioissa opiskelijat tottuvat noudattamaan aikatauluja, tekemään tehtävänsä ja ottamaan vastuuta opinnoistaan. Opiskelijoiden harrastuspohjalta lähtevää yritystoimintaa kannustetaan ja sitä voidaan hyödyntää lukion toiminnan yhteydessä.

Opinto-ohjauksen osana suoritettava työelämään tutustumisen jakso perehdyttää lukio-opiskelijoita monipuolisesti työelämään ja auttaa heitä hahmottamaan työelämän edellyttämiä tiedollisia ja taidollisia valmiuksia. Kaikissa oppiaineissa voidaan tehdä yritysvierailuja.

Lukioiden alumnien ja opiskelijoiden huoltajien uratarinoiden kautta voidaan valottaa lukio-opiskelijoille yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin työpaikkojen arkea. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi paikallisten kulttuuri- ja luontojärjestöjen samoin kuin urheiluseurojen ja seurakuntien kanssa.

KANSAINVÄLINEN OSAAMINEN

Kotkan lukioiden monipuolinen kieliohjelma ja sitoutuminen YK:n kestävän kehityksen ohjelmaan, Agenda 2030:n, tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia kehittää valmiuksiaan osallistua kansainväliseen kanssakäymiseen.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kohtaaminen ja vuorovaikutus yhteisillä projektikursseilla auttaa ymmärtämään eri kulttuureista tulevien ihmisten asenteita ja arvoja sekä arvostamaan erilaisuutta. Tätä koulun omissa tiloissa toteutuvaa kotikansainvälisyyttä edustavat myös lukioissa opiskelevat vaihto-opiskelijat ja oppiaineiden tunneille osallistuvat vierailijat.

Kansallista kansainvälisyyttä on vierailujen tai etäyhteyksien avulla saatava kosketus parhaaseen kansainväliseen osaamiseen Suomessa. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi yhteistyötä lähetystöjen, kulttuuri-instituuttien ja kielikoulujen kanssa tieto- ja viestintäteknologian avulla toteutettavien yleisöluentojen muodossa.

Lukiot järjestävät kansainvälisiä leirikouluja yhteistyössä ystävyyskoulujen kanssa. Lukuvuosisuunnitelmissa päätetään, mihin EU- ja muihin kansainvälisiin hankkeisiin osallistutaan. Leirikouluihin ja hankkeisiin voi osallistua vain rajallinen määrä lukio-opiskelijoita kerrallaan.

Vaihto-opiskelu ulkomailla kehittää lukio-opiskelijan kansainvälistä osaamista. Kotkan lukioissa vaihto-opiskeluvuodesta opiskelijalle luetaan hyväksi 20 opintopistettä hänen lukio-opintoihinsa.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempaan yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
 - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Opinto-ohjauksen toimintaperiaatteita ovat itsemääräämisoikeus, luottamuksellisuus, riippumattomuus, rehellisyys ja tasa-arvoisuus. Ohjauksen keskeisiä periaatteita ovat myös syrjäytymisen ehkäiseminen sekä opiskelijan ja hänen huoltajiensa valintojen kunnioittaminen.

Opiskelijat saavat opinto-ohjausta luokka- ja pienryhmissä sekä henkilökohtaisesti. Ohjausta voidaan toteuttaa etä- ja lähiohjauksena.

Lukio-opintoihin sisältyy pakollisena kaksi kahden opintopisteen laajuista opinto-ohjauksen opintojaksoa. Opinto-ohjauksen opintojaksoista vastaavat opinto-ohjaajat. Muuhun ohjaukseen osallistuvat opinto-ohjaajien lisäksi aineenopettaja, ryhmänohjaaja, erityisopettaja, rehtori, opiskeluhuollon kuraattori sekä muu henkilökunta ja tutor-opiskelijat.

OHJAUS SIIRTYMÄVAIHEISSA

Yhteistyö perusopetuksen kanssa: 9.luokkalaisille järjestetään lukioesittelyjä ja lukioihin tutustuminen. Yläkoulujen opinto-ohjaajien kanssa pidetään yhteistyöpalavereita. Lisäksi pidetään huoltajaillat 9. luokkalaisten huoltajille.

Yhteistyö toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa: Opinto-ohjaajat ovat tietoisia toisen asteen ammatillisista koulutusvaihtoehdoista. Yhteistyöpalavereja pidetään säännöllisesti ammatillisten opinto-ohjaajien kanssa.

Yhteistyö korkea-asteen kanssa: Suunnitellaan ja toteutetaan laaja-alaista oppilaitosyhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Yhteistyön toimintamuotoja ovat: oppilaitosesittelyt, vierailut ja messut sekä alumnitoiminta. Lisäksi on mahdollista suorittaa korkeakouluopintoja ja yhteistyöprojekteja.

Yhteistyö muiden koulutuksen järjestäjien kanssa: Laaja-alaista oppilaitosyhteistyötä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa toteutetaan järjestämällä oppilaitosesittelyjä, vierailuja ja messukäyntejä. Keskiössä yhteistyö on etenkin nivelvaiheessa.

Jatko-ohjauksen järjestäminen: Opiskelijalla on oikeus saada lukioaikaiselta opinto-ohjaajaltaan jälkiohjausta vuoden ajan valmistumisen jälkeen.

OHJAUKSEN AIKATAULU

Opinto-ohjaus voidaan lukiossa jakaa viiteen vaiheeseen: ohjaukseen ennen opintojen alkua, ohjaukseen opintojen alkuvaiheessa, ohjaukseen opintojen aikana ja ohjaukseen opintojen loppuvaiheessa. Opiskelijalla on myös oikeus jälkiohjaukseen yhden lukuvuoden ajan valmistumisensa jälkeen.

Ennen opintojen alkua tavoitteena on, että peruskoulun oppilaat saavat tietoa opiskelumahdollisuuksista Kotkan lukioissa. Tuetaan nuoren orientoitumista lukio-opintoihin. Lukion opinto-ohjaajat toimivat yhteistyössä lähialueiden yläkoulujen opinto-ohjaajien kanssa ja järjestävät tutustumisia sekä huoltajailtoja. Opinto-ohjaaja on tarvittaessa tavattavissa kesällä sovittuina aikoina tulevia opiskelijoita varten.

Opintojen alkuvaiheessa uudet opiskelijat tutustuvat omaan ryhmäänsä, lukion henkilökuntaan, tiloihin ja tukipalveluihin. Perehdytetään opiskelijat lukion käytäntöihin. Opiskelijoiden mahdolliset oppimisvaikeudet ja vieraskielisyys sekä erityisen ohjauksen tarve kartoitetaan ja ryhdytään tarpeellisiin ja mahdollisiin toimenpiteisiin. Opinto-ohjaus käynnistyy. Opiskelija laatii alustavan opiskelusuunnitelman.

Opintojen aikana korostetaan opiskelutaitoja ja vastuullisuutta omista opinnoista. Ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opintojen edistymistä jaksoittain. Aineenopettajat seuraavat opintomenestystä, poissaoloja ja opiskelijan hyvinvointia. Opiskelijaa ohjataan tekemään aine- ja opintojaksovalintoja siten, että ne tukevat hänen tulevaisuuden suunnitelmiaan. Opiskelijat perehdytetään ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja hajauttamismahdollisuuteen jo lukio-opintojen alkuvaiheessa. Jatkokoulutussuunnitelman hahmottelu aloitetaan. Opintojen aikana toteutetaan työelämään tutustumisjakso. Opinto-ohjaaja ohjaa opintonsa keskeyttävät opiskelijat muihin opintoihin tai selvittää heidän tulevaisuuden suunnitelmiaan. Tarvittaessa opiskelija ohjataan etsivän nuorisotyön palveluiden piiriin.

Opintojen loppuvaiheessa opiskelijaa autetaan viimeistelemään jatko-opintosuunnitelma tai muu tulevaisuuden suunnitelma. Suunnitelman tueksi järjestetään tutustumistilaisuuksia, esimerkiksi kutsutaan lukioon oppilaitosten ja työelämän edustajia sekä tehdään vierailukäyntejä oppilaitoksiin ja yrityksiin. Opiskelijoille esitellään erilaisia koulutuspolkuja yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoihin ja muihin koulutusvaihtoehtoihin. Esittelyt voidaan toteuttaa myös etäyhteyden avulla. Opinto-ohjaaja kartoittaa opiskelijat, jotka aikovat käyttää opintoihinsa vielä neljännen vuoden, ja laatii heidän kanssaan opintosuunnitelman viimeiseksi vuodeksi.

Opintojen jälkeen opiskelijoiden sijoittumista jatko-opintoihin seurataan ja annetaan jälkiohjausta sitä tarvitseville. Koulun entisten opiskelijoiden asiantuntemusta hyödynnetään esimerkiksi jatko-opintojen esittelyissä.

OPINTO-OHJAUKSEN TOIMINTATAVAT

Opinto-ohjaus jakautuu kolmeen eri toimintatapaan: luokka-, pienryhmä- ja yksilöohjaukseen. Jokaisella opiskelijalla on oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen oman tarpeensa mukaan.

Luokkaohjauksen osa-alueita ovat muun muassa opiskelijoiden itsetuntemuksen kehittäminen, opiskelutaidot ja elämänhallintataidot. Ohjauksen asiasisällöissä käsitellään esimerkiksi jatko-opintoja, työelämävalmiuksia, työelämätietoutta ja yrittäjyyttä. Oma aihealueensa ovat ylioppilaskirjoitukset.

Pienryhmäohjaus soveltuu tilanteisiin, joissa useammalla kuin yhdellä opiskelijalla on samanlainen ohjaustarve, esimerkiksi kiinnostus saman alan jatko-opintoihin.

Henkilökohtaista ohjausta tarvitaan silloin, kun opiskelijalla on yksilöllinen tarve ohjaukseen. Ohjauskeskusteluissa suunnitellaan ja seurataan opiskelijan opintoja. Selvitetään muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemista ja vaihtoehtoisia opiskelutapoja. Tarvittaessa kartoitetaan opiskeluvaikeuksia ja niihin tarvittavaa tukea. Myös opiskelijan jatko-opintosuunnitelmat käydään läpi. Jokainen opiskelija käy vähintään yhden henkilökohtaisen ohjauskeskustelun opinto-ohjaajan kanssa. Tämä toteutetaan 2. opiskeluvuonna.

Tarvittaessa opinto-ohjaaja on yhteydessä huoltajiin. Opinto-ohjaajat osallistuvat myös opiskelijahuoltoon ja tekevät yhteistyötä aineenopettajien kanssa. Opinto-ohjaajat ovat mukana vanhempainilloissa ja tiedottavat siellä esimerkiksi lukio-opintoihin, ylioppilastutkintoon, valmistumiseen ja jatko-opintoihin liittyvistä asioista.

OHJAUKSEN ROOLIT

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestelyistä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta sekä ohjausmateriaalista. Suunnittelutyötä opinto-ohjaaja tekee yhdessä rehtorin, aineenopettajien sekä erityisopettajan ja muiden toimijoiden kanssa. Opiskelijat saavat opintojensa aikana luokkaohjausta ja henkilökohtaista ohjausta sekä tarvittaessa pienryhmäohjausta.

Ryhmänohjaaja

Ryhmänohjaaja opastaa opiskelijat lukion toimintakulttuuriin. Hän on ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaaja, joka seuraa ryhmäläistensä hyvinvointia, poissaoloja ja opintojen etenemistä. Alkuvaiheessa ryhmänohjaajat haastattelevat ryhmänsä opiskelijat. Viikoittaisten tapaamisten tarve on suurin opiskelijoiden ensimmäisenä opiskeluvuotena. Viikoittaisten tapaamisten sijaan ryhmänohjaaja voi olla yhteydessä ryhmänsä opiskelijoihin myös muilla tavoilla. Tarvittaessa ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijan opinto-ohjaajan tai opiskelijahuollon ammattilaisten vastaanotolle.

Aineenopettaja

Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimisen taidoissa. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia, kansainvälistä osaamista ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta. Aineenopettaja tekee yhteistyötä korkeakoulujen, työelämän ja mahdollisten muiden tahojen kanssa ja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Rehtori

Rehtorin vastuulla on luoda ohjaukselle sellaiset toimintamahdollisuudet, että ohjausmenetelmien ja työnjaon toteuttaminen onnistuu. Rehtori tukee opinto-ohjaajan ja opettajien keskinäistä yhteistyötä ja ohjaustoiminnan suunnittelua, jotta oppilaitoksen ohjaus olisi toimivaa. Rehtori vastaa siitä, että opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan säännöistä ja määräyksistä, jotka ohjaavat lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamista.

Vaihto-opiskelijoita ohjaava opettaja vastaa vaihto-opiskelijoiden ohjauksesta ja hoitaa pääasiallisesti yhteydenpidon vaihto-opiskelijan vanhempiin ja yhdyshenkilöihin. Opinto-ohjaaja laatii yhdessä vaihto-opiskelijan kanssa opintosuunnitelman. Tutorit ja vaihdossa olleet opiskelijat ovat avuksi vaihto-opiskelijoiden ohjauksessa.

OPISKELIJAN KANSAINVÄLISYYS-, TYÖELÄMÄ- JA YRITTÄJYYSOSAAMISEN KEHITTÄMINEN SEKÄ KORKEAKOULUYHTEISTYÖ

Opinto-ohjauksessa ja aineenopetuksessa tarjotaan tietoa ja mahdollistetaan kokemuksia korkeakouluopinnoista, työelämästä, yrittäjyydestä ja kansainvälisistä opiskelu- ja uramahdollisuuksista läpi lukion.

OHJAUKSEN YHTEISTYÖ TYÖELÄMÄN JA MUIDEN OPPILAITOKSEN ULKOPUOLISTEN TAHOJEN KANSKA

Kotkan lukioissa kaikki opiskelijat suorittavat työelämään tutustumisjakson. Opiskelijat vierailevat yrityksissä ja työpaikoilla, ja työelämän edustajat käyvät lukioissa esittelemässä toimintaansa ja alan työtehtäviä.

Säännöllistä yhteistyötä tehdään muun muassa TE-toimiston, Ohjaamon, Etsivän nuorisotyön, KELA:n ja Nuorisotoimen kanssa. TE-toimisto esittelee palvelujaan lukiolaisille opintojen loppuvaiheessa, ja opinto-ohjaajat voivat ohjata opiskelijoita TE-toimiston ammatinvalintapsykologin luo. Ohjaamo käy esittelemässä toimintaansa ja järjestää erilaisia infoja sekä osallistuu mahdollisuuksien mukaan ensimmäisen vuoden opiskelijoiden ryhmäyttämiseen.

Etsivän nuorisotyön kanssa tehdään yhteistyötä esimerkiksi lukio-opintonsa keskeyttävien kohdalla.

ESTEETTÖMYYS

Esteettömyys tarkoittaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen opiskeluympäristön toteutumista niin, että jokainen opiskelija voi ominaisuuksistaan riippumatta opiskella yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti muiden kanssa.

Jotta opiskelija voi osallistua täysipainoisesti opiskeluun, opetuksessa otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan vaihtoehtoiset opetusmenetelmät ja -materiaalit, joustavat opetusjärjestelyt sekä opiskelijan yksilölliset tarpeet, kuten apuvälineiden tai muiden tukipalveluiden käyttö. Opiskelija voidaan myös joissain tapauksissa vapauttaa kokonaan jonkin oppiaineen opiskelusta.

Sujuvan lukio-opiskelun varmistamiseksi ennen lukio-opintojen alkamista ja niiden aikana tehdään yhteistyötä tukipalveluita antavien asiantuntijoiden, lukion erityisopettajan ja opiskelijahuollon henkilöstön kanssa.

Esteettömyyttä tukevia toimintamalleja peruskoulusta lukioon siirryttäessä ovat mm. lukio-infot sekä tutustumiskäynnit lukioon. Näissä tilaisuuksissa tiedotetaan koulujen toimintamalleista ja mahdollisuuksista tukitoimiin.

Esteettömyyttä tukevia toimintamalleja lukiosta jatko-opintoihin siirryttäessä ovat henkilökohtaiset ohjauskeskustelut sekä tiedottaminen terveydellisten tms. rajoitteiden mahdollisista vaikutuksista jatko-opintomahdollisuuksiin. Lisäksi tiedotetaan valintakokeiden erityisjärjestelyiden mahdollisuuksista.

Lukio-opintojen alkuvaiheessa kartoitetaan yhteistyössä erityisopettajan, opiskelijahuollon sekä tarvittavien koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa opiskelijat, joilla on tarvetta oppimista tukeviin erityisiin toimenpiteisiin. Esteetön opintopolku ja oppimisympäristö pyritään järjestämään tapauskohtaisin toimenpitein.

OHJAUSTOIMINNAN ARVIOINTI

Jokainen ohjaustyötä tekevä arvioi omaa ohjaustoimintaansa. Ohjaustoimintaa arvioidaan myös opiskelijoille tehtävien kyselyjen sekä opintojaksopalautteen avulla. Palautetta voidaan saada myös ulkopuolisilta yhteistyötahoilta, ja ohjaustoimintaa pyritään kehittämään tämän mukaisesti.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua

myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisääjän antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien tarpeen arviointi
- tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- tuen toteuttaminen
- tuen toteutumisen seuranta ja arviointi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen

Tukitoimista tiedotetaan lukioden kotisivuilla.

Lukioon valitulle opiskelijalle lähetettävässä hyväksymiskirjeessä pyydetään toimittamaan lukiolle perusopetuksen aikaiset pedagogiset asiakirjat ja mahdolliset asiantuntijalausunnot viimeistään lukio-opintojen alkaessa.

Erityisopettaja esittäytyy lukio-opinnot aloittaville opiskelijoille heti lukuvuoden alussa ja kertoo lukiossa saatavilla olevista opiskelun tukitoimista. Huoltajille tukitoimista ja erityisjärjestelyistä kerrotaan huoltajailloissa.

Tukitoimien tarpeen arviointi

Perusopetuksen aikaiset pedagogiset asiakirjat ja tiedot tukitoimista toimitetaan lukion erityisopettajalle (yläkoulujen erityisopettajien, opiskelijoiden tai huoltajien välittämät tiedot). Lukio-opintojen alkuvaiheessa erityisopettaja tekee lukivaikeuden seulontatestauksen. Edellä mainittujen tietojen ja tulosten pohjalta tukitoimien tarvetta arvioidaan yhteistyössä opiskelijan, ryhmänohjaajien, aineopettajien, erityisopettajan ja tarvittaessa huoltajien ja muun henkilöstön kanssa. Tukitoimien tarvetta arvioidaan myös myöhemmin lukio-opintojen aikana.

Tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Lukio-opintojen alussa opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Sen osaksi laaditaan tarvittaessa myös pedagogisen tuen suunnitelma, johon kirjataan, miten yksilölliset tukitoimet toteutetaan. Yksilöllisiä tukitoimia voi olla esimerkiksi oikeus lisäaikaan tehtävissä ja kokeissa, erityisjärjestelyt ylioppilaskokeissa ja poikkeava opiskelu-aika. Tukitoimet aloitetaan, kun tuen tarve on havaittu. Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ottaen huomioon hänen lukioaikana tarvitsemansa ja saamansa tuki. Opiskelijaa ohjataan tarvittavien lisälausuntojen hankkimisessa sekä sovitaan yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyjen kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

Tuen toteuttaminen

Lukio-opintojen tuki toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi tehostettu yksilöllinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaus tukevat opiskelijaa.

Aineopettajien rooli

Opettajan rooli on seurata opiskelijan tuen tarvetta. Opettaja ohjaa ja antaa tukea opiskelijalle oppiaineen opiskelussa (mm. eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset

ratkaisut). Muutokset opintomenestyksessä tai tuntikäyttäytymisessä antavat opettajalle tietoa opiskelijan tilanteesta. Opettaja seuraa poissaoloja ja merkitsee ne oppilashallintojärjestelmään. Opettaja keskustelee huomioistaan opiskelijan kanssa ja ohjaa tarvittaessa erityisopettajan tai yksilökohtaisen opiskelijahuollon palveluihin. Opettaja on yhteydessä ryhmänohjaajaan ja huoltajiin tarvittaessa. Opettaja on yhteydessä opinto-ohjaajaan, jos opettaja katsoo, että opiskelijan opintosuunnitelmaan on syytä tehdä muutoksia.

Ryhmänohjaajien rooli

Ryhmänohjaaja tapaa opiskelijoita ryhmätunneilla ja yksittäin. Tapaamisissa on tilaisuus vaihtaa kuulumisia sekä havainnoida opiskelijan hyvinvointia ja ryhmän toimintaa. Ryhmänohjaaja haastattelee oman ryhmänsä opiskelijat ensimmäisen vuoden aikana. Ryhmänohjaaja seuraa poissaoloja. Ryhmänohjaaja on yhteydessä huoltajiin, jos opiskelijalla on epäselvyyksiä poissaolojen kanssa tai on muutoin ilmennyt huolen aihetta. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opintojen etenemistä ja opintomenestystä.

Erityisopettajan rooli

Erityisopettajan antama erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea oppimaan oppimisessa, sopivien opiskelustrategioiden löytämiseen sekä itsetunnon vahvistamista. Erityisopetus toteutetaan joko yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena.

Erityisopettaja tekee kaikille ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoille lukiseulatestin. Jos seulatestin tulos on heikko, erityisopettaja voi teettää tarkemman tuloksen antavan yksilötestin. Jos testin tuloksena on keskivaikea tai vaikea lukivaikeus, opiskelijalla on mahdollisuus saada lisäaikaa kokeisiin. Opiskelija, jolla on oikeus lisäaikaan, sopii lisäajan käytöstä aineenopettajan kanssa. Erityisopettaja vastaa ylioppilastutkintolautakunnalle toimitettavista erityisjärjestelyhakemuksista yhteistyössä muiden opettajien sekä rehtorin kanssa. Erityisopetus niveltyy opiskelijan saamaan muuhun opetukseen.

Tuen toteutumisen seuranta ja arviointi. Yhteistyö, vastuut ja työnjako.

Opiskelun tuen toteutumista seurataan säännöllisesti. Tuen toteutumista arvioidaan luontevasti jokaisen periodin päätteeksi.

Aineopettajat seuraavat tuen tarvetta ja toteutumista omassa opetuksessaan aina, kun opiskelija on kyseisen opettajan opintojaksolla. Aineopettajat välittävät tiedon tuen tarpeesta oman aineryhmänsä muille opettajille, jos opettaja vaihtuu saman oppiaineen eri opintojaksoilla.

Ryhmänohjaajat seuraavat oman ryhmänsä opiskelijoiden opiskelua ja koulunkäyntiä henkilökohtaisissa tapaamisissa, ryhmänohjaajan tunneilla, viestein tai puhelujen välityksellä.

Opinto-ohjaajat tapaavat opiskelijoita säännöllisesti joko luokkamutoisesti tai henkilökohtaisesti. Erityisopettaja seuraa ja arvioi tuen toteutumista yhteistyössä edellä mainittujen ammattiryhmien kanssa. Erityisopettaja kirjaa muutokset tuen tarpeeseen aiemmin laadittuun pedagogisen tuen suunnitelmaan.

4.3. Opiskeluhoolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhoolto.

Lukion opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoolltona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 ja 3 §.)

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 9 [muutettu lailla 1409/2014] ja 11 §.)

Opiskeluhuoltoa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 4 ja 9 §; lukiolaki 714/2018, 33 §.)

Opiskeluhuolto Kotkan lukioissa

Opiskeluhuolto sisältää lain mukaan koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon, yhteisöllisen opiskeluhuollon ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon. Koulutuksen järjestäjä asettaa toiminnan tavoitteet, sisällöt ja toimintatavat ja ne ovat osa opetussuunnitelmaa.

Nuorten kehitysympäristön ja lukion toimintaympäristön muuttuessa opiskeluhuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa oppilaitoksen perustoimintaa. Opiskeluhuolto liittyy läheisesti lukion kasvatus- ja opetustehtävään. Opiskeluhuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskelu ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Nuoren etu ohjaa opiskeluhuoltotyötä.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Tämän lisäksi opiskelijoilla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Monialainen yhteistyö on opiskeluhuollossa keskeistä. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. Opiskeluhuoltotyössä noudatetaan voimassa olevia salassapitosäädöksiä.

4.3.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018, 32 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkisevan yhteisollisen opiskeluhoiltona. Opiskeluhoilto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluymperistn terveellisyyst, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 .)

Yhteisollisen opiskeluhoillon suunnittelun ja kehittamisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisollisen opiskeluhoillon toimintatapojen kehittamiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteis koskevilla asioilla (lukiolaki 714/2018, 33 ; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 ). Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisollisen opiskeluhoillon kehittamiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluymperistn (lukiolaki 714/2018, 40 ). Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen jrjestamisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhoilto

Yksilökohtaisella opiskeluhoillolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhoillon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuillon palvelut, opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhoilto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 5 ).

Yksilökohtaisen opiskeluhoillon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itsenn koskevilla toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenainen asema opiskeluhoiltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoillossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 .)

Opiskeluhoiltoryhmt monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhoillon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhoiltoryhmien toiminta on osa opiskeluhoillon kokonaisuutta. Opiskeluhoiltoryhmi ovat 1) opiskeluhoillon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhoiltoryhm sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhm. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14  [muutettu lailla 1501/2016].)

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhoillon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoiltoryhmn. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhoiltoryhmt ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä sekä opiskeluterveydenhuillon palveluja ja

psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

Lukiot jatkavat opiskeluhoitotyötä perusopetuksen rakentamalta pohjalta. Opiskeluhoito kuuluu kaikille oppilaitoksessa työskenteleville. Lukioiden käytössä on opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja. Lukioissa toimii opiskeluterveydenhoitaja ja säännöllisesti myös opiskeluterveydenhuollon lääkäri. Opiskeluhoitoon ohjaamisen käytänteet on kuvattu Huolenkaavio -toimintamallissa. Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden kuntasoytymä (Kymsote) tarjoaa peruspalvelut opiskelijoille heidän kotikunnastaan riippumatta. Avustajapalvelujen järjestämisestä huolehtii palveluja tarvitseva opiskelija.

Opiskeluhoitotyön tukena ovat kouluterveyskyselyn tulokset sekä lukioissa tehtävät kyselyt ja haastattelut.

Opiskeluhuollon tavoitteet Kotkassa

Opiskeluhuollon yleistavoitteena on taata riittävä opiskeluhoito ja tukea opiskelijan hyvinvointia ja opiskelua.

1. Varhainen ja oikea-aikainen tuki
2. Toimiva yhteisöllinen opiskeluhoito
3. Toimiva yksilökohtainen opiskeluhoito
4. Palveluiden saatavuus

TOIMIVA VARHAINEN JA OIKEA-AIKAINEN TUKI

Varhaista ja oikea-aikaista tukea antavat kaikki oppilaitoksen työntekijät. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja huoltajien kanssa. Opettajat seuraavat jatkuvasti opiskelijoiden opiskelua ja hyvinvointia. Opiskeluhuollon kuraattori tukee opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Terveystieteidenhoitajalla on avoin vastaanotto ja hän

huolehtii lakisääteisistä terveystarkastuksista. Psykologipalveluissa pyritään lukiokohtaisiin matalan kynnyksen palveluihin. Toimintatavat määritellään tarkemmin oppilaitoskohtaisissa opiskeluhuoltosuunnitelmissa.

TOIMIVA YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO

Toimiva yhteisöllinen opiskeluhuolto toteutuu rehtorin johdolla kokoontuvan oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän kautta. Ryhmän jäseninä toimivat apulaisrehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, opiskeluterveydenhoitaja ja opiskeluhuollon kuraattori. Tarvittaessa opiskeluhuoltoryhmä voi kutsua myös muita osallistujia, kuten oppilaskunnan edustajan, psykologi tai aineenopettajia. Opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa lukuvuodessa. Ryhmä asettaa toiminnalleen tavoitteet opetustoimen linjausten mukaisesti ja laatii oppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelman opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opiskeluhuoltoryhmä arvioi yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteiden saavuttamista säännöllisesti. Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä ei käsittele yksittäisen opiskelijan asiaa, vaan huolehtii oppilaitosyhteisön yleisestä hyvinvoinnista. Se valitsee lukuvuositeemat ajankohtaisista asioista. Koulutuksen järjestäjä voi asettaa jonkun teeman toteutettavaksi kaikissa kunnan oppilaitoksissa.

YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO

Yksilökohtainen opiskeluhuolto on jokaisen työntekijän vastuulla. Pedagogisesta tuesta vastaa aina opettaja. Opiskelijan lähiohjaajana toimii hänen ryhmäohjaajansa. Opiskelunsa ja valintojensa tueksi opiskelija saa opinto-ohjausta. Huolen synnyttyä kukin toimii oman tehtävänsä velvoitteiden mukaisesti ja ottaa tarvittaessa asian esille opiskeluhuollon palvelujen työntekijän kanssa. Tämä edellyttää opiskelijan suostumusta. Opiskeluhuoltopalveluista vastaavat henkilöt kirjaavat huolen ja tukitoimet käytössään oleviin järjestelmiin. Tarvittaessa kootaan opiskelijan suostumuksella monialainen asiantuntijaryhmä. Koollekutsujana toimii se, jolle huoli on herännyt. Palaverista laaditaan opiskeluhuoltokertomus opetustoimen lomakkeelle lain edellyttämällä tavalla. Näistä syntyy rekisteri, josta vastaa opetustoimi.

PALVELUIDEN SAATAVUUS

Palveluiden saatavuus toteutuu lain edellyttämällä tavalla, koska opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstö työskentelee lukioilla ja on siten helposti saavutettavissa.

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Koulutuksen järjestäjä on koonnut opiskeluhuollon ohjausryhmän. Ryhmän tehtävänä on linjata yhteiset tavoitteet toteuttamalleen opiskeluhuollon toiminnalle ja tukea yhteisten tavoitteiden saavuttamista ja yhtenäisten toimintatapojen omaksumista. Ryhmä suunnittelee, kehittää ja arvioi kunnan opiskeluhuoltoa sekä tukee oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien toimintaa oppilaitoksissa. Se tuottaa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan opiskeluhuollon osuuden, ottaa tarvittaessa Kasva Kotkassa ryhmältä työstettäväksi asioita, joilla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja osallisuutta ja tiedottaa ryhmää esiin nousevista lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvistä ilmiöistä. Ryhmässä on edustus esiopetuksen, perusopetuksen ja toisen asteen toimijoilla. Myös opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus huomioidaan. Ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Tällä vahvistetaan suunnitelmallisuutta, tuetaan työmallien jalkauttamista ja arviointia.

4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhuolto koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 12 ja 13 § [muutettu lailla 1501/2016]; lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013]; lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013].)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon, kun valmistellaan paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Opiskeluhoito opetussuunnitelmassa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseksi.

Paikallinen opetussuunnitelma tulee opiskeluhoitoon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §). Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §).

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. Tämä tukee oppilas- ja opiskeluhoitolaissa (1287/2013) mainittua opiskeluhoitoon palvelujen yhdenvertaista laatua ja saatavuutta.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoitoon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhoitoon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016].) Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhoitoon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhoitoon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoitoon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhoitoon muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhooltohuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio oppilaitoksen käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako, palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen
- opiskeluhoollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhoollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä
- toimenpiteet opiskeluyhteisön sekä ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi
- oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tai muun tehtävään soveltuvan monialaisen ryhmän toimintatavat ja käytännöt
- opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedottaminen
- yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä
- tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]). Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet oppilaitoksessa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
- yhteistyö huoltajien kanssa

- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhooltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös toimintavalmiudet ylioppilastutkinnon kokeiden aikana mahdollisesti tapahtuvassa äkillisessä uhka- ja vaaratilanteessa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset, kuten pelastussuunnitelma (pelastuslaki 379/2011, 15 §; valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 ja 2 §).

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen, keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö
- monialaisen asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen sekä yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet
- opiskeluhoollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa
- opiskeluhooltokertomuksen laatiminen ja säilytys
- sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi
- tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (esimerkiksi erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi).

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa
- opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä
- opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa
- käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä
- käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta
- menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

5. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 26 §).

Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Suunnitelmassa esitetään

- seurattavat asiat
- tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho
- seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhuollon kehittämisessä
- seurannan keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma: Kymenlaaksoon on laadittu ensimmäinen yhteinen maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020-2024. Suunnitelman hyväksyy kaupunginvaltuusto ja se tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

OPISKELUHUOLTO OPETUSSUUNNITELMASSA

Kuvaus on laadittu Kotkan lukioiden monialaisena yhteistyönä. Opetussuunnitelman hyväksyy Hyvinvointilautakunta.

OPPILAITOSKOHTAISEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN LAADINTA

Oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma, jonka lukiot laativat opetussuunnitelman perusteiden sekä tässä opetussuunnitelmassa annettujen linjausten mukaisesti, päivitetään lukuvuosittain. Suunnitelman laatii lukion oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä yhteistyössä opetustoimen kanssa.

4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttydyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-

identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisen tarkoitettuna oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa

omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Kotkan lukioissa vallitsee ketään syrjimätön asenne- ja työilmapiiri, jossa ymmärretään moninaisuutta ja hyväksytään erilaisuutta sekä pyritään lisäämään vuoropuhelua. Vieraskielisten opiskelijoiden menestymistä lukio-opinnoissa tuetaan ja heidän valmiuksiaan hakeutua suomenkielisiin korkea-asteen opintoihin vahvistetaan. Vieraskielisten opiskelijoiden potentiaalin saaminen esiin on sekä yksilön että koko alueen etu.

Opetus ja ohjaus on kulttuuri- ja kielitietoista. Vieraskieliset opiskelijat huomioidaan kuitenkin yksilöinä.

Vieraskielisten opiskelijoiden ohjaus on ohjaussuunnitelman mukaista. Opiskelijan vieraskielisyys otetaan huomioon aine- ja opintojaksovalinnoissa, lukio-opintojen rytmityksessä, kirjoitettavien aineiden valinnassa sekä ylioppilaskokeiden suoritusaikataulun suunnittelussa. Ohjauksessa otetaan huomioon vieraskielisten opiskelijoiden vapautus toisen kotimaisen kielen opiskelusta.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltujen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltuihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suorituserkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoihin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Aineryhmän opettajat käyvät opintojaksojen arvioinnista, arviointiperusteista ja opintojaksojen toteuttamisesta pedagogista keskustelua. Opintojakson alussa käydään opiskelijoiden kanssa läpi opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet ja keskustellaan niistä. Opiskelijoilta pyydetään opintojaksoista palautetta, jota hyödynnetään opintojaksojen ja niiden arviointikäytänteiden kehittämisessä.

Opintojakson aikana oppimista ohjataan ja tuetaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa opettajan ja opiskelijoiden välillä antamalla eri tavoin palautetta työskentelystä ja edistymisestä osana päivittäistä tuntityöskentelyä. Suullisen vuorovaikutuksen lisäksi opiskelija voi saada palautetta oppimisestaan esimerkiksi koti- ja tuntitehtävien tarkistamisen, välitestien, sanakokeiden, kuunteluiden, kirjoitelmien, suullisten tehtävien sekä erilaisten palautettavien tehtävien, ryhmätöiden, projektien ja tuotosten arviointipalautteen kautta.

Osaamista voidaan tuoda näkyväksi myös muille ryhmän opiskelijoille. Arvioinnin tukena käytetään itsearviointia ja vertaispalautetta ja voidaan tarjota mahdollisuuksia väliarviointiin, jonka avulla opiskelijaa kannustetaan korjaamaan tai jatkamaan toimintaansa ja parantamaan oppimistaan opintojakson loppua kohden.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisia, opintojakson tavoitteiden mukaisten tietojen, taitojen ja työskentelyn osaamista ja oppimista mittaavia menetelmiä, joita ovat esimerkiksi kirjalliset ja suulliset kokeet, kirjatentit, tutkielmat, projektit, esitelmät sekä muut suulliset ja kirjalliset näytöt.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suorituserkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty

suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Paikalliset opintojaksot arvioidaan S (suoritettu)/H (hylätty) -merkinnällä lukuun ottamatta B3-kielten opintojaksoja 9 ja 10, jotka sisällöltään ja arviointiperusteiltaan vastaavat valtakunnallisia B2-oppimäärän syventäviä opintojaksoja 7 ja 8.

Opintojakso on käytävä uudelleen, jos se keskeytyy esimerkiksi tekemättömien tehtävien tai poissaolojen vuoksi tai opiskelija lopettaa opiskelun kesken opintojakson niin, ettei opettaja voi enää arvioida opintojaksoa. Tällöin merkitään opintojakson kohdalle X. Opiskelija käy X-merkinnän saaneen opintojakson kokonaisuudessaan uudelleen. X-merkinnän tavoitteena on antaa tietoa opiskelijalle, huoltajalle ja opiskelijaa ohjaaville tahoille siitä, että opinnot eivät ole edenneet opiskelijan opintosuunnitelman mukaisesti. Tehdessään merkinnän X opettaja kirjaa opintojakson keskeytymisen syyn arvioinnin lisätietoihin.

Mikäli opiskelijalta jää opintojakson päättyessä joitakin osasuorituksia tekemättä tai hän ei ole selvittänyt poissaolojaan, merkitään opiskelijalle opintojakson arvosanaksi K (kesken). Opiskelijalla on mahdollisuus täydentää opintojakso valmiiksi seuraavan jakson loppuun mennessä. Tehdessään merkinnän K opettaja kirjaa opintojakson keskeytymisen syyn, esimerkiksi puuttuvat osasuoritukset tai selvittämättömät poissaolot arvioinnin lisätietoihin.

Aikataulusta voidaan joustaa vain perustelluista syistä, esimerkiksi sairastapauksissa tai jos opiskelijan kesken jäänyt suoritus viivästyttäisi oleellisesti hänen valmistumistaan. Näistä tilanteista sovitaan aineenopettajan, opinto-ohjaajan ja tarvittaessa rehtorin kanssa.

Hyväksytyn opintojakson arvosanaa on mahdollisuus korottaa kerran lukuvuoden aikana. Korottaminen tapahtuu, kuten opintojakson itsenäisestä suorittamisesta tässä opetussuunnitelmassa ohjeistetaan ja se perustuu opintojakson arviointiin sopivilla osaamisen näytöillä, kuten esimerkiksi tehtävillä ja kokeella.

Mikäli opintojakson korottamisen osaksi on sovittu osallistuminen uusintakokeeseen, ilmoittautuminen on sitova, ja saapumatta jättäminen ilman hyväksyttävää syytä aiheuttaa suorituskerran menetyksen kyseisessä opintojaksossa. Yhdessä uusintakokeessa saa osallistua vain yhden opintojakson korotukseen.

Opiskelijan arvioinut opettaja antaa opiskelijalle ohjeet lisänäytöistä niillä osa-alueilla, jotka ovat johtaneet hylätyyn arvosanaan, ja/tai ohjaa hänet uusintakokeeseen. Uusintakokeeseen voi osallistua kerran kyseisen lukuvuoden aikana. Opiskelija menettää mahdollisuuden uusintakokeeseen, jos hän ei ilmoita hyväksyttävää syytä poisjäännille. Yhdellä uusimiskerralla voi pääsääntöisesti suorittaa yhden opintojakson uusintakokeen.

Hylätyn opintojakson arvosanan (arvosana 4) voi uusia myös käymällä opintojakson uudelleen.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisällyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvien osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Opintojakson itsenäinen suorittaminen tarkoittaa, että opiskelija ei osallistu lähi- tai verkko-opetukseen. Itsenäinen opiskelu vaatii opiskelijalta itseohjautuvuutta. Opintojakson suorittaminen itsenäisesti on vaativa opiskelumuoto, ja siksi siihen tulee erikseen hakea lupa. Lupamenettelystä päätetään lukiokohtaisesti.

Opetussuunnitelman ainekohtaisissa osioissa määritellään, mitkä opintojaksot voidaan suorittaa itsenäisesti. Opiskelijalle annetaan opintojen alussa opettajan laatimat ohjeet, joista selviävät opintojakson suoritusperiaatteet, työskentelytavat ja arviointiperiaatteet. Lisäksi sovitaan opintojen etenemisaikataulu ja kokeen ajankohta.

Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan aktiivisesti omaa oppimistaan ja ottamaan yhteyttä opettajaan varsinkin, jos opiskelu ei etene. Opettaja arvioi ja ohjaa opiskelijaa itsenäisen opiskelun aikana. Kokeeseen osallistuminen edellyttää vaadittujen tehtävien palauttamista sovittuun ajankohtaan mennessä. Itsenäisesti opiskellusta opintojaksosta edellytetään hyväksytty arvosana. Jos suoritus hylätään, opiskelijan on osallistuttava opetukseen.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevilla luvuilla lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liiteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava

riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Oppiainekohtaisesti määritellään opintojaksojen suoritusjärjestys. Huoltajat voivat seurata opiskelijan opintojen etenemistä opiskeluhallintajärjestelmästä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

HYVÄKSILUVUT OPPIMÄÄRÄÄ VAIHDETTAESSA

Matematiikka

Vaihto pitkästä lyhyeen:

Pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettut opinnot hyväksiluetaan lyhyen oppimäärän opintoihin taulukon mukaisesti. Vaihdon yhteydessä moduuleista **yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot** hyväksiluetaan suoritusmerkinnällä (S) lyhyen oppimäärän muihin valinnaisiin opintoihin (MAB13-19).

Pitkän oppimäärän moduuli tai paikallinen opintojakso	Lyhyen oppimäärän moduuli tai paikallinen opintojakso	Ylijäävät opintopisteet	Hyväksilukujen kirjaus Primukseen eli "palikoiden" tarve
MAA2p	MAB2	+1op	1op = MAB12
MAA3p	MAB3	-	
MAA4p	-	+3op	4op = MAB13
MAA5p	-	+2op	2op = MAB14
MAA6p	MAB8	+1op	
MAA7p	-	+2op	2op = MAB15
MAA8p	MAB5	-	
MAA9p	MAB7	-	
MAA10v	-	+2op	
MAA11v	-	+2op	
MAA12v	-	+2op	
MAA13 (yo-kertaava)	MAB10	-	
MAA14	-	+2op	2op = MAB16
MAA15	-	+2op	2op = MAB17
			3op = MAB18
			2op = MAB19

Esimerkkejä:

Jos vaihto tapahtuu MAA4-moduulin jälkeen: Hyväksiluetaan MAA2 > MAB2, MAA3 > MAB3 ja MAB13 = 4op.

Jos MAA2-moduulia ei ole arvioitu ja vaihto tapahtuu MAA4-moduulin suorittamisen jälkeen: Hyväksiluetaan MAB12 + MAB14 = 3op

Jos vaihto MAA5-modulin jälkeen ja kaikki pakolliset siihen mennessä suoritettu: MAB13 + MAB14 = 6op

Jos vaihto MAA6-modulin jälkeen ja kaikki pakolliset siihen mennessä suoritettu: MAB12 + MAB13 + MAB14 = 7op

Jos vaihto MAA7-modulin jälkeen ja kaikki pakolliset siihen mennessä suoritettu: MAB12 + MAB13 + MAB14 + MAB15 = 9op

Jne. opintojaksoja MAB12-MAB19 sopivasti yhdistellen.

Vaihto lyhyestä pitkään/Pitkää opiskeleva suorittaa lyhyen matematiikan opintoja:

Opiskelijan vaihtaessa lyhyestä matematiikasta pitkään tulee hänen neuvotella opintojen jatkamisesta ja suorittamatta jääneiden opintojen suorittamisesta matematiikan opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Opintojaksoilla MAB2-MAB9 ei ole suoraa vastaavuutta pitkässä matematiikassa.

Lyhyen oppimäärän paikallinen opintojakso	Pitkän oppimäärän paikallinen opintojakso	Ylijäävät opintopisteet	Hyväksilukujen kirjaus Primukseen eli "palikoiden" tarve
MAB10	MAA13	-	
MAB11	MAA16	-	

Äidinkieli ja kirjallisuus

Opiskelijan vaihtaessa oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärään suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen äidinkielen suorituksensa luetaan hänelle hyväksi sellaisenaan: ÄI1 -> S21, ÄI2 -> S22 ja niin edelleen.

Mikäli opiskelija haluaa vaihtaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän oppimäärään suomen kieli ja kirjallisuus, tulee hänen neuvotella tarvittavien opintojen suorittamisesta äidinkielen opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

VAIHTO-OPISKELUVUODEN OPINNOT

Vaihto-opiskeluvuoden opinnoista opiskelijalle voidaan lukea hyväksi 20 opintopistettä muita valinnaisia opintoja.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksoiden valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan

matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyttää ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisääjän myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä

3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemaat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
- todistusten ulkoasu.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

Opetus- ja kulttuuriministeriö

#LOPS2021

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellyistä tiedonalaakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävässä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiansa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähteaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Tuntijako

Oppiaineryhmä oppiaine	ja	Pakolliset opintopisteinä	opinnot	Valtakunnalliset valinnaiset opintopisteinä	opinnot	Muut opinnot	valinnaiset opintopisteinä
Äidinkieli kirjallisuus	ja						
Suomen kieli kirjallisuus	ja	12		6		16	
Suomi toisena kielenä		12		6		2	
Kielet							
A-kieli englanti		12		4		10	
A-kieli saksa, venäjä		12		4		4	
B1-kieli ruotsi		10		4		10	
B2-kieli ranska, saksa, venäjä				16		6	
B3-kieli espanja				16		4	
B3-kieli saksa, ranska, venäjä				16		8	
Matematiikka							
Yhteinen opintokokonaisuus		2					
pitkä		18		6		10	
lyhyt		10		4		6	
Ympäristö luonnontieteet	ja						
Biologia		4		6		8	
Maantiede		2		6		6	
Fysiikka		2		12		16	
Kemia		2		8		10	
Humanistis- yhteiskunnalliset tieteet							
Filosofia		4		4		2	
Psykologia		2		8		6	
Historia		6		6		6	
Yhteiskuntaoppi		6		2		12	
Uskonto *		4		8		6	
Elämäntutkimustieto *		4		8			
Terveystieto		2		4		6	

Taito- ja taideaineet			
Liikunta	4	6	16
Musiikki	2 tai 4	4	12
Kuvataide	2 tai 4	4	18
Opinto-ohjaus	4		2
Temaattiset opinnot		6	6
Paikalliset oppiaineet			
Urheilijakoulutus			30
Ympäristöopinnot			18
Tietotekniikka			12
Yrittäjyysopinnot			22
Matemaattis- teknologisen opinnot	linjan		20

8. Oppiaineet

8.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

8.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

monimuotoiset tekstit, lukemisstrategiat, referoinnin ja kommentoinnin periaatteet

Yhteiskunnallinen osaaminen

asiatekstien lukeminen ja luominen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Laaja-alaisen osaamisen arviointi toteutuu edellä mainitulla tavalla.

Kieli ja tekstitietoisuus ja Vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI2+ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsite, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

monimuotoisten kaunokirjallisten tekstien lukeminen ja tulkinta

Hyvinvointiosaaminen

monimuotoisten kaunokirjallisten tekstien lukeminen ja tulkinta

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

monimuotoisten kaunokirjallisten tekstien lukeminen ja tulkinta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen kaunokirjallisuuden tulkinnan taitoa osoittavaan näyttöön.

Tekstien tulkinta, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttamisen keinot, medialukutaidon syventäminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

vaikuttamisen keinot, medialukutaidon syventäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa,

kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Vaikuttamisen keinojen hallintaa arvioidaan suullisilla ja tehtävillä, joissa eritellään vaikuttamisen keinoja tai tuotetaan vaikuttamaan pyrkiviä tekstejä.

Kirjoittaminen 1 ja Vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI6+ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Vuorovaikutus 2

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin

aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kirjallisuus kontekstissaan, kirjallisuus osana kulttuuriperintöä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen kirjallisuuden tyylikausien tuntemiseen ja erilaisten tyylien hallintaa osoittavaan näyttöön.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

opiskelun ja työelämän vuorovaikutustaidot

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

vuorovaikutuksen kontekstisidonnaisuus ja vuorovaikutusetiikka

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely

oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Tehdään analyyseja, joissa eritellään vuorovaikutusta. Toteutetaan ja arvioidaan erilaisia ryhmäviestintätilanteita.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen
- tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet
- kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu
- aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä
- tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

kirjoitusprosessin vahvistuminen, kieliopin soveltamisen ja kielenhuollon ohjeiden osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen kirjoittamistaitoa osoittavaan näyttöön.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

monimuotoisten tekstien kontekstin ymmärtäminen ja tekstien tulkitseminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen tekstien käsittelyn taitoa osoittavaan näyttöön.

Tekstin- ja kielenhuolto, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee keskeiset kielioppikäsitteet. Hän osaa kirjoittaa selkeää, virheetöntä yleiskieltä sekä sidostaa tekstinsä tiiviiksi ja johdonmukaiseksi. Opiskelija osaa parantaa oman tekstinsä kieltä ja etsiä apua kielenhuollon ongelmiin. Hän ymmärtää kieliopin, kielenhuollon ja tekstin tavoitteen sekä tyylin yhteyden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan keskeiset kielioppikäsitteet ja kielenhuollon ohjeet.
- Kirjoitetaan tekstejä, joiden avulla kielenhuoltoa voidaan harjoitella.
- Muokataan omien tekstien yksityiskohtia.
- Tarkastellaan asiatekstejä kielenhuollon kannalta.
- Syvennetään opiskelijan kykyä arvioida omaa kielellistä osaamistaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

kirjoitusprosessin vahvistuminen, kieliopin soveltamisen ja kielenhuollon ohjeiden osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Opintojakson tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata oppimisen edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Jaksoarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely oppituntien aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Arviointi S (hyväksytty) / H (hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija omaksuu kirjoitetun yleiskielen normit ja ymmärtää sääntöjen tarkoituksen. Hän harjaantuu hiomaan omaa tekstiään niin, että viesti välittyy halutunlaisena. Hän oppii arvioimaan, miten viestintätilanne ja muu konteksti vaikuttavat tekstin kieleen ja muotoon. Hän ymmärtää kieliopin merkityksen paitsi oman äidinkielen myös vieraiden kielten opiskelulle.

Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija varmentaa tekstilajituntemustaan ja syventää tietojaan kaunokirjallisuuden ilmaisukeinoista. Hän oppii tekemään tietoisia valintoja ilmaisunsa parantamiseksi ja oppii huomaamaan kielessä myös sen sanataidetta luovan puolen. Opiskelija löytää omia vahvuuksiaan tekstin tuottajana sekä harjaantuu muokkaamaan tekstiään palautteen huomioon ottaen. Hän oppii nauttimaan kyvystään käyttää kieltä luovasti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ideointiharjoituksia
- kaunokirjallisia tekstejä
- eri tekstilajien muunnelmia
- eri tekstilajeja hyödyntäviä tekstejä
- muita kuin kaunokirjallisia tekstejä, joissa voidaan käyttää kaunokirjallisuudelle tyypillisiä ilmaisukeinoja
- mediatekstejä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

kaunokirjallisten tekstien lukeminen ja tuottaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kaunokirjallisten tekstien lukeminen ja tuottaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tuotetaan erilaisia ja eripituisia kaunokirjallisia tekstejä. Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää sovittujen tehtävien tekemistä ja aikataulujen noudattamista. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan opintokertymään.

Arviointi S (hyväksytty) / H (hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija vahvistaa taitojaan vapaamuotoisten tekstien kirjoittajana. Hänen tekstilajituntemuksensa syvenee. Hän harjaantuu käyttämään kaunokirjallisuuden ilmaisukeinoja omissa teksteissään ja oppii huomaamaan asiatekstin kaunokirjalliset piirteet. Opiskelija rikastuttaa kirjallisen ilmaisunsa kieltä. Hän oppii ottamaan vastaan palautetta ja antamaan sitä muille.

Ilmaisutaito, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää käsitystä omista ilmaisuvaroistaan ja monipuolistaa omaa ilmaisuaan. Hän rohkaistuu esiintymään entistä enemmän ja varmemmin, saa lisätietoa itseilmaisusta sekä oppii nauttimaan omasta verbaalisesta ja nonverbaalisesta ilmaisukyvystään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jakson aikana tehdään monenlaisia ilmaisuharjoituksia:
- improvisoidaan,

- näytellään valmiiden tekstien pohjalta,
- käsitellään tunteita, asenteita ja ihmisten välisiä suhteita pienten harjoitusten avulla,
- rentoudutaan,
- harjoitetaan aisteja ja
- mahdollisesti videoidaan tai äänitetään jokin harjoitus.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaisuharjoitukset, improvisointi

tunteiden, asenteiden ja ihmisten välisten suhteita käsittely

Hyvinvointiosaaminen

rentoutuminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

käsitellään tunteita, asenteita ja ihmisten välisiä suhteita pienten harjoitusten avulla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Toteutetaan erilaisia ilmaisuharjoituksia ja arvioidaan niitä monipuolisilla tavoilla. Hyväksytty suoritus edellyttää läsnäoloa ja aktiivista tekemistä oppitunneilla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu suoritus lasketaan opintokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tehdään monenlaisia ilmaisuharjoituksia kuten improvisoidaan, näytellään valmiiden tekstien pohjalta, rentoudutaan ja käsitellään tunteita harjoitusten avulla. Voidaan valmistaa myös laajemmalle yleisölle tarkoitettu esitys.

Viestintä- ja neuvottelutaidot yritysviestinnässä, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppia ymmärtämään rakentavan vuorovaikutuksen edellytyksiä sekä ottamaan huomioon erilaisia kommunikointityylejä
- oppia ymmärtämään, millaisia valmiuksia neuvotteluissa menestyminen edellyttää neuvottelijalta
- oppia käsittelemään erilaisia konfliktitilanteita niin työelämässä kuin omassa arjessakin, esimerkiksi tunnistamaan, ehkäisemään ja ratkaisemaan konflikteja
- huomata oman työn merkitys, oppia suhtautumaan työuraan tavoitteellisesti ja realistisesti sekä omaksua konkreettisia keinoja, jotka auttavat menestymään työnhaussa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vuorovaikutus ja kommunikointi: kommunikointityylit, mukautuminen kommunikointitilanteissa, tunnetaidot ja nonverbaaliikka, kommunikaation ongelmat, luottamus ihmissuhteiden perustana
- neuvottelutaidot: neuvottelun tunnuspiirteet, neuvotteluun valmistautuminen, neuvottelun asialista, neuvottelun erilaiset tarpeet
- neuvottelutekniikat: neuvotteluprosessin hallinta, tunnejännityksen purkaminen, näkemyserot neuvottelussa, neuvottelun ulkopuoliset vaihtoehdot, vaihdokit, vaihtoehdot neuvottelun aikana, myönnytykset, väliytteenvedot ja varmistukset, neuvottelusopimukseen sitoutuminen, yhdessä sovitun vahvistaminen
- konfliktinratkaisu
- vuorovaikutteinen työnhaku: sähköposti työnhaussa, työhaastattelu, valmistautuminen palkkaneeuvotteluihin, digitalisaation vaikutus työntekoon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

työelämän viestintä

Vuorovaikutusosaaminen

vuorovaikutus ja kommunikointi, neuvottelutaidot, konfliktin ratkaisu, työnhaku

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Työelämän tilanteisiin liittyvät demonstraatiot ja muut viestintäharjoitukset. Hyväksytty suoritus edellyttää läsnäoloa ja aktiivista tekemistä oppitunneilla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija ymmärtää, että hyvät suulliset ja kirjalliset viestintätaidot ovat onnistuneen yritystoiminnan tärkeimpiä edellytyksiä.

Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- luetaan runsaasti klassikoita tai muita kaunokirjallisia teoksia
- tutustutaan kirjallisuuden eri tyylilajeihin
- kehitetään omaa kirjallisuudentuntemusta, erittely- ja analysointitaitoja sekä kehitetään ja laajennetaan kaunokirjallisuuden lukutaitoa
- opitaan nauttimaan kaunokirjallisuuden lukemisesta
- syvennetään kykyä keskustella kaunokirjallisuudesta
- kehitetään taitoa käyttää kaunokirjallisuutta oman kirjoittamisensa pohjana ja materiaalina

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- luetaan runsaasti kaunokirjallisia teoksia
- keskustellaan ryhmissä ja pareittain luettujen teosten pohjalta

- kirjoitetaan erilaisia tekstejä luettujen teosten pohjalta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

kirjallisuuden yhteiskunnallinen merkitys

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kirjallisuus osana kulttuuria

Monitieteinen ja luova osaaminen

erilaiset kaunokirjalliset tekstit

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan joko merkinnällä S (=suoritettu) tai merkinnällä H (=hylätty). Hyväksytty suoritus edellyttää kaikkien sovittujen teosten lukemista ja joko kirjallista tai suullista käsittelyä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija lukee yhteensä kymmenen suomalaista ja maailmankirjallisuuden klassikkoa tai nykykirjallisuuden teosta ja analysoi niitä. Jakson tukena on luettavien kirjojen lista.

Elokuvailmaisun keinot, 2 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii erittelemään ja tulkitsemaan elokuvakerronnan keinoja sekä kirjoittamaan elokuvasta. Hän oppii entistä enemmän nauttimaan elokuvasta taidemuotona.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetellaan erittelemään elokuvakerronnan keinoja, kuten kuvakerrontaa, avointa ja suljettua muotoa, montaasia, musiikin käyttöä ja henkilöhahmojen rakentamista.
- Tehdään mahdollisuuksien mukaan lyhytelokuvia.
- Tutustutaan elokuvahistorian keskeisiin ohjaajiin.
- Yhdistellään luento-opetusta, keskustelua, kirjoittamista ja ryhmätyöskentelyä.
- Käydään elokuvissa ja mahdollisuuksien mukaan järjestetään vierailuja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

erilaisten elokuvien erittely

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

erilaisten elokuvien erittely, elokuvahistoria

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty). Hyväksytty suoritus edellyttää tehtävien tunnollista tekemistä ja läsnäoloa oppitunneilla.

Opintojakso suoritetaan koulussa ja kotona tehtävien harjoitusten ja kirjoitelmien avulla. Sitä ei suositella tentittäväksi, mutta sopimuksen mukaan oppilas voi halutessaan suorittaa sen itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetellaan erittelemään elokuvakerronnan keinoja, kuten kuvakerrontaa, avointa ja suljettua muotoa, montaaasia, musiikin käyttöä ja henkilöhahmojen rakentamista. Tehdään mahdollisuuksien mukaan lyhytelokuvia. Lisäksi tutustutaan elokuvahistorian keskeisiin ohjaajiin.

Yhdistellään luento-opetusta, keskustelua, kirjoittamista ja ryhmätyöskentelyä. Käydään elokuvissa ja mahdollisuuksien mukaan järjestetään vierailuja.

Suomalainen elokuva ja yhteiskunta, 2 op (ÄI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää tietämystään elokuvantekoprosessista. Hän osaa analysoida elokuvaa ja tiedostaa elokuvan kulttuurikytkennät sekä elokuvan yhteiskunnallisen vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- elokuvan tekoprosessi
- elokuva-analyysi
- elokuvan yhteiskunnallinen vaikutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

elokuva-analyysi

Yhteiskunnallinen osaaminen

elokuvan yhteiskunnallinen vaikutus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/ H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu jakso lasketaan opintokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla käsitellään keskustelujen, ryhmätöiden ja luovan kirjoittamisen avulla suomalaisen elokuvan yhteiskuntakuvaa. Jakso sopii hyvin sekä humanistisista aloista että sellaisista teknisistä ja kaupallisista jatko-opinnoista kiinnostuneille, jotka tähtäävät kansainvälisiin tehtäviin. Sen suorittaminen tukee ylioppilaskirjoitusten äidinkielen ja historian osuutta.

Projekti, 2 op (ÄI19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjaannutaan itsenäiseen, pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn.
- Opitaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia työskentelytaitoja.
- Saadaan käsitys erilaisista tiedonhankintamenetelmistä ja vahvistetaan kykyä arvioida aineiston luotettavuutta ja käyttökelpoisuutta.
- Omaksutaan tavoitteellisen ryhmätyön taitoja.
- Opitaan arvioimaan työnsä tuloksia suhteessa tavoitteeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jaksolla voidaan toteuttaa esimerkiksi verkkojulkaisu, tutkielma tai teemapäivä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

työelämätaidot, yhteistyöprojektit paikallisen median kanssa

Vuorovaikutusosaaminen

tavoitteellinen tiimityö

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson toteutus ja arviointi sovitaan periodin alussa tavalla, jossa laaja-alaiset tavoitteet toteutuvat. Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää sovittujen tehtävien tekemistä ja aikataulun noudattamista. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tuottaa jonkin laajahkon työn prosessityöskentelynä, jossa voi olla itsenäisen työskentelyn jaksoja. Hän kerää itse materiaalia työtään varten ja tutustuu erilaisiin tiedonhankintamenetelmiin. Työtä tehdään myös tiimityönä. Seuraavana lukuvuotena toteutettavan projektin aihe ilmoitetaan edeltävänä keväänä, kun jaksotarjotin julkaistaan.

8.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa
- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivaroja
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

monimuotoiset tekstit, lukemisstrategiat, referoinnin ja kommentoinnin periaatteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisista opintojaksoista ensimmäisenä.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (S22+S23)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan
- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle
- oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarojaan oppimisessa
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta
- oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot
- opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen
- kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

kielitietoisuus, kielimuodot, viestintätaidot, ryhmäviestinnän ilmiöt

Monitieteinen ja luova osaaminen

monilukutaito

Hyvinvointiosaaminen

viestintärohkeuden lisääminen, viestijäkuva

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi opintojakson S21 jälkeen.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista
- kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

monimuotoisten tekstien lukeminen ja tulkinta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi opintojakson S23 jälkeen.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- perustelemisen harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttamisen keinot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi opintojakson S24 jälkeen.

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus 2, 2 op (S26+S27)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä
- oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintäroheuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys
- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

Vuorovaikutus 2

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

esiintymistaidot ja niiden kehittyminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

tekstien tuottaminen, aineistokirjoittaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi opintojakson S25 jälkeen.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kirjallisuus osana kulttuuriperintöä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi opintojakson S27 jälkeen.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

opiskelun ja työelämän vuorovaikutustaidot

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

vuorovaikutuksen kontekstisidonnaisuus ja vuorovaikutusetiikka

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi opintojen loppuvaiheessa.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

kirjoitusprosessin vahvistuminen, kieliopin soveltamisen ja kielenhuollon ohjeiden osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi opintojen loppuvaiheessa.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta
- analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- runokokoelma tai näytelmäteksti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

monimuotoisten tekstien kontekstin ymmärtäminen ja tekstien tulkitseminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi opintojen loppuvaiheessa.

Startti lukio-opintoihin, 2 op (S212)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on luoda opiskelijalle valmiuksia pärjätä suomenkielisessä lukio-opiskelussa. Tavoitteiden osa-alueissa opiskelija:

- harjaannuttaa valmiuttaan seurata lukio-opetusta suomen kielellä
- kartuttaa suomenkielistä sana- , fraasi- ja käsitevarantoaan
- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia asia- ja mediatekstejä
- rohkaistuu ilmaisemaan itseään suomen kielellä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältöjä ovat:
- yleiskielen keskeistä sanastoa, rakenteita ja ilmaisukeinoja eri oppiaineiden näkökulmasta
- tietopohjaisen tekstin ymmärtämisen ja avaamisen strategiat
- tietopohjaisen suullisen ilmaisun (opetuksen, videon, äänitteen) kuuntelu ja ymmärtäminen
- asiatyylisen tekstin tuottamisen prosessi
- suullisen ilmaisun harjoittelu suomen kielellä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

integraatio eri oppiaineiden aineistoihin, teksteihin ja sanastoihin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritettu-merkinnällä. Arviointi perustuu opintojakson aikana ja lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Startti lukio-opintoihin opintojakson päämääränä on, että opiskelija vahvistaa suomen kielen taitoaan niin, että hän pystyy toiminaan ja opiskelemaan ympäröivässä kieliyhteisössä tasavertaisena muiden kanssa. Opintojaksossa monipuolistetaan kieli- ja tekstitaitoja, syvennetään monilukutaitoa, harjoitellaan vuorovaikutustilanteita sekä rohkaistaan opiskelijaa, jotta hän pystyy käyttämään suomen kieltä ajattelun, oppimisen, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen välineenä. S212-opintojakso suositellaan suoritettavaksi heti lukio-opintojen alussa.

8.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan

kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot

ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kielenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokraatiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myönteellisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

8.2.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB11+RUB12)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Ruotsin kieli arjessani

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Arkisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen ja kielitietoisuuden vahvistaminen. Yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidon harjoittelu

Hyvinvointiosaaminen

Arjenhallinnan ja opiskelutaitojen tukeminen ja kehittäminen. Oman kielitaidon ja omien vahvuuksien tunnistaminen. Sinnikkyys ja oppimisen ilo kieltenopiskelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön opiskelijan arkipäivän keskustelu- ja kuuntelutaidoista, omasta elämästä ja lähiympäristöstä kertomisen taidosta ja sen edellyttämän sanaston ja perusrakenteiden osaamisesta sekä opiskelu- ja työskentelytaidoista ja niiden kehittymisestä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan pakollisista opintojaksoista ensimmäisenä eikä sitä suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuuden vahvistaminen ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisen ja pohjoismaisen kulttuurin tunteminen, kulttuurien moninaisuuden ymmärtäminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedonhaun taitojen kehittäminen ja monilukutaidon harjoittaminen. Oppimistaitojen kehittäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arviointi perustuu työskentelyyn opintojakson aikana ja monipuoliseen näyttöön tavoitteiden mukaisen sisällön osaamisesta. Arvioinnissa huomioidaan monilukutaito ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaito ja niissä edellytettävän sanaston ja rakenteiden hallinta sekä suomenruotsalaisen ja pohjoismaisten kulttuuri-ilmiöiden tunteminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan opintojakson RUB11 + RUB12 jälkeen. Opintojaksoa ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen. Ohjatun tekstin kirjoittaminen ja vuorovaikutus keskustelutilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen ja eettiseen ajatteluun kannustaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustaminen ajankohtaisten yhteiskunnallisten asioiden seuraamiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arviointi perustuu työskentelyyn opintojakson aikana ja monipuoliseen näyttöön tavoitteiden mukaisen sisällön osaamisesta. Opintojakson arvioinnissa korostuvat erilaisten tekstien tulkitsemistaito, ohjatun tekstin tuottamistaito, mielipiteen ilmaisu vuorovaikutustilanteissa, sekä niissä edellytettävän sanaston ja rakenteiden hallinta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan opintojakson RUB13 jälkeen, eikä sitä suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Työelämävalmiuksien kehittäminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutus jatko-opintoihin, työnhakemiseen ja työelämään liittyvissä asiayhteyksissä.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen, itsetunnon ja elämänhallinnan vahvistaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arviointi perustuu työskentelyyn opintojakson aikana ja monipuoliseen näyttöön ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun, jatko-opintoihin ja urasuunnitelmiin sekä työelämään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa ja tekstilajeissa ja niiden edellyttämän sanaston ja rakenteiden hallinnassa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan opintojakson RUB14 jälkeen, eikä sitä suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutus erilaisissa keskustelutilanteissa, aktiivisen kuuntelemisen taidot.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ruotsalaiseen keskustelukulttuuriin perehtyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnin kohteena on opiskelijan taito tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen työskentelyyn ja näyttöön sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Suullisesta kokeesta annetaan erillinen suullisen kielitaidon todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan pakollisten opintojaksojen jälkeen eikä sitä voi suorittaa itsenäisesti.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutus vaativammissa tilanteissa kohdeyleisön edellyttämällä tavalla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän kehityksen ja elämäntavan sekä luonnon monimuotoisuuden arvostaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekriittisyys ja monilukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arviointi perustuu työskentelyyn opintojakson aikana ja monipuoliseen näyttöön tavoitteiden mukaisen sisällön osaamisesta. Arvioinnissa korostuu taito tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille ja sen edellyttämän keskeisen sanaston, rakenteiden ja vuorovaikutustaitojen hallinta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan pakollisten opintojaksojen jälkeen.

Ruotsin lähtötaso, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saavuttaa lukio-opintojen edellyttämän lähtötason tai vahvistaa sitä
- vahvistaa peruskieliopin hallintaa
- laajentaa sanavarastoaan
- löytää itselleen sopivia opiskelutapoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisten peruskielioppiasioiden kertaaminen
- arkisessa viestinnässä tarvittavan perussanaston harjoittelu
- kielitaidon eri osa-alueiden harjoittelu
- kielenopiskelutaitojen vahvistaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arviointiin vaikuttavat sekä työskentely opintojaksolla että kirjalliset tai suulliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suositellaan suoritettavaksi lukio-opintojen alussa.

Ruotsin abikertaus, 2 op (RUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kerrata ja vahvistaa lukion ruotsin oppimäärän keskeisten sisältöjen hallintaa
- saada valmiuksia ruotsin ylioppilaskokeessa menestymiseen
- vahvistaa opiskelijan sanavarastoa ja peruskieliopin hallintaa
- vahvistaa kuullun ymmärtämisen ja luetun tekstin ymmärtämisen taitoja sekä kirjallista tuottamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- aiempien kurssien keskeisten asioiden, sanaston ja perusrakenteiden kertaaminen
- ylioppilaskokeen tehtävätyyppien harjoittelu
- vinkit ylioppilaskoetta varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arviointiin vaikuttavat kirjalliset näytöt ja työskentely opintojaksolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen ennen ylioppilaskirjoituksia, ja sen voi suorittaa myös itsenäisesti.

Ruotsin kirjoittaminen ja kuullun ymmärtäminen, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittyä kirjallisessa viestinnässä ja oppii kirjoittamaan erityyppisiä tekstejä sujuvammin ja virheettömämmin
- saa vinkkejä eri tekstityyppien edellyttämiin piirteisiin ja niissä tarvittaviin ilmauksiin
- vahvistaa kuuntelutaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kuunteluharjoitukset erilaisista aihepiireistä ja tilanteista mm. ylioppilaskoetehtäviä, mediaa ja musiikkia hyödyntäen
- erityyppisten kirjallisten tekstien tuottaminen ja niiden edellyttämien piirteiden, ilmausten ja rakenteiden harjoittelu
- oman tekstin muokkaaminen virheettömämmäksi ja sujuvammaksi

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arviointiin vaikuttavat kirjalliset näytöt ja työskentely opintojaksolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi viimeisen pakollisen opintojakson jälkeen.

Bisnesruotsi, 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija rohkaistuu ja harjoittelee toimimaan erilaisissa työ- ja yrityselämän viestintätilanteissa ruotsiksi

- oppii työelämässä ja asiakaspalvelussa tarvittavaa sanastoa ja viestinnällisiä ilmauksia ja harjoittelee käyttämään sitä luontevasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa kirjallisesti ja suullisesti
- oppii kertomaan omasta yritysideastaan, yrityksestään tai tuotteestaan ja markkinoimaan sitä ruotsiksi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- työelämän vuorovaikutustilanteet (esimerkiksi puhelinkeskustelut ja videoneuvottelut, sähköposti, kokouskutsu)
- asiakaspalvelun viestintätilanteet
- kulttuurienvälinen viestintä
- yritysidean, yrityksen tai tuotteen esitleminen ja markkinointi ruotsin kielellä digiteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

työelämävalmiuksien kehittäminen.

Vuorovaikutusosaaminen

ryhmätyötaidot ja vuorovaikutuksen harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön opintojaksossa harjoiteltavissa sisällöissä vuorovaikutuksessa opiskelijoiden ja opettajan kanssa.

Ruotsin opintomatka, 2 op (RUB112)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttiossa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka Ruotsiin tai johonkin muuhun Pohjoismaahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakkotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttiossa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltäviä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien,

kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnot mahdollistavat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myönteellisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia

- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

8.3.1. Vieraat kielet, englantia, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Englannin ensimmäinen opintojakso, 4 op (ENA1+ ENA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisytydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioita ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan

- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Englanti globaalina kielenä

- englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä
- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- kansainväliset suhteet
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin
- viestintätäytyli erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä

- pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä
- vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin
- kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- **Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen**

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Startti, 2 op (ENA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan peruskoulun keskeistä oppiainesta ja tutustutaan lukion työtapoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan kielen keskeisiä rakenteita ja harjoitellaan monipuolisesti lukiolle tyypillisiä työtapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Abikertaus, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hiotaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- harjoitellaan ylioppilaskokeeseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Tekniikan englanti, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan erilaisiin tekniisiin ilmiöihin ja laitteisiin ja kartutetaan tekniikan sanastoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laajennetaan aihepiirin sanastoa esim. videoiden ja vaativien tekstien avulla. Oppilastyönä voi olla esim. suullinen laite-esittely.

Business English, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija rohkaistuu ja harjoittelee toimimaan erilaisissa työ- ja yrityselämän viestintätilanteissa englanniksi
- oppii työelämässä ja asiakaspalvelussa tarvittavaa sanastoa ja viestinnällisiä ilmauksia ja harjoittelee käyttämään sitä luontevasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa kirjallisesti ja suullisesti
- oppii kertomaan omasta yritysideastaan, yrityksestään tai tuotteestaan ja markkinoimaan sitä englanniksi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- työelämän vuorovaikutustilanteet (esimerkiksi puhelinkeskustelut ja videoneuvottelut, sähköposti, kokouskutsu)
- asiakaspalvelun viestintätilanteet
- kulttuurienvälinen viestintä
- yritysidean, yrityksen tai tuotteen esitleminen ja markkinointi englannin kielellä digiteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

työelämävalmiuksien kehittäminen

Vuorovaikutusosaaminen

ryhmätyötaidot ja vuorovaikutuksen harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Paikalliset opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön englannin käyttämisestä kurssilla harjoiteltavissa sisällöissä vuorovaikutuksessa opiskelijoiden ja opettajan kanssa kurssin aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää itse- ja vertaisarviointia sekä arviointikeskusteluja opettajan kanssa.

Englannin opintomatka, 2 op (ENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttiossa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka englantia puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakkotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.2. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA)

Opintojaksot

Saksan ensimmäinen opintojakso, 4 op (SAA1+SAA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulauskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätäylyt erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
- toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin hyväksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- oppii vuorovaikutusta yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa ja samalla se tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin
- kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita.
- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia

- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta ja kykyä tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä.
- pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja ja tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opiskelija

- kehittää monilukutaitoaan ja rohkaistuu käyttämään kieltä erilaisissa opiskeluun ja työnteeseen liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti suuntautuessaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)**Opintojakson moduulit**

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinympäristössä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija

- oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta ulottuvuudesta ja ymmärtää, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta ympäristön monimuotoisuuden säilymisen kannalta.
- ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.
- tutustuu erilaisiin teksteihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opiskelija

- vahvistaa monipuolisesti suullista vuorovaikutusosaamistaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- syventää ymmärrystään yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa ihmisten erilaiset identiteetit, kulttuuritaustat, kielet ja uskonnot elävät rinnakkain ja kuinka ne vaikuttavat vuorovaikutustilanteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Abikertaus, 2 op (SAA9)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee ja vahvistaa monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hioo ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaan jatkuvaa näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan abivuonna ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Saksan opintomatka, 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autentesissa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka saksaa puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisesti ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.3. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VEA)

Tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Venäjän ensimmäinen opintojakso, 4 op (VEA1+VEA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä
- soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määritellyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
- toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin hyväksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- oppii vuorovaikutusta yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa ja samalla se tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen

ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita.
- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson arviointi

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta ja kykyä tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä.
- pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja ja tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin

kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson arviointi

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- kehittää monilukutaitoaan ja rohkaistuu käyttämään kieltä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti suuntautuessaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin

kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson arviointi

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija

- oppii perusasioita kestävä elämäntavan ekologisesta ulottuvuudesta ja ymmärtää, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta ympäristön monimuotoisuuden säilymisen kannalta.
- ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.
- tutustuu erilaisiin teksteihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson arviointi

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielen vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa monipuolisesti suullista vuorovaikutusosaamistaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- syventää ymmärrystään yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa ihmisten erilaiset identiteetit, kulttuuritaustat, kielet ja uskonnot elävät rinnakkain ja kuinka ne vaikuttavat vuorovaikutustilanteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin

kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson arviointi

Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti numeroarviointina. Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan.

Abikertaus, 2 op (VEA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee ja vahvistaa monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hioo ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson

suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan abivuonna ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Venäjän opintomatka, 2 op (VEA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka venäjää puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.4. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Jokapäiväinen elämä, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. erilaisissa arkisissa sosiaalisten kohtaamisten tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa sekä kertomalla vapaa-ajan vietostaan, harrastuksistaan ja koulunkäynnistään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan elämään liittyvän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu Suomen ja kohdekielisten maiden kulttuuriin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkitystä oman hyvinvointinsa kannalta.
- oppii tunnistamaan hyvinvointia heikentäviä tekijöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee rakentavan vuorovaikutuksen ylläpitämistä.
- oppii aktiivisen kuuntelun taitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu terveyteen ja hyvinvointiin sekä ihmisen elämänvaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (RAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu eri kulttuuriaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapoja.
- vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu jatko-opiskeluun ja työelämään liittyvän sanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapojen harjoittelua.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa ymmärrystä globaaleista ja ajankohtaisista aiheista hyödyntämällä monimuotoisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu ajankohtaisiin aiheisiin liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt

- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- käyttää erilaisia tiedonhankinnan tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija

- oppii perusasioita kestävästä elämäntavasta.
- ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu kestäväan elämäntapaan liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso soveltuu esim. kansainväliseen projektiin. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Abikertaus, 2 op (RAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee ja vahvistaa monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hioo ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan abivuonna ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (RAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

- Opintojakso toimii johdantona B2-kielen opiskeluun ja siellä kerrataan peruskoulussa opittuja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. kuvailemalla omaa lähipiiriään ja arkeaan sekä harjoittelemalla monenlaisia tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B3-oppimäärän opintojakson RAB32 kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ranskan opintomatka, 2 op (RAB211)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka ranskaa puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakkotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.5. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojaksoja voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Osaamisen arviointi

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Jokapäiväinen elämä, 2 op (SAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. erilaisissa arkisissa sosiaalisten kohtaamisten tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa sekä kertomalla vapaa-ajan vietostaan, harrastuksistaan ja koulunkäynnistään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan elämään liittyvän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (SAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu Suomen ja kohdekielisten maiden kulttuuriin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkitystä oman hyvinvointinsa kannalta.
- oppii tunnistamaan hyvinvointia heikentäviä tekijöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee rakentavan vuorovaikutuksen ylläpitämistä
- oppii aktiivisen kuuntelun taitoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu terveyteen ja hyvinvointiin sekä ihmisen elämänvaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (SAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu eri kulttuuriaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapoja.
- vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu jatko-opiskeluun ja työelämään liittyvän sanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (SAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapojen harjoittelua.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa ymmärrystä globaaleista ja ajankohtaisista aiheista hyödyntämällä monimuotoisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu ajankohtaisiin aiheisiin liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- käyttää erilaisia tiedonhankinnan tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija

- oppii perusasioita kestävästä elämäntavasta.
- ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu kestäväan elämäntapaan liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (SAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso soveltuu esim. kansainväliseen projektiin. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Abikertaus, 2 op (SAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee ja vahvistaa monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hioo ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan abivuonna ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. kuvailemalla omaa lähipiiriään ja arkeaan sekä harjoittelemalla monenlaisia tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B3-oppimäärän opintojakson SAB32 kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Saksan opintomatka, 2 op (SAB211)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka saksaa puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakkotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.6. Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä (VEB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Jokapäiväinen elämä, 2 op (VEB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. erilaisissa arkisissa sosiaalisten kohtaamisten tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa sekä kertomalla vapaa-ajan vietostaan, harrastuksistaan ja koulunkäynnistään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan elämäänsä liittyvän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (VEB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu Suomen ja kohdekielisten maiden kulttuuriin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (VEB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkitystä oman hyvinvointinsa kannalta.
- oppii tunnistamaan hyvinvointia heikentäviä tekijöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee rakentavan vuorovaikutuksen ylläpitämistä
- oppii aktiivisen kuuntelun taitoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu terveyteen ja hyvinvointiin sekä ihmisen elämänvaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (VEB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu eri kulttuuriaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (VEB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapoja.
- vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu jatko-opiskeluun ja

työelämään liittyvän sanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (VEB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapojen harjoittelua.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa ymmärrystä globaaleista ja ajankohtaisista aiheista hyödyntämällä monimuotoisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu ajankohtaisiin aiheisiin liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Yhteinen maapallomme, 2 op (VEB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- käyttää erilaisia tiedonhankinnan tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija

- oppii perusasioita kestävästä elämäntavasta.
- ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu kestävään elämäntapaan liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (VEB28)**Opintojakson moduulit**

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Gloaali- ja kulttuuriosaaminen**

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Abikertaus, 2 op (VEB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa vahvistetaan monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hiotaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Viestintää arjen tilanteissa, 2 op (VEB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toimii johdantona B2 kielen opiskeluun ja siellä kerrataan peruskoulussa opittuja taitoja.
- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- Sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- Tavanomaiset asiointitilanteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B3-oppimäärän valtakunnallisen syventävän opintojakson **VKB32** kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Venäjän opintomatka, 2 op (VEB211)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka venäjää puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.7. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- kehittää kielitietoisuuttaan ja saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. käyttämällä tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden hallinnasta ja omasta elämästä kertomisen taidosta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. kuvailemalla omaa lähipiiriään ja arkeaan sekä harjoittelemalla monenlaisia tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Jokapäiväinen elämä, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. erilaisissa arkisissa sosiaalisten kohtaamisten tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa sekä kertomalla vapaa-ajan vietostaan, harrastuksistaan ja koulunkäynnistään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan elämään liittyvän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet*Perustaso 1*

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt*Perustaso 1*

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Globaali- ja kulttuuriosaaminen**

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu Suomen ja kohdekielisten maiden kulttuuriin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB35)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet*Perustaso 2*

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkitystä oman hyvinvointinsa kannalta.
- oppii tunnistamaan hyvinvointia heikentäviä tekijöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee rakentavan vuorovaikutuksen ylläpitämistä.
- oppii aktiivisen kuuntelun taitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu terveyteen ja hyvinvointiin sekä ihmisen elämänvaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*

- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu eri kulttuuriaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapoja.
- vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu jatko-opiskeluun ja työelämään liittyvän sanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapojen harjoittelua.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa ymmärrystä globaaleista ja ajankohtaisista aiheista hyödyntämällä monimuotoisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu ajankohtaisiin aiheisiin liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- käyttää erilaisia tiedonhankinnan tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija

- oppii perusasioita kestävästä elämäntavasta.
- ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu kestäväan elämäntapaan

liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B2-oppimäärän opintojakson RAB27 kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B2-oppimäärän opintojakson RAB28 kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso soveltuu esim. kansainväliseen projektiin. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Abikertaus, 2 op (RAB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita
- hiotaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan abivuonna ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ranskan opintomatka, 2 op (RAB312)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka ranskaa puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.8. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojaksoja voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Osaamisen arviointi

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- kehittää kielitietoisuuttaan ja saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. käyttämällä tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden hallinnasta ja omasta elämästä kertomisen taidosta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (SAB32)**Opintojakson moduulit**

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.

- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. kuvailemalla omaa lähipiiriään ja arkeaan sekä harjoittelemalla monenlaisia tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Jokapäiväinen elämä, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. erilaisissa arkisissa sosiaalisten kohtaamisten tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa sekä kertomalla vapaa-ajan vietostaan, harrastuksistaan ja koulunkäynnistään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan elämään liittyvän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu Suomen ja kohdekielisten maiden kulttuuriin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkitystä oman hyvinvointinsa kannalta.
- oppii tunnistamaan hyvinvointia heikentäviä tekijöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee rakentavan vuorovaikutuksen ylläpitämistä
- oppii aktiivisen kuuntelun taitoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu terveyteen ja hyvinvointiin sekä ihmisen elämänvaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu eri kulttuuriaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapoja.
- vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu jatko-opiskeluun ja työelämään liittyvän sanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapojen harjoittelua.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa ymmärrystä globaaleista ja ajankohtaisista aiheista hyödyntämällä monimuotoisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu ajankohtaisiin aiheisiin liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- käyttää erilaisia tiedonhankinnan tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija

- oppii perusasioita kestävästä elämäntavasta.
- ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu kestäväan elämäntapaan liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B2-oppimäärän opintojakson SAB27 kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalte kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.

- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B2-oppimäärän opintojakson SAB28 kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso soveltuu esim. kansainväliseen projektiin. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Abikertaus, 2 op (SAB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee ja vahvistaa monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hioo ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaistarktytymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan abivuonna ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Saksan opintomatka, 2 op (SAB312)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka saksaa puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakkotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.9. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- kehittää kielitietoisuuttaan ja saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. käyttämällä tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden hallinnasta ja omasta elämästä kertomisen taidosta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Viestintää arjen tilanteissa, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. kuvailemalla omaa lähipiiriään ja arkeaan sekä harjoittelemalla monenlaisia tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Jokapäiväinen elämä, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.

- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. erilaisissa arkisissa sosiaalisten kohtaamisten tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa sekä kertomalla vapaa-ajan vietostaan, harrastuksistaan ja koulunkäynnistään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan elämään liittyvän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu Suomen ja kohdekielisten maiden kulttuuriin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkitystä oman hyvinvointinsa kannalta.
- oppii tunnistamaan hyvinvointia heikentäviä tekijöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee rakentavan vuorovaikutuksen ylläpitämistä
- oppii aktiivisen kuuntelun taitoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu terveyteen ja hyvinvointiin sekä ihmisen elämänvaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu eri kulttuuriaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapoja.
- vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu jatko-opiskeluun ja työelämään liittyvän sanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapojen harjoittelua.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa ymmärrystä globaaleista ja ajankohtaisista aiheista hyödyntämällä monimuotoisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu ajankohtaisiin aiheisiin liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Yhteinen maapallomme, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- käyttää erilaisia tiedonhankinnan tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija

- oppii perusasioita kestävästä elämäntavasta.
- ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu kestäväan elämäntapaan liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B2-oppimäärän opintojakson VEB27 kanssa.

Kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö, 2 op (VEB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numeroin, koska se on vastaava B2-oppimäärän opintojakson VEB28 kanssa.

Abikertaus, 2 op (VEB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa vahvistetaan monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hiotaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä

Opintojaksojen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Venäjän opintomatka, 2 op (VEB312)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka venäjää puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakkotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.3.10. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opintojaksoja voi pätevin syin suorittaa itsenäisesti.

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- kehittää kielitietoisuuttaan ja saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. käyttämällä tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden hallinnasta ja omasta elämästä kertomisen taidosta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Viestintää arjen eri tilanteissa, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. kuvailemalla omaa lähipiiriään ja arkeaan sekä harjoittelemalla monenlaisia tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan arkipäivän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Jokapäiväinen elämä, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee vuorovaikutusta yhteistyössä muiden kanssa ja erilaisissa rutiininomaisissa viestintätilanteissa.
- oppii myös kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä.
- saa kokemuksia viestien välittämisestä vieraalla kielellä mm. erilaisissa arkisissa sosiaalisten kohtaamisten tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa sekä kertomalla vapaa-ajan vietostaan, harrastuksistaan ja koulunkäynnistään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu opiskelijan elämään liittyvän perussanaston, kielen perusrakenteiden ja lyhyiden asiointitilanteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kieli, kulttuuri ja kansainvälisyys, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu Suomen ja kohdekielisten maiden kulttuuriin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- oppii ymmärtämään terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkitystä oman hyvinvointinsa kannalta.
- oppii tunnistamaan hyvinvointia heikentäviä tekijöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- harjoittelee rakentavan vuorovaikutuksen ylläpitämistä
- oppii aktiivisen kuuntelun taitoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu terveyteen ja hyvinvointiin sekä ihmisen elämänvaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Kulttuuria eri muodoissa, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*

- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan kulttuuriperintöjä, arvoja ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat.
- harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu eri kulttuuriaiheisiin liittyvän perussanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapoja.
- vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija

- omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu jatko-opiskeluun ja työelämään liittyvän sanaston ja kielen perusrakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Ajankohtaiset aiheet ja media, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija

- syventää tiedonhankinnan tapojen harjoittelua.
- vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- vahvistaa ymmärrystä globaaleista ja ajankohtaisista aiheista hyödyntämällä monimuotoisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana ja sen lopussa annettuun monipuoliseen näyttöön. Näyttö muodostuu ajankohtaisiin aiheisiin liittyvän sanaston ja kielen rakenteiden hallinnasta. Lisäksi huomioidaan opiskelu- ja työskentelytaidot ja niiden kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä, mutta pätevin syin myös muussa järjestyksessä. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Abikertaus, 2 op (EAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee ja vahvistaa monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja hioo ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia valmiuksia ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeisiin harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä S = suoritettu / H = hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan kokonaiskertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan abivuonna ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakson voi pätevin syin suorittaa myös itsenäisesti.

Espanjan opintomatka, 2 op (EAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vieraan kielen käytön, kansainvälisen toiminnan sekä tiimissä työskentelyn harjoittelu autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy matka espanjaa puhuvaan maahan. Matkaan osallistumisen lisäksi opiskelija osallistuu matkan suunnitteluun, tekee matkaan liittyvät mahdolliset ennakkotehtävät ja matkaraportin. Matkalla tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja käytetään kieltä autenttisessa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaiseen jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.4. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyä hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laja-alainen osaaminen

*Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista sekä hyvinvointiosaamista.***

*Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista.** Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet*

järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perusteleamiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

8.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

matematiikan yhteinen opintokokonaisuus, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kerta prosenttilaskennan periaatteet
- osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa
- syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan
- kerta potenssin laskusäännöt
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet
- oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- lukujoukot ja peruslaskutoimitukset
- luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo
- prosenttilaskenta
- potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus
- funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- yhtälöpari
- neliö- ja kuutiojuuri
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matematiikan yhteisellä kurssilla opetellaan käyttämään matemaattisia ohjelmistoja, jotka ovat tärkeä osa monitieteellisen työskentelyn työkaluja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

8.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan matematiikan kielellä puhumista käyttäen matemaattisia symboleja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurisesti merkittäviin rakennuksiin geometrian näkökulmasta, lisäksi sen aikana opitaan pituus ja leveyspiirien merkitys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan moniin kulttuurisesti merkittäviin rakennuksiin yhtälöiden ja analyyttisen geometrian näkökulmasta

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskeltavat vektorit luovat pohjaa fysiikan opinnoille. Lisäksi analyyttinen geometria yhdistää luovan ajattelun ongelman analyyttiseen käsittelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla
- tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- suunnattu kulma ja radiaani
- yksikköympyrä
- sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen
- murtopotenssi ja sen yhteys juureen
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmi ja logaritmin laskusäännöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan matemaattisten mallien hyödyntämiseen väestönkasvun ja eläinpopulaatioiden analysoimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan derivaatan käyttämistä taloudellisissa sovellustehtävissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurisesti merkittäviin rakennuksiin ja opitaan laskemaan niiden tilavuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja
- osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä
- osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan tilastojen kriittistä tulkitsemista terveyteen liittyvillä tilastoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Talousmatematiikkaa, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla perehdytään arkeen kuuluvaan rahoitusosaamiseen, mukaanlukien verotus, lainat, sijoittaminen ja valuutan vaihto.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

3D Geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskeltavat vektorit luovat pohjaa fysiikan opinnoille. Lisäksi analyyttinen geometria yhdistää luovan ajattelun ongelman analyyttiseen käsittelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson suorittaminen edellyttää opintojaksojen MAA4, MAA6 ja MAA7 sisältöjen hallitsemista.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta
- käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Paikallinen lisäys

Laja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan ohjelmointiin luovana prosessina. Ohjelmointi on laajasti käytetty monitieteinen työkalu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa vapaasti opintojakson MAY1 jälkeen.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana laajennetaan analyysin osaamista, joka on monitieteinen työkalu, ja sovelletaan sitä jatkuvien jakaumien tulkinassa. Normaalijakauma on myös tärkeä työkalu monissa tieteissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson suorittaminen edellyttää opintojaksojen MAA6, MAA7 ja MAA8 sisältöjen hallitsemista.

Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää ja yhdistelee muilla opintojaksoilla oppimiaan tietoja ja taitoja
- valmistautuu ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksojen MAY1 ja MAA2-MAA9 keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Hyödyllistä algebraa, 2 op (MAA14)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Laajentaa ja syventää opintojaksoilla 1-4 oppimiaan taitoja
- vahvistaa pohjaa opintojaksojen 5-8 suorittamiselle

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- 1. ja 2. asteen polynomiyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaisumenetelmät
- rationaalilausekkeiden käsittely
- avaruusgeometria

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Matemaattiset apuneuvot, 2 op (MAA15)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Laajentaa ja syventää opintojaksoilla 5-7 oppimiaan taitoja
- Vahvistaa pohjaa opintojaksojen 8 ja 9 suorittamiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- raja-arvo
- erotusosamäärä
- Erilaisten funktioiden kulun tutkiminen derivaatan avulla
- sanalliset ääriarvosovellukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Projekti 1, 2 op (MAA16)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Projekti 2, 2 op (MAA17)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

8.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaa lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*

- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan matematiikan kielellä puhumista käyttäen matemaattisia symboleja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- kuvioden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurisesti merkittäviin rakennuksiin geometrian näkökulmasta, lisäksi sen aikana opitaan pituus ja leveyspiirien merkitys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan matemaattisten mallien hyödyntämiseen väestönkasvun ja eläinpopulaatioiden analysoimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan tilastojen kriittistä tulkitsemista terveyteen liittyvillä tilastoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Talousmatematiikka, 2 op (MAB6+MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla perehdytään arkeen kuuluvaan rahoitusosaamiseen, mukaanlukien verotus, lainat, sijoittaminen ja valuutan vaihto.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä
- funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan derivaatan käyttämistä taloudellisissa sovellustehtävissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot suoritetaan MAB4 opintojakson jälkeen.

Tilastot ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina
- tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina
- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla
- tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla
- ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan tilastojen kriittistä tulkitsemista terveyteen liittyvillä tilastoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti. Monipuolisuus voi näkyä esimerkiksi kirjallisena näyttönä, kokeena, tuntityöskentelynä tai muuna opintojakson aikana sovittuna tapana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan opintojakson MAB5 jälkeen.

Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventää ja yhdistelee muilla kursseilla oppimiaan tietoja ja taitoja
- valmistautuu ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksojen MAY1 ja MAB2-MAB7 keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Matematiikan johdanto, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kertaa peruskoulun oppisisällön
- Saa tukea lukion matematiikan opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Peruskoulun oppisisältö
- Peruslaskutoimitukset
- Prosenttilaskut
- Geometrian perusteet
- laskimen, laskinohjelmiston ja taulukkokirjan käytön opettelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=hyväksytty/H=hylätty). Vain hyväksytysti suoritettu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 1 op (MAB12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 4 op (MAB13)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan oppimäärän vaihto

Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan oppimäärän vaihto

Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan oppimäärän vaihto

Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB16)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan oppimäärän vaihto

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB17)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan oppimäärän vaihto

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 3 op (MAB18)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan oppimäärän vaihto

Lyhyen matematiikan soveltava opintojakso, 2 op (MAB19)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan oppimäärän vaihto

8.5. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyl- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa

opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumenttoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestäväan elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväan tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuisa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiasa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää elökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävästä kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan havaintojen, tutkimuskysymysten ja hypoteesien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, osallistuminen tuntityöskentelyyn ja koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tulee suorittaa ensimmäisenä, eikä opintojaksoa voi suorittaa itsenäisesti.

Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI2+BI3)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen
- osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla
- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia
- osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyskannalta
- osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus
- hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä
- populaatioiden ominaisuudet
- sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys
- lajien väliset suhteet

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus
- monimuotoisuuden merkitys

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- ilmastomuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin
- happamoituminen

- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen, tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Opintojakson aikana tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa havaintoja tai tutkimus ympäristön tilasta. Lisäksi arviointiin vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, osallistuminen tuntityöskentelyyn ja koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa heti BI1 opintojakson jälkeen tai myöhemmin lähempänä ylioppilaskirjoituksiin osallistumista. Opintojakson voi tarvittaessa suorittaa itsenäisesti.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä solun perusrakenteet
- osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja
- hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla
- osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita
- osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- solu tutkimuskohteena
- biomolekyylit
- eläin-, kasvi- ja sienisol
- geenien ilmeneminen ja sen säätely
- fotosynteesi
- soluhengitys, käymisreaktiot

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja solun jakautuminen
- meioosi ja sukusolujen synty

Periytymisen perusteet

- geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit
- mendelistinen periytyminen
- kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelyminen sukupuusta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa BI1 opintojakson jälkeen. Opintojakso tulee suorittaa ennen BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset -opintojaksoa. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudosa, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden erityys

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit
- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään sekä elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, osallistuminen ihmisen elimistön toimintaa mittaavaan kokeelliseen työskentelyyn ja koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa BI1 opintojakson jälkeen. Opintojaksoa suositellaan valittavaksi toiseen opiskeluvuoteen. Opintojakson voi tarvittaessa suorittaa itsenäisesti.

Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Bioteknikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geeniteknikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Bioteknikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geeniteknikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa vasta BI1 Elämä ja evoluutio ja BI4 Solu ja perinnöllisyys opintojaksojen jälkeen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Biologian kertausta abeille, 2 op (BI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää tietojaan biologian lukio-opintojen keskeisistä aihepiireistä
- opiskelija hallitsee biologian ylioppilastehtävien vastaustekniikan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- solun rakenne ja toiminta
- perinnöllisyys
- biotekniikan sovellukset
- ekologia ja ympäristöekologia
- evoluutio ja elämän kehitys
- ihmisen biologia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Suoritukseen edellytetään aktiivista työskentelyä ja annettujen tehtävien tekemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suositellaan suoritettavaksi biologian opiskelujen loppuvaiheessa muiden opintojaksojen jälkeen, kuitenkin ennen biologian ainereaalikoetta. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Eläinten käyttäytyminen, 2 op (BI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu eläinten käyttäytymiseen ja sen tutkimiseen
- opiskelija ymmärtää käyttäytymisen olevan osa eliöiden sopeutumista elinympäristöönsä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eläinten vaisto- ja viettitoiminta
- reviiirikäyttäytyminen
- viestintä
- oppiminen ja älykkyys
- pienimuotoinen tutkielma, joka perustuu omiin havaintoihin ja/tai kirjallisuuteen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelu ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää ihmisten tekemien valintojen vaikuttavan eläinten hyvinvointiin ja elinympäristöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Arviointiperusteet, aihepiirit ja toteutustavat sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opintojaksolla vaaditaan läsnäoloa ja sovitun tutkielman suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sopii kaikille biologian BI1 opintojakson suorittaneille. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kokeellista biologiaa 1, 2 op (BI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää taitojaan tehdä tieteellisiä havaintoja ja analysoida niitä.
- Opiskelija harjaantuu tieteelliseen työskentelyyn ja oppii laatimaan tutkimuksista kirjallisia työselostuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laboratoriotyöskentely
- Maastotyöskentely
- Ekosysteemien toiminta ja lajisto
- Lajintuntemus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Suoritukseen edellytetään aktiivista osallistumista opintojakson aikana ja vaadittujen tehtävien tekemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolle voi osallistua aikaisintaan toisena opintovuotena. Kokeellisen biologian opintojaksoja voidaan tarjota vuorovuosittain ja voit osallistua molemmille opintojaksoille lukio-opintojesi aikana. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti opintojakson työtavoista ja luonteesta johtuen.

Kokeellista biologiaa 2, 2 op (BI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää taitojaan tehdä havaintoja ja analysoida niitä.
- Opiskelija harjaantuu tieteelliseen työskentelyyn ja oppii laatimaan tutkimuksista kirjallisia työselostuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laboratoriotyöskentely
- Maastotyöskentely
- Ekosysteemien toiminta ja lajisto
- Lajintuntemus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Suoritukseen edellytetään aktiivista osallistumista opintojakson aikana ja vaadittujen tehtävien tekemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolle voi osallistua aikaisintaan toisena opintovuotena. Kokeellisen biologian opintojaksoja voidaan tarjota vuorovuosittain ja voit osallistua molemmille opintojaksoille lukio-opintojesi aikana. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti opintojakson työtavoista ja luonteesta johtuen.

8.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi kartoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnaissa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävästä kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävästä elämäntavasta välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomedian tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävästä tulevaisuudesta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*

- puhtaan veden puute, nälkä
- hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys
- pakolaisuus
- kestävän kehityksen sitoumukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastellaan ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, osallistuminen tuntityöskentelyyn ja koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan maantieteen opinnoista ensimmäisenä, eikä sitä voi suorittaa itsenäisesti.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin
- osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla
- osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat

- osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla
- osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Maantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, luonnonmaantieteellinen aluekuvaus ja koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolle voi osallistua GE1 opintojakson jälkeen. Opintojakson voi tarvittaessa suorittaa itsenäisesti.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia. Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, osallistuminen tuntityöskentelyyn ja koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolle voi osallistua GE1 opintojakson jälkeen, kuitenkin aikaisintaan toisena opintovuonna. Opintojakson voi tarvittaessa suorittaa itsenäisesti.

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät, maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti sekä mahdollinen koesuoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson ennakotietovaatimuksina ovat opintojaksot GE1, GE2 ja GE3. Suositeltavaa on, että opintojakso suoritetaan lähempänä ylioppilaskirjoituksia. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Maantieteen kertausta abeille, 2 op (GE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää tietojaan maantieteen lukio-opintojen keskeisistä sisällöistä
- opiskelija hallitsee maantieteen ylioppilastehtävien vastaustekniikan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- luonnonmaantieteelliset ilmiöt
- väestö- ja kulttuurimaantiede
- riskit ja mahdollisuudet
- globaalisaatio ja kestävä kehitys
- geomedia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Suoritukseen edellytetään aktiivista tuntityöskentelyä ja annettujen tehtävien tekemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi muiden maantieteen opintojaksojen jälkeen ennen maantieteen ylioppilaskoetta. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kehitysmaantiede, 2 op (GE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tuntee kehitysmaantieteen perusteita ja erilaisten kehittyvien maiden tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä
- opiskelija tutustuu kehittyneisyyden erilaisiin ilmenemismuotoihin ja kehittyneisyyden mittaamisen moniulotteisuuteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- alueiden hyvinvoinnin mittaaminen
- ihmisoikeudet, naisten ja lasten oikeudet
- pakolaisuus ja siirtolaisuus
- maailmankauppa
- globalisaatio ja kestävä kehitys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tuntee YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Suoritusmerkintä edellyttää opiskelijan aktiivista työskentelyä koko opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolle voi osallistua GE1 ja GE3 opintojaksojen jälkeen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Maantiedettä kotikaupungissa, 2 op (GE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa kaupunkiympäristön erityispiirteet luonnon ja ihmisen toiminnan näkökulmasta
- Opiskelija harjaantuu maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä
- Opiskelija edistää kotikaupunkinsa kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kaupunkiympäristön erityispiirteet
- Kotkan kaupungin erityispiirteet ennen ja nyt
- Omat havainnot arkiympäristöstä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Lisäksi opintojaksolla opiskellaan oppiainerajat ylittäviä teemoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijalle välittyä kuva kestävästä elämäntavan välttämättömyydestä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Suoritukseen edellytetään aktiivista osallistumista opintojakson aikana ja vaadittujen tehtävien tekemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolle voi osallistua GE1 opintojakson jälkeen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

8.7. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittauksien käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, ympäristö ja yhteiskunta, 2 op (FY1+FY2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastomuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jaksolla opiskellaan monimuotoisesti itsenäisesti, opettajajohtoisesti ja ryhmätyöskentelynä erilaisia töitä tehden.

Opintojaksolla opiskelija pohtii jatko-opintojaan omien kiinnostustensa ja vahvuuksiensa pohjalta

Rohkaistaan omaan pohdiskeluun ja osallistuminen yhteiseen keskusteluun

Vuorovaikutusosaaminen

Kannustetaan vuorovaikutukseen sekä opiskelijoiden että opettajien kanssa. Harjoitellaan työnjakoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanaan vaikuttavat jaksolla tehdyt työt, työskentely jakson aikana sekä loppukoe. Yhteiskunnallisen osaamisen ja vuorovaikutusosaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan tuntiaktiivisuuteen ja työskentelytaitoihin. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Energiaa ja lämpöön liittyviä ilmiöitä tarkastellaan opintojaksolla mm. ilmastonmuutoksen näkökulmasta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanaan vaikuttavat jaksolla tehdyt työt, työskentely jakson aikana sekä loppukoe. Eettisyyteen ja ympäristöön liittyvää osaamista arvioidaan tehtävien avulla. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa jakson Fy1+Fy2 jälkeen. Valtakunnallisista moduuleista koostuvat opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, mikäli fysiikan opettaja arvioi, että opiskelijan tiedot ja taidot fysiikan opinnoissa ovat riittävän hyvällä tasolla.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittaustuloksista
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait
- voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö
- paino ja kitka
- liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia
- mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate
- liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin mittausvälineisiin ja -ohjelmistoihin ja harjaantuu käyttämään niitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanaan vaikuttavat jaksolla tehdyt työt, työskentely jakson aikana sekä loppukoe. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan harjoitustöiden avulla. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa jakson Fy1+Fy2 jälkeen. Valtakunnallisista moduuleista koostuvat opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, mikäli fysiikan opettaja arvioi, että opiskelijan tiedot ja taidot fysiikan opinnoissa ovat riittävän hyvällä tasolla.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä
- perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä
- osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- momentti ja kappaleen kiertuminen
- tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- tasainen ympyräliike ja normaalikiiktyvyys
- gravitaatiolaki ja planetaarinen liike
- jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi
- harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia
- mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen
- mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot
- ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin mittausvälineisiin ja -ohjelmistoihin ja harjaantuu käyttämään niitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanaan vaikuttavat jaksolla tehdyt työt, työskentely jakson aikana sekä loppukoe. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan harjoitustöiden avulla. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso voidaan suorittaa jaksojen Fy1+Fy2 ja Fy4 jälkeen. Valtakunnallisista moduuleista koostuvat opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, mikäli fysiikan opettaja arvioi, että opiskelijan tiedot ja taidot fysiikan opinnoissa ovat riittävän hyvällä tasolla.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia
- osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa
- tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä
- resistanssi ja Ohmin laki
- sähköteho ja Joulen laki
- vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- akut ja akun latauspiiri
- Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä
- potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä
- kondensaattori ja kondensaattorin energia
- puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä
- sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin mittausvälineisiin ja -ohjelmistoihin ja harjaantuu käyttämään niitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanaan vaikuttavat jaksolla tehdyt työt, työskentely jakson aikana sekä loppukoe. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan harjoitustöiden avulla. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso voidaan suorittaa jakson Fy1+Fy2 jälkeen. Valtakunnallisista moduuleista koostuvat opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, mikäli fysiikan opettaja arvioi, että opiskelijan tiedot ja taidot fysiikan opinnoissa ovat riittävän hyvällä tasolla.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sähköenergian tuotantoa ja siirtoa käsitellään mm. yhteiskunnallisen osaamisen näkökulmasta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanaan vaikuttavat jaksolla tehdyt työt, työskentely jakson aikana sekä loppukoe. Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan tehtävien avulla. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso voidaan suorittaa jakson Fy6 jälkeen. Valtakunnallisista moduuleista koostuvat opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, mikäli fysiikan opettaja arvioi, että opiskelijan tiedot ja taidot fysiikan opinnoissa ovat riittävän hyvällä tasolla.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsitellään hiukkastutkimusta ja ydinenergian tuottamista globaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta

Hyvinvointiosaaminen

Ionisoivaa säteilyä tarkastellaan mm. hyvinvointiosaamisen näkökulmasta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanaan vaikuttavat jaksolla tehdyt työt, työskentely jakson aikana sekä loppukoe. Globaali- ja kulttuuriosaamista ja hyvinvointiosaamista arvioidaan tehtävien avulla. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa jakson Fy1+Fy2 jälkeen. Valtakunnallisista moduuleista koostuvat opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, mikäli fysiikan opettaja arvioi, että opiskelijan tiedot ja taidot fysiikan opinnoissa ovat riittävän hyvällä tasolla.

Fysiikan kertaus, 2 op (FY9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kerta ja syventää fysiikan osaamistaan.
- Opiskelija rakentaa kokonaisuuksia eri moduulien osa-alueista.
- Opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan valtakunnallisten moduulien keskeisiä sisältöjä mm. vanhojen yo-tehtävien sekä korkeakoulujen ja yliopistojen pääsykoetehtävien avulla. Painotukset sovitaan vuosittain.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää mittausvälineisiin, -ohjelmistoihin ja tulostenkäsittelyyn liittyvää osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat annettujen tehtävien suorittaminen, tuntityöskentely ja mahdolliset kokeet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso FY9 suositellaan suoritettavaksi vasta valtakunnallisten moduulien jälkeen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kokeellisia työmenetelmiä, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutkii fysikaalisia ilmiöitä kokeellisesti.
- Opiskelija esittää ja mallintaa tutkimustuloksia matemaattisin ja graafisin menetelmin.
- Opiskelija oppii tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä raportoimaan niistä asiantuntijayhteisön tapaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutkimuksen suunnittelu, toteuttaminen ja raportointi
- mittauslaitteisiin ja –menetelmiin tutustuminen
- mittaustulosten käsittely matemaattisin ja graafisin menetelmin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Kannustetaan vuorovaikutukseen sekä opiskelijoiden että opettajien kanssa. Harjoitellaan työnjakoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää mittausvälineisiin, -ohjelmistoihin ja tulostenkäsittelyyn liittyvää osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Hyväksytyn arvosanan edellytyksenä on oppitunneille osallistuminen ja annettujen tehtävien tekeminen. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson FY10 voi suorittaa pakollisten moduulien FY1 ja FY2 jälkeen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Tähtitiede, 2 op (FY11)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu maailmankaikkeuteen, tähtitaivaan ilmiöihin ja planeettajärjestelmäämme.
- Opiskelija tutustuu nykyaikaiseen avaruustekniikkaan.
- Opiskelija oppii havainnoimaan lähiavaruutta ja tulkitsemaan saatavilla olevaa havaintotietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- aurinkokunta ja siihen liittyvä tutkimus
- taivaanmekaniikan lait
- maailmankaikkeuden rakenne

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla etsitään ja tutustutaan uusimpaan avaruusteknologiaan ja tietoihin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana tehdään erilaisia projekti- ja tutkimustöitä, jotka pitää suorittaa hyväksytysti. Tarvittaessa voidaan antaa lisänäyttöjä opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson FY11 voi suorittaa jakson FY1+FY2 jälkeen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Elektroniikan perusteet, 2 op (FY12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu yliopisto-opiskeluun.
- Opiskelija saa perustiedot elektroniikasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- analogiset ja digitaaliset signaalit,
- elektroniikan passiiviset komponentit,
- suodatus ja vahvistus, puolijohteet ja yleisimmät puolijohdekomponentit
- katsaus digitaalielektroniikkaan ja elektroniikan valmistustekniikkaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Jakso suoritetaan osin ryhmitöinä ja omalla ajalla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Verkkokurssi Lappeenrannan teknillisen yliopiston järjestämänä. Sisältää sekä yhden tutustumiskäynnin että yhden käytännön työpäivän Lappeenrannassa. Muuten opintojakso suoritetaan verkon välityksellä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kansainvälinen projekti, 2 op (FY13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy johonkin itseään kiinnostavaan fysiikan osa-alueeseen, aihepiiriin tai ilmiöön ko. projektiin liittyen.
- Opiskelija kehittää itsenäisen työskentelyn ja medialuvun taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu kansainväliseen fysiikan projektiin, esimerkiksi CERN-tiedeopintoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Projektissa opitaan toimimaan vieraassa kulttuurissa ja useimmiten vieraalla kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Hyväksytyn arvosanan edellytyksenä on kaikkien annettujen tehtävien tekeminen. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa jakson FY1+FY2 jälkeen.

Projekti 1, 2 op (FY14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valitsee yhteistyössä opettajan kanssa aiheeksi jonkin itseään kiinnostavan fysiikan osa-alueen, aihepiiriin tai ilmiön.
- Opiskelija kehittää itsenäisen työskentelyn ja medialuvun taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee itsenäisesti projektityön, jonka sisällön laajuus sovitaan opettajan kanssa. Kurssisuorituksiksi voidaan hyväksilukea koulun ulkopuolella suoritettu soveltuva projekti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakso voidaan yhdistää muihin projektiopintoihin niin, että opintopisteet lasketaan yhteen. Opintojakson voi suorittaa jakson FY1+FY2 jälkeen.

Projekti 2, 2 op (FY15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valitsee yhteistyössä opettajan kanssa aiheeksi jonkin itseään kiinnostavan fysiikan osa-alueen, aihepiirin tai ilmiön.
- Opiskelija kehittää itsenäisen työskentelyn ja medialuvun taitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee itsenäisesti projektityön, jonka sisällön laajuus sovitaan opettajan kanssa. Suorituksiksi voidaan hyväksilukea koulun ulkopuolella suoritettu soveltuva projekti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakso voidaan yhdistää muihin projektiopintoihin niin, että opintopisteet lasketaan yhteen. Opintojakson voi suorittaa jakson FY1+FY2 jälkeen.

Projekti 3, 2 op (FY16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valitsee yhteistyössä opettajan kanssa aiheeksi jonkin itseään kiinnostavan fysiikan osa-alueen, aihepiirin tai ilmiön.
- Opiskelija kehittää itsenäisen työskentelyn ja medialuvun taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee itsenäisesti projektityön, jonka sisällön laajuus sovitaan opettajan kanssa. Kurssisuorituksiksi voidaan hyväksilukea koulun ulkopuolella suoritettu soveltuva projekti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakso voidaan yhdistää muihin projektiopintoihin niin, että opintopisteet lasketaan yhteen. Opintojakson voi suorittaa jakson FY1+FY2 jälkeen.

8.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemissa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykyä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti
- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan

osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1 + KE2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.
- Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävä elämäntavan edistämiseksi
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pienryhmätyöskentely kurssin aikana

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kemian merkitys globaalien ongelmien ratkaisemisessa

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kemian merkitys yhteiskunnassa ja työelämässä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Numeroarvosana perustuu opintojaksolle asetettujen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden saavuttamiseen.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*

- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pienryhmätyöskentelyä kurssin aikana

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja kehittäminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen molekyylimallinnuksessa ja mittaustulosten analysoinnissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Numeroarvosana perustuu opintojaksolle asetettujen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden saavuttamiseen.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*

- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pienryhmätyöskentelyä kurssin aikana

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Syvämpi ymmärrys monenlaisten ilmiöiden ja ongelmien kemiallisesta mallintamisesta ja ratkaisemisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Numeroarvosana perustuu opintojaksolle asetettujen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden saavuttamiseen.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista
- ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa
- tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen
- osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen
- tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla
- reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet
- hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi
- luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pienryhmätyöskentelyä kurssin aikana

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävä kehitys, luonnonvarojen riittävyys ja ympäristöhaasteet kurssin läpi kulkevana teemana

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Numeroarvosana perustuu opintojaksolle asetettujen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden saavuttamiseen.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämässä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Pienryhmätyöskentely kurssin aikana

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Numeroarvosana perustuu opintojaksolle asetettujen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden saavuttamiseen.

Kemian kertaus, 2 op (KE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kokoa, syventää ja kertaavaa pääkohtia kemian oppimäärästä
- saa valmiudet ylioppilaskirjoituksiin, pääsykokeisiin ja jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsitellään kemian eri osa-alueita valtakunnallisten moduulien sisältöjä kerraten sekä harjoitellaan kokeessa vastaamista edellisvuosien ylioppilaskokeita ja muita tehtäviä hyödyntäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssin aikana on tarkoitus kehittää opiskelijoiden kykyä hahmottaa laajempia kokonaisuuksia, sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat annettujen tehtävien suorittaminen, tuntityöskentely ja mahdolliset kokeet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Lukion oppimäärään voidaan lukea mukaan vain hyväksytysti suoritettut opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso KE7 suositellaan suoritettavaksi vasta valtakunnallisten moduulien suorittamisen jälkeen

Kokeellisia työmenetelmiä, 2 op (KE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu kemiallisiin reaktioihin ja ilmiöihin kokeellisesti
- esittää ja mallintaa tutkimustuloksia matemaattisin ja graafisin menetelmin
- oppii tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä raportoimaan niistä asiantuntijayhteisön tapaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutkimuksen suunnittelu, toteuttaminen ja raportointi
- mittauslaitteisiin ja –menetelmiin tutustuminen
- mittauksien käsittely matemaattisin ja graafisin menetelmin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pienryhmätyöskentelyä kurssin aikana

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisen työskentelyn tulosten analysointi ja esittäminen sopivien tieto- ja viestintäteknologioiden avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat annettujen tehtävien suorittaminen ja tuntityöskentely. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Lukion oppimäärään voidaan lukea mukaan vain hyväksytysti suoritettut opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ennen opintojaksolle osallistumista on suositeltavaa, että opiskelija on suorittanut moduulit KE1-KE5.

Painotukset vaihtelevat vuosittain.

Ympäristökemia, 2 op (KE9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu ympäristössä tapahtuviin kemiallisiin ilmiöihin ja oppii hakemaan tietoja ympäristön tilasta.
- syventää tietoa ympäristöekologisista ilmiöistä ja kehittää kykyä arvioida ympäristön saastumisen syitä ja seurauksia.
- oppii ympäristöseuranta kokeellisin menetelmin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ympäristökemian teoriaa, kokeellista työskentelyä ja projektitöitä
- vierailuja, esitelmää

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson suorittaminen edellyttää monilukutaitoa, sen aikana tulkitaan ja tuotetaan monenlaisia kemiallisia malleja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Syvennetään osaamista ympäristöön liittyvien ilmiöiden ja ongelmien kemiallisesta mallintamisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat annettujen tehtävien suorittaminen, tuntityöskentely ja mahdolliset kokeet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Lukion oppimäärään voidaan lukea mukaan vain hyväksytysti suoritettut opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso KE9 voi suorittaa pakollisten moduulien KE1 ja KE2 jälkeen.

Painotukset sovitaan vuosittain.

Projekti, 2 op (KE10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- valitsee yhteistyössä opettajan kanssa jonkin itseään kiinnostavan kemian osa-alueen, aihepiirin tai ilmiön
- kehittää itsenäisen työskentelyn ja medialuvun taitojaan
- hyödyntää aktiivisesti omia mielenkiinnon kohteitaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijan itsenäisesti tuottama projekti, jonka sisältö ja laajuus sovitaan opettajan kanssa
- koulun ulkopuolella suoritettu soveltuva projekti, joka voidaan hyväksilukea suoritukseksi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää itsenäisen työskentelyn ja medialuvun taitojaan valitun aihepiirin parissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Lukion oppimäärään voidaan lukea mukaan vain hyväksytysti suoritettut opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso KE10 voi suorittaa pakollisten moduulien KE1 ja KE2 jälkeen

Kansainvälinen projekti, 2 op (KE11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- valitsee yhteistyössä opettajan kanssa aiheeksi jonkin itseään kiinnostavan kemian osa-alueen, aihepiirin tai ilmiön
- kehittää itsenäisen työskentelyn ja medialuvun taitojaan
- hyödyntää aktiivisesti omia mielenkiinnon kohteitaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu kansainväliseen projektiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää itsenäisen työskentelyn ja medialuvun taitojaan valitun aihepiirin parissa

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehittää kansainvälisyysvalmiuksia sekä kielitaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Lukion oppimäärään voidaan lukea mukaan vain hyväksytysti suoritettut opinnot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso KE11 voi suorittaa pakollisten moduulien KE1 ja KE2 jälkeen

8.9. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperaiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykystä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperaiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään,

ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleminen ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävä tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennyttä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista

- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Paikallinen lisäys

- opiskelija tietää, mitä filosofia on
- opiskelija pystyy ottamaan kantaa keskeisissä filosofisissa kysymyksissä

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna

- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Paikallinen lisäys

- perustiedot filosofisen tradition kehityksestä
- väittelytaidon perusteiden omaksuminen

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofiaa opiskellaan ryhmissä, mikä mahdollistaa dialogin, argumentoinnin ja väittelyn perusteiden opiskelun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Seurataan yhteiskunnallista keskustelua ja otetaan kantaa.

Hyvinvointiosaaminen

Ymmärretään ihminen kokonaisuutena, jonka hyvinvointiin vaikuttavat henki ja aine. Käsitellään hyvän elämän teemoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla laajennetaan ja syvennetään opiskelijan maailmankuvaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso sisältää aineksia, jotka auttavat opiskelijaa eettisesti kestäviin valintoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Filosofia on tieteiden äiti ja kaiken tieteellisyyden ytimessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat opiskelijan tiedot ja taidot sekä suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan lähiopetuksessa. Painavista syistä opinnot voi suorittaa itsenäisesti.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- *osaa ottaa perustellusti kantaa ajankohtaisiin soveltavan etiikan kysymyksiin*
- *ymmärtää keskeisiä kestävän kehityksen kysymyksiä ja suuntautuu vastuullisiin valintoihin*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- *globaali etiikka*
- *vapaus ja vastuu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kansalaistaitojen ja aktiivisen kansalaisuuden merkityksen ymmärtäminen. Vapauden ja vastuun vuorovaikutus.

Vuorovaikutusosaaminen

Aktiivinen osallistuminen ja näkemysten perutelu filosofisin argumentein.

Hyvinvointiosaaminen

Ihmisen valintojen suhde hyvään elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän tulevaisuuden merkityksen ymmärtäminen koko maapallon kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankansalaisuuden asettamien velvoitteiden ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat oiskelijan tiedot ja taidot sekä suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan lähiopetuksessa. Painavista syistä opinnot voi suorittaa itsenäisesti,

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Paikallinen lisäys

- *perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin. Ei pelkästään joihinkin. Sitä opiskelu on.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoria*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*

- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- aktiivisen kansalaisuuden merkityksen ymmärtäminen

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Demokratiakasvatus on tässä kaiken perusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään yhteiskunnallisen keskustelun kieltä ja otetaan osaa keskusteluun yhteiskuntafilosofisin argumentein.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvä elämä on mahdollista vain hyvässä yhteiskunnassa. Väärämieliset eivät voi muodostaa hyvää yhteiskuntaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Aatteet osana globaalia maailmanjärjestystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskuntafilosofian suhde yhteiskuntatieteisiin ja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisuun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat oiskelijan tiedot ja taidot sekä suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan lähiopetuksessa. Painavista syistä opinnot voi suorittaa itsenäisesti,

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät
- ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen
- oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

Paikallinen lisäys

- ymmärtää median keskeisen roolin valheen ja vihapuheen levittäjänä

Keskeiset sisällöt

Totuus

- kieli, merkitys ja totuus
- totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä

Paikallinen lisäys

- mediakritiikin opiskelu
- tiedon ja totuuden rooli hyvän elämän rakentajana
- totuuden suhde tietoon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tieto on valtaa - tieto, totuus ja niiden saavutettavuus

Vuorovaikutusosaaminen

Tieto ja hajautettu asiantuntijuus

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Mahdollisuus tietoon ja totuuteen on harvojen etuoikeus - edes periaatteessa

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yksilön vastuu suhteessa totuuteen ja valheeseen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat opiskelijan tiedot ja taidot sekä suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan lähiopetuksessa. Painavista syistä opinnot voi suorittaa itsenäisesti,

Ympäristöfilosofia, 2 op (FI5)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää erilaisten luontokäsitysten syntyä ja sisältöä.
- opiskelija pohtii suhdettaan luontoon pohtii ihmisen ja luonnon välistä vuorovaikutusta.
- omaksuu eettisesti kestäviä luontoarvoja.
- ottaa kantaa keskeisiin ja ajankohtaisiin ympäristöfilosofisiin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ihmisen luontosuhteen historiallisia kehityslinjoja
- ympäristöetiikka
- eläinten oikeudet
- tulevien sukupolvien mahdollisuudet – kestävä kehitys
- bioeettiset ongelmat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Yhteiskunnallinen osaaminen**

Mielletään ihmisen vastuu ympäristöstä

Hyvinvointiosaaminen

Hyvä ympäristö hyvän elämän edellytyksenä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalit ympäristöongelmat ja niiden filosofiset ratkaisumallit

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ymmärretään, että kaikessa on kysymys valinnoista jotka tehdään arvojen perusteella

Monitieteinen ja luova osaaminen

Havaitaan, että ympäristöfilosofia on korostuneesti poikkiede

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat opiskelijan tiedot ja taidot sekä suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan verkko-opintoina.

8.10. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkeväällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämäntutkimustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentamaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen*

ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojensa oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisen ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen
- sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista

Psykologinen tutkimus

- tieteellinen tieto ja arkitieto
- tieteellisen tutkimuksen prosessi
- otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa
- psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet
- esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan hyvinvointia perehtymällä monipuolisesti itsetuntemukseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja tunteisiin liittyviin teemoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedonkäsittelyn valmiuksiin, rajoituksiin ja kehittymiseen liittyviin kokonaisuuksiin tutustuminen antaa valmiuksia kriittiseen ajatteluun, tietoon liittyvään monilukutaitoon ja vaikuttamiseen .

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta
- osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun
- osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa
- osaa antaa esimerkkejä sosialisoinnin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen
- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä
- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu

- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämäntien aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvu ympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kehityopsykologian keskeisiin kokonaisuuksiin tutustuminen edesauttaa itsetuntemusta, identiteetin kehitystä ja psyykkistä hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Ihmiseksi kasvamisen keskeisiin ulottuvuuksiin tutustuminen antaa välineitä sosiaaliseen vuorovaikutukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle

- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotointia
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ihmisen tiedonkäsittelyn keskeisiin osa-alueisiin perehtyminen monipuolistaa yksilöiden välistä viestintää ja mahdollistaa toimimisen monenlaisissa tietoa käsittelevissä ja tietoa luovissa yhteyksissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kognitiivisten toimintojen ymmärrys lisää yksilön metakognitiivisia tietoja ja taitoja ja kehittää moniulotteista osaamista muuttuvissa oppimisympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tunteet, tunteiden säätely ja psyykkisen hyvinvointitiedon syventäminen mahdollistaa oman psyykkisen hyvinvoinnin tukemiseen liittyen tietojen, taitojen ja toimien soveltamisen ja arvioinnin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tunteiden, psyykkisen hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukemiseen liittyvien kokonaisuuksien ymmärtäminen mahdollistaa toimimisen kaikenlaisissa yhteiskunnallisissa yhteyksissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*

- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen
- persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät
- reliabiliteetti ja validiteetti
- esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista
- esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Eettisyys ja ympäristöosaaminen**

Ihmisen ryhmäkäyttäytymiseen ja vaikuttamiseen liittyvien ulottuuksien ymmärtäminen mahdollistaa monenlaisissa eettisiä näkökulmia ja ympäristöosaamista käsittelevissä yhteyksissä toimimisen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisten instituutioiden tarkastelu sosiaalipsykologisen tiedon näkökulmasta tukee yksikön kasvua yhteiskunnallisesti aktiiviseksi toimijaksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- tuntee ihmisten ryhmäkäyttäytymistä, rooleja ja normeja ja niiden merkitystä yksilöiden ja ryhmien toiminnassa
- ymmärtää sosiaalisten suhteiden merkityksen yksilön hyvinvoinnille
- syventää sosiaalipsykologista tutkimustietoa oman kokemuspiirinsä havaintojen selittäjänä
- ymmärtää tieteellisen tutkimuksen piirteitä ja merkitystä sosiaalipsykologisten tiedon tuottajana ja ilmiöiden selittäjänä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ryhmäajattelun vaikutus yksilöön
- vuorovaikutus sosiaalipsykologisenä ilmiönä
- roolit ja normit yksilöiden ja ryhmien vuorovaikutuksessa
- tieteellisen tiedon muodostuminen ja tutkimuksen kulku

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Monitieteinen ja luova osaaminen**

Sosiaalipsykologisen tiedonmuodostamiseen liittyvän menetelmän syventäminen tukee kriittisen ajattelun ja tiedonkäsittelyllisen monilukutaidon kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ryhmäajattelun ulottuvuuksien tunteminen ja syventäminen kehittää moniarvoisissa sosiaalisissa yhteisöissä toimimisen valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Oppimisen psykologia, 2 op (PS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- ymmärtää ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet oppimisen näkökulmasta
- syventää tunteiden ja psyykkisen hyvinvoinnin merkitystä oppimisprosessissa
- arvioi ja kehittää omaan oppimiseen liittyviä psykologisia työvälineitä ja opiskelutaitoja
- harjaantuu analysoimaan ja tuottamaan psykologisesti pätevää tekstiä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oppimisstrategiat, metakognitio, taitava oppiminen ja asiantuntijuus
- tunneäly, tunteidensäätely, motivaatio ja itseohjautuvuus
- oppimisen lähiympäristöt, yhteisöllinen oppiminen ja esimerkkejä oppimiskulttuureista
- aineistopohjaisen psykologian tekstin rakenteen analysointi ja oman tekstin tuottaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yksilön oppimisprosessin syvällinen ymmärtäminen kehittää oman tiedonkäsittelyn harjaantumista monenlaisissa yhteyksissä.

Hyvinvointiosaaminen

Psyykkisen hyvinvoinnin ja tunteiden merkitys erilaisissa oppimiskonteksteissa syventää itseymmärrystä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Psykologian teemat verkko-opinnot, 2 op (PS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija laajentaa psykologista tietämystään
- Opiskelija laajentaa käsitteiden hallintaa ja soveltamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Psykologian opintojaksojen sisältöjen syventävä kertaaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opiskelijaa ohjataan oppiaineiden rajoja ylittävää ajatteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

8.11. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestäväää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä
- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

korkeakulttuurien synty ja valtioiden ja yhteiskuntien muodostuminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

väestökehitys tai tutkimusmenetelmien ja erilaisten lähteiden ymmärtäminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina tai teollistumisen vaikutukset ympäristöön

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla ja arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvionnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviontimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*

- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

poliittiset ideologioiden tai kansainvälisten organisaatioiden merkitys

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu sekä ihmisoikeuskysymykset, kuten holokausti

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttaa sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentuminen eri aikoina

Yhteiskunnallinen osaaminen

poliittisten instituutioiden kehitys ja yhteiskunnalliset rakennemuutokset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat myös kirjalliset ja suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

länsimaisen taiteen kehitys antiikista nykypäivään

Yhteiskunnallinen osaaminen

aatteiden vaikutus poliittiseen kehitykseen

Monitieteinen ja luova osaaminen

tieteen kehitys antiikista nykypäivään

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelasta ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*

- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

suomalaisen kulttuurin historiallinen kehittyminen ja kytkeytyminen eurooppalaiseen kulttuuriin

Monitieteinen ja luova osaaminen

kuten arkeologian tutkimusmenetelmät, joissa hyödynnetään monen tieteenalan mahdollisuuksia saada tietoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla ja arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Mailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- *Mailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen*

Tavoitteet

Mailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotyyppioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Maaailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Euroopan ulkopuolisten kulttuuripiirien tarkastelu.

Vuorovaikutusosaaminen

kuten eri kulttuurien tapojen ymmärtäminen ja niistä keskustelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla ja arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Kotkan paikallishistoria, 2 op (HI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tuntee Kotkan alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti
- tuntee Kymenlaakson historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen
- tuntee Kotkan seudun varhaiset vaiheet osana Pyhtäätä, Vehkalahtea ja Kymiä
- osaa eritellä, mitkä seikat vaikuttivat Kotkan kaupungin syntyyn ja sen myöhempään kehitykseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- pysyvän asutuksen synty
- Kymenkartano ja sen merkitys
- Kymin pitäjä ja läänitykset
- Vanhan Suomen aika
- Ruotsinsalmi ja Kyminlinna
- Kotkan kaupunki
- Kotka itsenäisessä Suomessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kotkan seudun menneisyyden monikerroksellisuus

Hyvinvointiosaaminen

oman identiteetin vahvistaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hyläytty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Ajankohtainen maailma, 2 op (HI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tuntee lähihistorian kehityskulun suurvaltojen suhteissa
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia
- seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kolme tai useampi aihepiiri seuraavista:
- Yhdysvallat kylmän sodan ajalta 2000-luvulle
- Neuvostoliiton ja itäblokin hajoaminen ja Venäjän vaiheet 2000-luvulle
- Lähi-idän tilanne viime vuosikymmeninä
- Kiinan ja Aasian maiden asema viime vuosikymmenten kansainvälisessä politiikassa
- Afrikka dekolonisaatiosta 2000-luvulle
- Suomen lähihistoria

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Maailmanpolitiikan toimintatavat ja instituutiot

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suurvaltasuhteiden kehitys lähihistoriassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hyläytty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintomatka ulkomaille, 2 op (HI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustua johonkin ulkomaiseen historiallisesti merkittävään kohteeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojako sisältää matkan ja sen suunnittelun, sekä vierailut yhteisesti valituissa kohteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintomatka arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8.12. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävä kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Yhteiskunnallinen osaaminen**

kriittinen ajattelu ja demokratiataidot sekä aktiivisen kansalaisen vaikuttamismahdollisuudet

Vuorovaikutusosaaminen

medialukutaidon ja sananvapauden merkityksen sekä erilaisten poliittisten näkemysten hahmottaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Taloustieto, 2 op (YH2)**Opintojakson moduulit**

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet*Taloustieto*

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytketymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

kriittisen ajattelun ja yritteliäisyyden merkitys kansantalouden toiminnan kannalta

Monitieteinen ja luova osaaminen

opittavien asioiden yhdistäminen esim. historian, filosofian ja maantieteen tarjoamaan tietoon sekä erilaisten lähdemateriaalien kriittinen tarkastelu

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

globalisaation ja talouskasvun suhteuttaminen ympäristön kantokykyyn sekä uusien toimintatapojen, kuten kiertotalouden mahdollisuuksien hahmottaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
- kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
- Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
- kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
- Suomi osana EU:n päätöksentekoa
- EU:n talous- ja aluepolitiikka
- EU globaalina toimijana

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

kansainvälisten instituutioiden ymmärtäminen ja globaali vaikuttaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

globalisaation ja Euroopan integraation merkitys Suomelle

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuus oikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Yhteiskunnallinen osaaminen**

Suomen oikeusjärjestelmän ja sen perustan tunteminen

Hyvinvointiosaaminen

elämän ja talouden hallinta eri sopimuksentekotilanteissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Yksityisoikeus, 2 op (YH5)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- syventää Lakitiedossa (YH4) opittuja tietoja ja taitoja.
- ohjata opiskelijaa valvomaan omia oikeuksiaan.
- hoitaa yksinkertaiset oikeustoimet itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- avioliitto ja perhe
- asunnon ja kiinteistön kauppa
- velka ja sen vakuuden sekä maksukyvyttömyyden seuraukset
- julkinen hallinto ja muutoksenhaku
- yritysmuodot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Eettisyys ja ympäristöosaaminen**

hyvän hallinnon periaatteet

Vuorovaikutusosaaminen

julkisen vallan käyttö ja muutoksenhaku

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksojärjestelmään. Arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Ajankohtainen yhteiskunta, 2 op (YH6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään yhteiskuntaopin pakollisten kurssien teemoja
- keskitytään ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin
- analysoidaan ja tulkitaan monipuolisesti eri tietolähteitä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomalaisen yhteiskunnan ajankohtaiset asiat
- Suomen kansantalouden ja globaalin talouden trendit
- Euroopan unionin ja maailmanpolitiikan ajankohtaiset teemat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

ajankohtaisten kysymysten kriittinen tarkastelu

Monitieteinen ja luova osaaminen

medialukutaidon ja yhteiskunnallisen keskustelun harjaannuttaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksojärjestelmään. Arviointiin vaikuttavat sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Projekti, 2 op (YH7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Mahdollistaa yhteistyön järjestöjen, korkeakoulujen sekä yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa
- Opiskelija syventää yhteiskuntaopin sisältöjen hallintaa
- Opiskelija saa vahvistusta jatko-opintosuunnitelmilleen yhteiskunnallisille, kaupallisille ja oikeustieteellisille aloille

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mahdollistaa erilaisten projektien ja ulkopuolisten tahojen opintokokonaisuuksien sekä verkko-opintojen sisällyttämisen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lukion oppiainetta laajempi ja monitieteisempi tietoperusta, jossa opiskelija pääsee sekä syventämään oppiaineen sisältötietoja, että omia opiskelutaitojaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Projektin kautta kannustetaan osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen mahdollisesti järjestävän tahon arvioinnin mukaisesti. Hyväksiluvusta annetaan suoritusero (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Yrittäjyyden perusteet, 2 op (YH8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on hallita yrityksen perustamisen vaiheet aina liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman muodostamisesta yritysmuotoihin ja yrityksen rekisteröintiin asti. Opintojaksolla perehdytään myös yrityksen talouteen, rahoitus- ja kannattavuuslaskentaan ja yrittäjän yhteiskunnallisiin velvoitteisiin. Opintojaksolla hyödynnetään yrittäjyyttä edistävien järjestöjen ja yhteisöjen tarjoamia koulutus- ja neuvontatilaisuuksia sekä yrittäjä- tai yritysvierailuja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrittäjämäinen asenne
- Liikeidea ja liiketoimintasuunnitelma
- Yritysmuodot
- Yritystalous
- Yrittäjyyden trendit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hallitsee yrityksen perustamistoimet ja yritystalouden perusteet.

Hyvinvointiosaaminen

Ymmärtää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen asenteen yhteiskunnallisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Yrittäjyyslinjan pakollinen opintojakso. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkkinnällä S=suoritettu/H=hyläytty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyslinjan pakollinen opintojakso.

Markkinointi ja mainonta, 2 op (YH9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä nykyajan markkinoinnin kansainvälisiin trendeihin, mainonnan muotoihin, asiakaspalveluun ja myyntityöhön. Opintojaksolla hyödynnetään digitaalisia oppimisympäristöjä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Myynti ja asiakaspalvelu
- Markkinoinnin 4P-malli
- Asiakslähtöisyys
- Mainonnan muodot, erityisesti digitaalinen mainonta
- Brändäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutustutaan nykyaikaiseen myyntityöhön ja asiakaspalveluun.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdytään markkinoinnin ja mainonnan trendeihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Yrittäjyyslinjan pakollinen opintojakso. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkkinnällä S=suoritettu/ H=hyläytty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyslinjan pakollinen opintojakso. Opintojakson voi edellyttää itsenäisesti suoritettavaksi.

Opiskelijakuntatoiminta, 2 op (YH10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijakuntatoiminnan tavoitteena on tarjota mahdollisuus edistää opiskelijoiden hyvinvointia, yhteistoimintaa ja koulutyötä.
- Opiskelija pääsee vaikuttamaan oppilaitoksen toimintaan.
- Opiskelija oppii opiskelijakunnan hallituksen jäsenenä vuorovaikutustaitoja, esiintymistaitoja ja suunnittelu- ja organisointitaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kotkan lukiodien opiskelijoiden edunvalvonta ja yhteistyöelin
- Yhteisöllisyyden ja kestävä kehityksen toiminnan edistäminen
- Tapahtumien järjestäminen
- Oppilaitoksen viihtyvyyden edistäminen
- Opiskelijoita hyödyttävä yhteistyö oppilaitoksen muiden ryhmien, tarkoituksenmukaisten oppilaitoksen ulkopuolisten ryhmien, yhteisöjen, yhdistysten, yritysten ja päättäjien kanssa
- Yhteistyö Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n ja sen piirijärjestöjen kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso suoritetaan osallistumalla aktiivisesti opiskelijakunnan toimintaan. Opiskelijakunnan puheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja ja hallituksen muut jäsenet saavat toiminnasta suorituserkinnän, mikäli ovat osallistuneet aktiivisesti hallituksen toimintaan. Muiden toimijoiden suoritukset arvioidaan tapauskohtaisesti hallituksessa yhdessä ohjaavan opettajan kanssa. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijakunnan toimintaan voi osallistua koko lukion ajan. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

8.13. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laa-ala-ainen osaaminen

Laa-ala-aisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta

- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

8.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena

- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontotieteen sisällöt kehittävät opiskelijan valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan ja määrittämään uskonnollisten ilmiöiden ja tieteen välistä suhdetta sekä ymmärtää uskontotieteellisen tutkimuksen merkityksen uskonnollisten ilmiöiden kuvaajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Maaailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maaailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maaailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maaailmanlaajuinen kristinusko

- kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa
- uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa
- katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- karismaattinen kristillisyyden ilmiönä
- kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet
- ekumenia ja uskontodialogi
- kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehtymällä kristinuskon ja ympäröivän kulttuurin vuorovaikutukseen opiskelija kehittää valmiuksia yhteiskunnallisesti aktiiviseen toimimiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalien kristillisten kirkkokuntien kulttuuri- ja yhteiskuntavaikutusten ymmärtäminen vahvistaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Mailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Mailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Mailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Mailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehtyminen uskontojen ja katsomuksien eettisiin arvojärjestelmiin antaa valmiuksia toimia ekologisesti kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Intian, Kiinan ja Japanin uskonnollisen katsomusperinteen ymmärtäminen luo edellytyksiä toimia globaaleissa moniarvoisissa ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisen uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua

- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kehittää valmiuksia uskonnolliseen, katsomukselliseen ja yhteiskunnalliseen dialogiin sekä rohkaisee aktiiviseen yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen moniarvoisissa ympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Uskonnon- ja katsomuksenvapautteen sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin eettisiin näkökulmiin perehtyminen antaa valmiuksia arvioida ja toimia eettisesti kestäväällä tavalla erilaisissa kulttuurisissa ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen

- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttaa sekä kirjalliset että suulliset näytöt opintojakson aikana.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskontojen ja katsomusten tieteelliseen tutkimukseen perehtyminen kehittää lähdekriittisen arvioinnin soveltamista moninaisissa toimintaympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskonnon ja median välisten suhteiden analysoiminen ja uskontoon liittyvän informaation kriittisen arvioinnin kehittyminen antaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Uskonnon reunailmiöt, 2 op (UE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- hahmottaa ihmisen uskonnollisuutta laajasti
- ymmärtää uskonnon harvemmin esiteltyjä merkittäviä uskonnon piirteitä
- ymmärtää institutionaalisen uskonnon ulkopuoleisia ilmiöitä
- kehittää valmiuksia kohdata elämässään uskonnollisuutta, joka poikkeaa sen sovinnaisimmista rakenteista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mystiikka: olemus, rakenteet ja keskeiset traditiot. Huomio erityisesti keskiajan mystiikassa
- Magia: perusperiaatteet ja keskeiset ilmiöt
- Okkultismi: olemus, historia, nykyisiä okkultistisia ilmiöitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Globaali- ja kulttuuriosaaminen**

Kehittää moniarvoista kulttuuriymmärrystä institutionaalisen uskonnollisuuden ulkopuolisiin, filosofis-uskonnollisiin perinteisiin tutustuttamalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Mytologia, 2 op (UE8)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- hahmottaa ihmiselle tyypillisten narratiivien – myyttien - rakennetta ja merkitystä
- tutustuu mytologiaan kulttuurisesti vaikuttavana kertomusperinteenä
- ymmärtää modernin maailmankuvan myyttisen perustan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Muinaisen Egyptin mytologia
- tutustuu mytologiaan kulttuurisesti vaikuttavana kertomusperinteenä
- ymmärtää modernin maailmankuvan myyttisen perustan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Globaali- ja kulttuuriosaaminen**

Tutustumalla mytologian moniulotteiseen merkitysrakenteeseen globaali kulttuuriymmärtäminen ja erilaisiin maailmankuviin liittyvä arvodialogi monipuolistuu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Luonto, ympäristö ja uskonto, 2 op (UE9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- hahmottaa maailmankuvan rakenteen ja sen suhteen vallitseviin uskomuksiin
- ymmärtää katsomuksen ja maailmankuvan välisiä yhteyksiä
- hahmottaa uskontojen ja ideologioiden käsitystä luonnosta
- jäsentää omaa suhdettaan luontoon, ympäristöön ja uskontoon

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- läntisten ja itäisten uskontojen käsitys luonnosta
- animistinen, panteistinen, panenteistinen, pandeistinen käsitys luonnosta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Uskonnollisten perinteiden luontokäsityksiin tutustuminen syventää nykyisten globaalien luontoilmiöihin liittyvän arvokeskustelun syventämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

8.13.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä -juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa
- hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuden johtaneita syitä

- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana
- kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolinen tutustuminen uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutukseen antaa valmiuksia globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittämiseen ja auttaa ymmärtämään myös suomalaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kehittää valmiuksia moniulotteiseen katsomukselliseen dialogiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle
- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä
- tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen
- ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen
- Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset
- ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet
- orientaaliset ortodoksiset kirkot
- läntinen kristillisuus, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisuus sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus
- ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja
- ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja edesauttaa erilaisissa ympäristöissä vuorovaikuttamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaaliin katsomusperinteeseen tutustuminen edesauttaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväns tulevaisuuden rakentamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnonuskontojen nykytilan hahmottaminen antaa välineitä monipuoliseen ekologiseen ajatteluun ja vuorovaikutukseen ympäristöosaamiseen liittyvissä teemoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten katsomusperinteiden tunteminen mahdollistaa globaaleissa yhteyksissä toimisen ja arvokeskustelun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.Maa

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinuskon suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syventää yhteiskunnallista osaamista perehdyttämällä katsomuksellisten näkökulmien merkitykseen yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaiseen uskonnolliseen kulttuuriperintöön tutustuminen edesauttaa toimimista moniarvoisissa kulttuurisissa konteksteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta
- kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja
- perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta
- tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja
- ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron
- tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa
- ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla
- uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syventää kykyä ymmärtää taidetta yhteiskunnallisen ilmaisun välineenä.

Hyvinvointiosaaminen

Syventää käsitystä taiteen eri muodoista osana uskonnollista kokemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan
- perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta
- perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan
- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksisen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamailma
- uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki
- tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Syventää kykyä analysoida uskontoon liittyvän informaation lähteitä ja moniulotteista merkitystä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Syventää käsitystä uskonnon merkityksestä eettisten kysymysten käsittelijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan monipuolisesti osana oppimisprosessia opintojakson aikana. Osana opintojaksoa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen. Opintosuorituksesta opiskelijalle annetaan arvosana.

8.14. Elämäkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämäkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämäkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämäkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan, refleктоimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämäkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämäkatsomuksellissa pohdintoissa. Elämäkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämäkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämäkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

*Elämäkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.*

*Elämäkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämäkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään*

erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.

Elämäkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämäkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämäkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämäkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämäkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämäkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastonmuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämäkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämäkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämäkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämäkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämäkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämäkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämäkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämäkatsomuksensa jäsentämisessä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin
- ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä
- kehittää kykyään elämäkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- minuuus, elämäkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva
- hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja
- luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys

- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoakso suoritetaan joko verkko- tai lähiopetuksessa. Toteutustapa vaihtelee vuosittain ja kouluttain.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämäkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentamaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen*
- *aikalauskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan*

erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään

- taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti
- globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan koulusta ja vuodesta riippuen joko verkko- tai lähiopintoina.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämäntavalleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit
- osaa hahmottaa erilaiset elämäntavalliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun
- tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuuri relativismi
- kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisuus, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäntavalliseen, Unescon maailmanperintöohjelma

- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sovi opintojakson suorittamisesta opettajan kanssa.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa
- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana

- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sovi opintojakson suorittamisesta opettajan kanssa.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan
- ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala
- kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet
- ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapaususkonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson suorittamisesta sovitaan opettajan kanssa.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämäntavokseen*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- tutustuminen ajankohtaiseen futurologiseen kirjallisuuteen

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

- tulevaisuuden tutkimuksen ongelmat

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti yhteisesti sovittuja eri arviointimenetelmiä käyttäen numeroarvioinnilla. Arviointiin vaikuttavat suulliset ja kirjalliset näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson suorittamisesta sovitaan opettajan kanssa.

8.15. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittämään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten

tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestäväen kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teorat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveystuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Käsitellään terveyttä voimavarana ja opitaan tunnistamaan ja arvioimaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisöissä ja ympäristöissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Vahvistetaan itsetuntemusta tunnistamalla omien elintapojen vahvuuksia ja muutostarpeita. Harjoitellaan terveyden edistämisen ja opiskeluhyvinvoinnin valmiuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Käsitellään tunne- ja vuorovaikutustaitoja mielenterveyden ja opiskeluhyvinvoinnin tukena.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Haastetaan opiskelijaa pohtimaan terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä omassa elämässään. Opintotehtävien vaihtoehtoisilla suoritustavoilla ohjataan opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen, valittujen opintotehtävien hyväksytty suorittaminen ja kokeeseen osallistuminen. Arviointiin sisältyy itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson itsenäinen suorittaminen on mahdollista vain perustelluista syistä ja siitä sovitaan opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsitteille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Käsitellään luonnonympäristön, rakennetun ympäristön ja psykososiaalisen ympäristön sekä riippuvuuksien ja terveysviestinnän yhteyttä terveyteen ja hyvinvointiin. Tarkastellaan työhyvinvoinnin edellytysten toteutumista omassa opiskelussa ja kartoitetaan kestävä kehityksen hyvinvointivaikutuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteiden yhteys tulee ilmi tutustuttaessa tieteellisen ja arkitiedon eroihin, tieteellisen tutkimusprosessin vaiheisiin sekä tutkimustiedon luotettavuuden arviointiin. Luotettavan terveystiedon hankinta sekä terveysviestinnän keinojen ja merkityksen pohdinta kehittää digiajan monilukutaitoa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson keskiössä on ihmisen toiminnan; elintapojen ja kulutuksen vaikutukset ympäristön terveyteen. Tarkastellaan omaa ympäristösuhdetta ja vastuullista toimintaa siinä. Luodaan katsaus kestävä kehityksen ekologiseen, taloudelliseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen näkökulmaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen ja valittujen opintotehtävien hyväksytty suorittaminen tai kokeeseen osallistuminen. Arviointiin sisältyy itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista suorittaa itsenäisesti perustelluista syistä ja siitä sovitaan opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- terveystähtäyksiä ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
- tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia

Sairaudet ja hoito

- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito

Eettiset kysymykset

- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Lisätään ymmärrystä tarttuvien ja tarttumattomien tautien merkityksestä kansanterveydelle. Jaetaan itse- ja omahoidon kokemuksia sekä tarkastellaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä ja niiden tarkoituksenmukaista käyttöä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Luodaan katsaus väestön terveyteen vaikuttaneista yhteiskunnallisista tekijöistä ja olosuhteista eri aikoina. Tutustutaan Suomen sosiaali- ja terveydenhoitojärjestelmän vahvuuksiin ja haasteisiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Harjoitellaan terveyteen ja sairauteen liittyvien eettisten kysymysten arviointia eettisten periaatteiden ja esimerkkitapausten avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastellaan ja arvioidaan terveyden kansalliseen ja globaaliin eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen ja valittujen opintotehtävien hyväksytty suorittaminen tai kokeeseen osallistuminen. Arviointiin sisältyy itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista suorittaa itsenäisesti perustelluista syistä ja siitä sovitaan opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

Terveysosaaminen ja terveyden ajankohtaiset ilmiöt, 2 op (TE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Osaa käsitellä terveysaiheita laajempina kokonaisuuksina ja hallitsee terveystiedolle tyypillistä monitieteistä ajattelua
- Osaa kriittisesti tarkastella median terveyssisältöjä sekä terveyskulttuurin ja medikalisaation ilmiöitä
- Osaa tarkastella terveysaiheita yksilön, yhteisön, yhteiskunnan ja globaalin terveyden näkökulmista
- Arvostaa terveys- ja hyvinvointialan vapaaehtoistoimintaa
- Kykenee hyödyntämään erilaisia aineistoja ja tilastoja terveystiedon tulkinnessa ja analysoinnissa
- Hallitsee moninäkökulmaisen esseekirjoituksen ja osaa valmistautua yo-kirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Terveyskäyttäytymisen muuttaminen
- Median ajankohtaiset terveysteemat ja medikalisaatio
- Tapaturmat ja turvallisuustaidot, EA-aidot
- Veripalvelun toiminta, Kolmas sektori, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä vapaaehtoistoiminta
- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen: Tutustutaan erilaisiin tehtävätyyppeihin, Abitin sovelluksiin ja mahdolliseen preliminäärikokeeseen
- Työskentelymuotoina esim. oman terveystietäytymisen tai hyvinvoinnin pienimuotoinen seuranta, mediaseuranta tai pienimuotoisen terveysprojektin toteuttaminen, esitelmät ja asiantuntijavierailut

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman terveystietäytymisen seuranta ja kehittämistavoitteen asettaminen. Turvallisuus- ja ensiaputaitojen harjoittelu.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimintatapana yhteisöllinen tiedonrakentaminen ja vertaisarviointi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää oppimistaitojaan itseä kiinnostavat työskentelymuodot valitsemalla. Kiinnitetään huomiota oppiainerajat ylittäviin kokonaisuuksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Seurataan eri medioista ajankohtaisia terveysasioita ja terveyskulttuurin ilmiöitä. Tutustutaan kolmannen sektorin toimintamuotoihin ja terveysalan vapaaehtoistoimintaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen ja valittujen opintotehtävien hyväksytty suorittaminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. S = suoritettu / H = hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäistä suorittamista ei suositella. Itsenäinen suorittaminen on mahdollista vain hakemuksesta ja perustelluista syistä.

Kehonhuolto, rentous ja stressinhallinta, 2 op (TE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tunnistaa ja osaa analysoida oman elämänsä kuormitustekijöitä

- Tunnistaa kehonhuollollisia tarpeita osana omaa hyvinvointiaan
- Osaa arvioida omia elintapojaan terveyden ja hyvinvoinnin näkökulmasta
- Omaksuu keinoja henkilökohtaisen stressin hallintaan
- Arvostaa itsestä huolehtimista ja edistää psyykkisiä ja fyysisiä voimavarojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työn ja levon suhde, arki ja ajanhallinta
- Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset kuormitustekijät
- Stressi ja sen hallinta
- Rentoutusmenetelmät, venyttelytekniikat, palauttava liikunta
- Hyvinvointisovellukset
- Kurssilla tehdään omaa oppimista refleктоivia opintotehtäviä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Lähtökohtana on saada opiskelija arvostamaan itsestään huolehtimista ja siihen pysähtymistä. Autetaan opiskelijaa löytämään itselle soveltuvia rentoutumis- ja stressinhallintakeinoja. Kehitetään keskittymiskykyä ja pyritään olemaan oppituntien ajan ilman puhelinta.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoituksiin keskittyminen ryhmässä vaatii sitoutumista. Pariharjoituksissa ajan antaminen toiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen ja sitoutuminen sekä opintotehtävien hyväksytty suorittaminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. S= suoritettu / H = hylätty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäistä suorittamista ei suositella. Itsenäinen suorittaminen on mahdollista vain hakemuksesta ja perustelluista syistä.

Orientaatio jatko-opintoihin, 2 op (TE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opinnot tutustuttavat opiskelijaa terveystiedon alaan ja antavat esimakua korkeakouluopiskelusta.
- Opiskelija saa vahvistusta omille opiskelu- ja urasuunnitelmille.
- Opintojakson hyväksiluku sekä lukio-opintoina että jatko-opintoina.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri yliopistojen, avoimen yliopiston ja korkeakoulujen lukiolaisille suuntaamat opinnot.
- Terveystietoon soveltuvia opintoja on tarjolla liikunta- ja terveystieteiden, terveys- ja hyvinvointialan, gerontologian, kuntoutuksen, ravitsemustieteen, terveystieteiden sekä lääketieteen aloilla.
- Opintojakso valitaan oman kiinnostuksen mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija voi suunnitella tulevaisuuttaan ja koetella opiskelijaidentiteettiään. Opiskelija pääsee tutustumaan itseä kiinnostavaan jatko-opintoalaan ja voi saada varmuutta mahdolliseen uravalintaan. Voi opiskella joustavasti ajasta ja paikasta riippumatta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Orientoivien tutustumiskurssien sisällöt vaihtelevat, mutta lähtökohtana on usein lukion oppiainetta laajempi ja monitieteisempi tietoperusta, jossa opiskelija pääsee sekä syventämään oppiaineen sisältötietoja, että omia opiskelutaitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen järjestävän tahon arvioinnin mukaisesti. Hyväksiluvusta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäinen suoritus, johon tarvittaessa on saatavilla opettajan ohjausta.

8.16. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukykyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun

ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvittää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuva vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesääätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelystä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänsäkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestäväään liikuntakulutukseen.

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä
- osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearviointien eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (L1)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (L1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Oppitunneilla tutustutaan uudella tavalla ja uusissa ympäristöissä opiskelutovereihin. Yhteistoiminnassa harjaantuu vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot sekä omien tunteiden hallinta. Omaa toimintaa mukautetaan ryhmän hyväksi. Työskentelemällä vaihtuvien parien ja ryhmien kanssa, opetellaan hyväksymään ja arvostamaan liikunnallista erilaisuutta. Parhaimmillaan toimitaan reilun pelin hengessä ja koetaan yhdessä tekemisessä osallisuuden tunteita. Liikuntaan liittyy myös vastuu omasta ja muiden turvallisuudesta.

Hyvinvointiosaaminen

Oppitunneilla voidaan kokea liikunnan palauttava vaikutus toimintakyvyn eri osa-alueisiin. Monipuolisissa sisällöissä ja liikkumisympäristöissä opiskelijalla on mahdollisuus tunnistaa omia liikunnallisia vahvuuksiaan ja kokea liikunnan iloa. Aktiivinen osallistuminen ja harjoitteluun sitoutuminen auttavat uuden oppimisessa sekä liikunnallisen pätevyyden ja myönteisen itsetunnon vahvistumisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arviointi kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn.

Tietojen arvioinnissa korostuvat taitojen oppimiseen liittyvä liikuntatieto ja sen soveltaminen sekä ymmärrys turvallisen liikkumisen perusteista

Taitojen arvioinnissa painotetaan liikuntataitojen soveltamista erilaisissa liikuntatehtävissä.

Työskentelyn arviointi kohdistuu vuorovaikutusosaamiseen sekä vastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn oppitunneilla. Huomiota kiinnitetään myös opiskelijan innostuneisuuteen ja uskallukseen kokeilla uusia asioita.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista suorittaa itsenäisesti vain erittäin perustellusta syystä.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta
- osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen
- liikkuvuus ja kehonhuolto
- ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa
- yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistoiminnassa korostetaan toista kunnioittavaa vuorovaikutusta sekä toisten auttamista ja kannustamista. Omaa toimintaa mukautetaan ryhmän hyväksi. Opetellaan vertaisarviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Oppitunneilla opiskelija vastaa osaltaan niin omasta kuin muidenkin turvallisuudesta.

Hyvinvointiosaaminen

Keskiössä on opiskelijan ohjaaminen oman toimintakykynsä arviointiin sekä motivoiminen ja kannustaminen sen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opiskelija pohtii oman arjen toimintatapoja ja valintojaan riittävän fyysisen aktiivisuuden sekä terveyden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Vahvistetaan opiskelijan myönteistä käsitystä itsestään liikkuvana ja liikuntaa harrastavana ihmisenä. Fyysisten ominaisuuksien kehittämisen ohella sisältönä on mm. kehonhuoltoa ja ergonomiaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tietojen arvioinnissa korostuvat opiskelijan osoittama ymmärrys toimintakykyä ja terveyttä ylläpitävästä fyysisestä aktiivisuudesta sekä fyysisen toimintakyvyn arviointiosaaminen sekä ymmärrys turvallisen liikkumisen perusteista.

Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan taitoa havainnoida arkisia toimintatapojaan sekä tehdä perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi. Taidot ilmenevät aktiivisena osallistumisena erilaisia ominaisuuksia kehittävään työskentelyyn liikuntatunneilla.

Työskentelyn arviointi kohdistuu vuorovaikutusosaamiseen sekä vastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn oppitunneilla. Huomiota kiinnitetään opiskelijan motivaatioon ja oma-aloitteisuuteen toimintakykynsä edistämiseksi. Lisäksi opiskelija laatii omaa liikuntasuunnitelmaa ja arvioi sen toteutumista opintojakson aikana.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista suorittaa itsenäisesti vain erittäin perustellusta syystä.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin
- harjaantuu kehon hallinnassa
- tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen
- liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen

Paikallinen lisäys

- uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen
- lajikokeilut ja liikuntatrendit
- kuntosaliyhteistyö (kuntoharjoittelu)
- erilaiset liikuntaympäristöt
- liikuntasovelluksiin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tuetaan yhteisöllisyyden kehittymistä, sillä lukioaikana tarvitaan yhteissuunnittelun ja kompromissien tekemisen taitoja. Lajivierailut ja yhteistyökumppaneiden kanssa työskentely

edellyttää kohteliasta ja asiallista käyttäytymistä. Lisäksi korostetaan vastuuta lajitutustumisiin ilmoittautumisessa: varattu paikka käytetään. Oppitunneilla opiskelija vastaa osaltaan niin omasta kuin muidenkin turvallisuudesta.

Hyvinvointiosaaminen

Edistetään erityisesti opiskelijan fyysistä toimintakykyä ja monipuolistetaan liikunnallista osaamista. Uusissa lajeissa opitaan uusia taitoja ja edistetään liikunnallisen pätevyyden tunnetta. Hyvinvointia ja osallisuuden tunnetta luo se, että sisällöt tarkennetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen:

Tutustutaan liikunnan uusiin sisältöihin, sovelletaan taitoja uusilla tavoilla tai kehitetään jopa uusia liikuntamuotoja. Haastetaan ja rohkaistaan opiskelijaa avoimeen suhtautumiseen ja mielikuvituksen käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn.

Tietojen arvioinnissa korostuu opiskelijan osoittama ymmärrys motorisesta oppimisesta ja motoriikan kehittämisestä tehtävän vaatimuksia muuntelemalla. sekä ymmärrys turvallisen liikkumisen perusteista.

Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan kehonhallintaa ja uusien motoristen taitojen oppimista.

Työskentelyn arviointi kohdistuu vuorovaikutusosaamiseen sekä vastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn oppitunneilla. Huomiota kiinnitetään opiskelijan avoimuuteen ja rohkeuteen kokeilla uusia asioita.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*

- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.

Paikallinen lisäys

- palloilua yhdessä ryhmän toiveiden mukaan
- kaksinpelit, joukkuepelit, pelitaktikat, erilaiset pelitilanneroolit
- mahdolliset retket: melonta, laskettelu, hiihto, lumikenkäily ja vaellus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Edistetään opiskelijoiden sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta yhteisesti asetetun tavoitteen ja yhdessä sovitujen sääntöjen avulla. Kehitetään myös sovittelun ja kompromissien tekemisen taitoa. Oppitunneilla opiskelija vastaa osaltaan niin omasta kuin muidenkin turvallisuudesta.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisältö valitaan, tavoite tarkennetaan ja säännöt sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Yhteisellä suunnittelulla tuetaan opiskelijan käsitystä itsestä aktiivisena toimijana ja tärkeänä osana ryhmää ja yhteisöä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sisällön valinnassa, tavoitteen asettamisessa ja toimintamuotojen suunnittelussa haastetaan ja rohkaistaan opiskelijoita mielikuvituksen käyttöön. Tarkastellaan avoimin mielin erilaisia ehdotuksia ja ollaan valmiita luomaan myös uudenlaisia toimintamuotoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn.

Tietojen arvioinnissa korostuu opiskelijan osoittama ymmärrys liikunnan erilaisista tavoitteista ja keinoista niiden saavuttamiseksi sekä ymmärrys turvallisen liikkumisen perusteista.

Taitojen arvioinnissa painotetaan yhdessä valitun tavoitteen mukaisten liikuntataitojen kehittymistä.

Työskentelyn arviointi kohdistuu vuorovaikutusosaamiseen sekä vastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn oppitunneilla.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista.

Virkistystä liikunnassa, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson ohjelma koostetaan opiskelijoiden toiveiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Keskiössä on opiskelijan toiminta- ja opiskelukyky. Eri tavoin virkistävällä ja rentouttavalla liikunnalla edistetään psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuvaa ja yksilöllisiä voimavaroja. Hyvinvointia ja osallisuuden tunnetta luo se, että sisällöt tarkennetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opiskelija tekee myös suunnitelmaa oman jaksamisensa ja opiskeluvireytensä edistämiseksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Vaikka opintojaksolla huomioidaan yksilölliset ilon ja virkistysten lähteet, korostetaan yhteistoiminnassa toista kunnioittavaa vuorovaikutusta sekä toisten auttamista ja kannustamista. Hyväksytään erilaisuus ja mukautetaan omaa toimintaa ryhmän hyväksi. Oppitunneilla opiskelija vastaa osaltaan niin omasta kuin muidenkin turvallisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn.

Tietojen arvioinnissa korostuvat opiskelijan osoittama ymmärrys jaksamista ja opiskeluvireyttä ylläpitävästä fyysisestä aktiivisuudesta. sekä ymmärrys turvallisen liikkumisen perusteista.

Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan taitoa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi. Taidot ilmenevät aktiivisena osallistumisena työskentelyyn liikuntatunneilla.

Työskentelyn arviointi kohdistuu vuorovaikutusosaamiseen sekä vastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn oppitunneilla. Huomiota kiinnitetään opiskelijan innostuneisuuteen ja liikunnasta nauttimisen ilmauksiin. Opiskelija tekee suunnitelman oman opiskeluvireytensä ylläpitämiseksi ja arvioi sen toteutumista opintojakson aikana.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista.

Juhlatanssit, 2 op (LI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson yleisenä tavoitteena on koulun vanhojenpäiväkulttuurin ylläpitäminen ja kehittäminen.
- Opiskelija kehittyä ilmaisussa ja tanssitaidoissa
- Tutustutaan suomalaisiin ja ulkolaisiin kansantansseihin sekä tanssitapakulttuuriin ja tanssietikettiin
- Positiivisten liikuntaelämysten, onnistumisen kokemusten saaminen ja yhteenkuuluvuuden tunteen lisääminen
- Yhteissuunnitteluun ja omien koreografioiden tekoon rohkaistuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Juhlatanssit ja perinteiset vanhat tanssit
- Lavatanssit ja kansantanssit
- Opiskelijoiden omat koreografiat
- Uudet tapahtumaan luodut koreografiat
- Tanssietiketti ja tanssiparin huomioiminen
- Tanssiohjelmiston esittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Lukionsa ”vanhana” opiskelija kokee olevansa tärkeä osa opiskeluyhteisöä. Ohjelmiston sinnikäs harjoittelu ja sen onnistunut esittäminen juhlapäivän näytöksissä kohottaa opiskelijan liikunnallista pätevyyden tunnetta. Opiskelija voi toteuttaa itseään ja kokea pätevyyttä myös erilaisissa opintojaksoon liittyvissä vastuutehtävissä

Vuorovaikutusosaaminen

Korostetaan opintojakson yhteisöllistä asemaa ja merkitystä lukion toimintakulttuurissa. Opintojaksoon liittyy paljon yhteissuunnittelua ja erilaisia vastuutehtäviä, jotka parhaimmillaan tukevat opiskelijoiden sitoutumista ja edistävät yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tanssietikettiä ja positiivista vuorovaikutusta oman tanssiparin kanssa korostetaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan eri maiden tansseihin. Tuodaan esiin tanssin merkitys omalle kulttuurille sekä tanssin eri kulttuureja globaalisti yhdistäviä merkityksiä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tietojen arvioinnissa korostuu opiskelijoiden ymmärrys tanssikulttuurin monimutaisuudesta.

Taitojen arvioinnissa painotetaan tanssillisten liikemallien osaamista, tanssitaitoa ja tanssillista ilmaisua.

Työskentelyn arviointi kohdistuu tanssiparia kunnioittavaan vuorovaikutusosaamiseen, harjoitteluun sitoutumiseen sekä vastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn oppitunneilla.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön. Hyväksytty opintojakson suorittaminen edellyttää jatkuvaa näyttöä, myönteistä suhtautumista pariin ja ryhmään sekä aktiivista osallistumista yhteisen tavoitteen suunnassa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson itsenäinen tai vaihtoehtoinen suorittaminen ei ole mahdollista.

Liiku vedessä ja veden äärellä, 2 op (L17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään vedessä liikkumisen taitoja
- laajennetaan uintia monipuolisemmaksi vesiliikunnaksi
- tutustutaan vesiliikuntaan kunto-, kilpa- ja luontoliikuntamuotona

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uintitekniikat, sukellus, vesipelastus ja kylmävesiuinti
- kuntouinti, vesijuoksu ja vesivoimistelu
- taitouinnin ja uimahyppyjen alkeet
- mahdollisuuksien mukaan suppaus, soutu, melonta ja purjelautailu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oivaltaa vedessä liikkumisen monipuoliset muodot yhdeksi tavaksi virkistyä tai rentoutua. Eri uintilajien tekniikoiden kehittyminen edistää opiskelijan liikunnallista pätevyyttä ja auttaa nauttimaan uinnista liikuntalajina monipuolisemmin.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistoiminnassa korostetaan toista kunnioittavaa vuorovaikutusta sekä toisten auttamista ja kannustamista. Omaa toimintaa on osattava mukauttaa ryhmän hyväksi. Oppitunneilla opiskelija vastaa osaltaan niin omasta kuin muidenkin turvallisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn.

Tietojen arvioinnissa korostetaan opiskelijan ymmärrystä vesiliikunnan monimuotoisuudesta kunto-, kilpa- ja luontoliikuntana

Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan monipuolista vedessä liikkumisen taitoa.

Työskentelyn arviointi kohdistuu opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen sekä vastuulliseen ja yritteliääseen työskentelyyn oppitunneilla.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön. Hyväksytty opintojakson suorittaminen edellyttää jatkuvaa näyttöä, myönteistä suhtautumista vaihteleviin sisältöihin sekä aktiivista osallistumista yhteisen tavoitteen suunnassa. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä. (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista.

Liikunnanohjaus ja hyvinvointialan yrittäjyys, 2 op (LI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saa kokemusta eri liikuntamuotojen ohjaamisesta ja erilaisten liikuntatapahtumien järjestämisestä
- opiskelija tutustuu liikunta- ja terveysalan yrittäjyyteen.
- opiskelija vahvistaa ohjauskokemusten avulla rohkeuttaan ja pätevyyden tunnetta
- opiskelija kehittää soveltamis-, yhteistyö- ja suunnitteluvalmiuksiaan erilaisten suunnittelu- ja ideointihaasteiden avulla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikuntatuokioiden suunnittelu, ohjaus ja arviointi –ohjaustilanteiden havainnointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- Tuomarityöskentely
- Liikuntatapahtuman suunnittelu, markkinointi ja järjestäminen
- Vierailut liikunta- ja terveysalan yrityksissä, asiantuntijavieraat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Toisten ohjaaminen antaa mahdollisuuden kokea uudenlaista pätevyyden tunnetta liikunnassa. Opiskelijan suunnittelutaidot ja rohkeus kehittyvät.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistoiminnassa korostetaan toista kunnioittavaa vuorovaikutusta sekä toisten auttamista ja kannustamista. Opetellaan opetusviestinnän ja ryhmän käsittelyn taitoja sekä tuomaritoiminnassa tarvittavia taitoja. Harjoitellaan vertaisarviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Asiantuntijavieraisten asiallinen ja kunnioittava kohtaaminen ja yhteisiin keskusteluihin osallistuminen. Oppitunneilla opiskelija vastaa osaltaan niin omasta kuin muidenkin turvallisuudesta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan liikunta- ja terveysalan yrittäjyyden erityispiirteisiin ja tarkastellaan alan työllistymismahdollisuuksia. Pohditaan omaa suhdetta mahdolliseen yrittäjyyteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn.

Tietojen arvioinnissa korostetaan opiskelijan ymmärrystä liikunnanohjauksen perusperiaatteista sekä liikunta- ja terveysalan yrittäjyyden erityispiirteistä.

Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan ideointi-, suunnittelu- ja toteutusvalmiuksia.

Työskentelyn arviointi kohdistuu opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen sekä sitoutuneeseen, vastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn oppitunneilla.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, oppimispäiväkirjatyöskentelyä, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön. Hyväksytty opintojakson suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opintojakson tehtävien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin sekä sitoutumista vuorovaikutteiseen oppimispäiväkirjatyöskentelyyn. Opintosuoritukseen kuuluu tiivis kirjallinen loppuyhteenveto. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista

Liiku musiikin mukaan, 2 op (LI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää taitojaan ja valmiuksiaan rytmin mukaan liikkumisessa
- Opiskelija tutustuu erilaisiin rytmeihin, musiikkipohjaisiin kuntoliikuntamuotoihin ja eri tanssimuotoihin
- Opiskelija osallistuu moduulin sisällön suunnitteluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset tanssimuodot ja -lajit
- kuntoliikunta musiikin mukaan
- mahdollinen yhteistyö eri oppiaineiden kanssa
- mahdolliset vierailut tai vierailijat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Mahdollisuus toteuttaa itseään tanssin liikekielen kautta. Kertyvä osaaminen kohottaa liikunnallista pätevyyden tunnetta ja itsetuntoa. Rohkeus itsensä ilmaisuun ja esiintymiseen kehittyy.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistoiminnassa korostetaan toista kunnioittavaa vuorovaikutusta sekä toisten auttamista ja kannustamista. Pari- ja pienryhmätoiminnassa vastuun ottaminen lisää henkilökohtaisen pätevyyden kokemusta. Myös monissa kuntoilumuodoissa, jotka toteutetaan ryhmäliikuntana, voi kokea yhteisöllisyyden tunnetta. Oppitunneilla opiskelija vastaa osaltaan niin omasta kuin muidenkin turvallisuudesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan sekä suomalaisiin että ulkolaisiin tansseihin. Tuodaan esiin tanssin merkitys omalle kulttuurille sekä tanssin eri kulttuureja globaalisti yhdistäviä merkityksiä. Tanssi globaalina, yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaisia ihmisiä ja kulttuureja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn.

Tietojen arvioinnissa korostetaan opiskelijan ymmärrystä musiikin ja liikkeen yhdistämisen monimuotoisuudesta. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös opiskelijan tietämys eri tanssimuotojen kulttuurisesta historiasta.

Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan valmiuksia rytmin mukaan liikkumiseen ja tanssitaitoon.

Työskentelyn arviointi kohdistuu opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, suunnittelutehtäviin sitoutumiseen sekä vastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn oppitunneilla.

Arviointi on opettajan havainnointia ja palautetta, vertaisarviointia sekä opiskelijan itsearviointia

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön. Hyväksytty opintojakson suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja kurssitehtävien hyväksyttyä suorittamista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista.

Erityisosaaminen liikunnassa, 2 op (LI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi hyödyntää omaa liikunnallista erityisosaamistaan ja harrastuneisuuttaan
- Opiskelijalle voidaan hyväksi lukea koulun ulkopuolinen liikunnan opintojakson
- Opiskelijalle voidaan hyväksi lukea osallistuminen lukioaikaiseen liikuntatutortoimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hyväksi luettavia ovat eri urheilulajien laajemmat valmennuskurssit (noin 30 tuntia, esimerkiksi uimaopettaja- uimavalvoja- ja golf green card -kurssit)
- Muita mahdollisia hyväksi luettavia ovat tuomari- ja liikuntatutortoiminta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksi luvun perusteena on vapaamuotoinen kirjallinen hakemus perusteluineen, todiste käydystä kurssista tai liikuntatoiminnasta sekä soveltuva konkreettinen näyttö. Hyväksi luettavasta liikuntatoiminnasta saa suoritusmerkinnän S (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Opintojakso suoritetaan ja dokumentoidaan itsenäisesti opettajan ohjeiden mukaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti opettajan ohjeistuksen mukaan.

Juhlatanssit 2, 2 op (LI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson yleisenä tavoitteena on koulun vanhojenpäiväkulttuurin ylläpitäminen ja kehittäminen.
- Opiskelija kehittyy ilmaisussa ja tanssitaidoissa
- Tutustuminen suomalaisiin ja ulkolaisiin kansantansseihin sekä tanssitapakulttuuriin ja tanssietikettiin
- Positiiviset liikuntaelämykset, onnistumisen kokemukset ja yhteenkuuluvuuden tunne
- Yhteissuunnitteluun ja omien koreografioiden tekoon rohkaiseminen
- Opintojakso voidaan hyväksi lukea opiskelijan osallistuessa toistamiseen Juhlatanssit - opintojaksolle

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Juhlatanssit ja perinteiset vanhat tanssit
- Lavatanssit ja kansantanssit
- Opiskelijoiden omat koreografiat
- Uudet tapahtumaan luodut koreografiat
- Tanssietiketti ja tanssiparin huomioiminen
- Tanssiohjelmiston esittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Korostetaan opintojakson yhteisöllistä asemaa ja merkitystä lukion toimintakulttuurissa. Opintojaksoon liittyy paljon yhteissuunnittelua ja erilaisia vastuutehtäviä, jotka parhaimmillaan tukevat opiskelijoiden sitoutumista ja edistävät yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tanssietikettiä ja positiivista vuorovaikutusta oman tanssiparin kanssa korostetaan.

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiharjoittelun lomassa opiskelija kokee olevansa tärkeä osa opiskeluyhteisöä. Ohjelmiston sinnikäs harjoittelu ja sen onnistunut esittäminen juhlapäivän näytöksissä kohottaa opiskelijan liikunnallista pätevyyden tunnetta. Opiskelija voi toteuttaa itseään ja kokea pätevyyttä myös erilaisissa opintojaksoon liittyvissä vastuutehtävissä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan eri maiden tansseihin. Tuodaan esiin tanssin merkitys omalle kulttuurille sekä tanssin eri kulttuureja globaalisti yhdistäviä merkityksiä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija voi osallistua toisen kerran Li6 Juhlatanssit-opintojaksoon.

Hyväksi luvun perusteena on jatkuva ja monipuolinen näyttö, myönteinen suhtautuminen pariin ja ryhmään sekä aktiivinen osallistuminen yhteisen tavoitteen suunnassa. Hyväksiluvusta annetaan suorituserkintä (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Wanhojen oman koreografia, 2 op (LI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson yleisenä tavoitteena on kehittää koulun vanhojenpäivän kulttuuria.
- Yhteissuunnittelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- Tanssin suunnitteluprosessin läpikäynti ideoinnista valmiiseen esitykseen.
- Opiskelija saa suorituserkinnän oman tanssin suunnittelusta ja ohjauksesta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vapaaehtoinen osallistuminen oman tanssin suunnitteluun
- Tanssiaisten teeman mukainen alkuideointi, musiikkien valinta, koreografian suunnittelu, musiikin editointi,
- Tanssin ohjaus sekä ohjaus yhteisharjoituksissa
- Suorituksen dokumentointi päiväkirjalla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kokee olevansa tärkeä osa opiskeluyhteisöä. Ohjelmiston sinnikäs harjoittaminen ja sen onnistunut toteutus juhlapäivän näytöksissä kohottaa opiskelijan liikunnallista pätevyyden tunnetta. Opiskelija voi toteuttaa itseään ja kokea pätevyyttä vastuutehtävässä

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy paljon yhteissuunnittelua ja erilaisia vastuutehtäviä, jotka parhaimmillaan tukevat opiskelijoiden sitoutumista ja edistävät yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksi luvun perusteena on aktiivinen osallistuminen oman tanssin suunnitteluun ja ohjaukseen. Suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Orientaatio jatko-opintoihin, 2 op (LI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan itsenäisesti valitsema ja suorittama yliopiston, avoimen yliopiston tai korkeakoulun tarjoama opintojakso.
- Opinnot tutustuttavat opiskelijaa liikuntatieteelliseen alaan ja antavat esimakua korkeakouluopiskelusta.
- Opiskelija saa vahvistusta omille opiskelu- ja urasuunnitelmille.
- Opintojakson hyväksiluku sekä lukio-opintoina että jatko-opintoina.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri yliopistojen, avoimen yliopiston ja korkeakoulujen lukiolaisille suuntaamat opinnot. Liikuntatieteisiin soveltuvia opintoja on tarjolla liikunta- ja terveystieteiden, terveys- ja hyvinvointialan, gerontologian, kuntoutuksen, ravitsemustieteen, terveystiikunnan sekä lääketieteen aloilla.
- Opintojakso valitaan oman kiinnostuksen mukaan
- Opintoja tarjotaan verkko-opintoina ja ne sopivat toteutustavoiltaan ja laajuudeltaan toisella asteella opiskeltaviksi. Osa opintotarjonnasta on maksutonta.

- Lisätiedot ja ilmoittautumisohjeet yliopiston, avoimen yliopiston tai korkeakoulun omilta sivuilta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija voi suunnitella tulevaisuuttaan ja koetella opiskelijaidentiteettiään. Opiskelija pääsee tutustumaan itseä kiinnostavaan jatko-opintoalaan ja voi saada varmuutta mahdolliseen uravalintaan. Opiskelija voi opiskella joustavasti ajasta ja paikasta riippumatta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Orientoivien tutustumiskurssien sisällöt vaihtelevat, mutta lähtökohtana on usein lukion oppiainetta laajempi ja monitieteisempi tietoperusta, jossa opiskelija pääsee syventämään oppiaineen sisältötietoja ja/tai -taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen järjestävän tahon arviointiperusteiden mukaan. Hyväksytystä opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu / H = hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Itsenäinen suoritus, johon tarvittaessa on saatavissa opettajan ohjausta

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäinen suoritus, johon tarvittaessa on saatavilla opettajan ohjausta.

8.17. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely

antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätöimintää, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävästä elämäntavasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskeissa kysymyksissä.

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella.

Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro- kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistämällä turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Positiiviset kokemukset musiikillisessa toiminnassa, mahdollisuus itseilmaisuuksiin ja uusien musiikillisten asioiden oppiminen lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessamme vuorovaikutuksessa osana ryhmää opimme havainnoimaan toimintaa ympärillämme ja osallistumaan siihen kokonaisuutta tukien.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen ja ympäristöosaaminen näkyvät muun muassa tutustuessamme musiikkiin aineettomana hyödykkeenä ja toimiessamme turvallisen ääniympäristön puolesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät kehittävät luovaa osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musisointiohjelmisto ja konserttikäynnit tutustuttavat opiskelijan monenlaiseen musiikkikulttuuriin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Musiikkialan eettisiin kysymyksiin tutustumme esim. pohtimalla tekijänoikeuskysymyksiä ja musiikkivideokulttuuria.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja osallistuminen tuntityöskentelyyn.

Syke- soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan itselleen mieluississa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit
- luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan paikallisen Kymi Sinfoniettan-orkesterin konserttitarjontaan ja toimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Positiiviset kokemukset musiikillisessa toiminnassa, mahdollisuus itseilmaisuun sekä sen kehittämiseen ja uusien musiikillisten asioiden oppiminen lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessamme vuorovaikutuksessa osana ryhmää opimme havainnoimaan toimintaa ympärillämme ja osallistumaan siihen kokonaisuutta tukien.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteellista ilmaisu edistävät tehtävät kehittävät monitieteellistä ja luovaa ajattelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisiin ja opiskelijoiden omiin musiikkikulttuureihin tutustumalla kehitämme globaalia ja kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja osallistuminen tuntityöskentelyyn.

Genre- globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan esim. East Coast Jazz Clubin sekä Kymen konservatorion toimintaan ja konserttiohjelmistoon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Avaramme ymmärrystämme maailmasta ja sen kulttuureista monipuolisen ohjelmiston avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikki on aina osa kulttuuria ja yhteiskuntaa. Tutustumalla musiikkiin osana yhteiskunnallista ja kulttuurista maailmaa havainnoimme myös sen kulttuurien välisiä kytköksiä.

Hyvinvointiosaaminen

Positiiviset kokemukset musiikillisessa toiminnassa, mahdollisuus itseilmaisuuksiin ja uusien musiikillisten asioiden oppiminen lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja osallistuminen tuntityöskentelyyn.

Demo- luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Paikallinen lisäys

- tutustutaan mahdollisuuksien mukaan paikalliseen musiikkistudioon ja sen musiikkiteknologiseen työskentelyyn
- tutustutaan mahdollisuuksien mukaan paikalliseen taiteidenväliseen tarjontaan (Kotkan kaupunginteatteri, Yyri Sinfonietta, elokuvatarjonta, taidenäyttelyt)

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja tavoitteet korostavat musiikin monitieteisyyttä ja luovaa toiminnallisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toteutus ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu sekä opintojakson prosessimaisuus kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Opiskelija oppii antamaan palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Hyvinvointiosaaminen

Ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta opiskelija myös kehittää empatiataitojaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii havainnoimaan musiikin roolia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Vuorovaikutustaidot kehittävät myös opiskelijan kykyä toimia vastuullisena yhteiskunnan jäsenenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti (4-10). Arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja osallistuminen tuntityöskentelyyn.

Musiikkiprojekti, 2 op (MU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja.
- Opiskelija oppii laajemman kokonaisuuden hallitsemiseen vaadittavia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikkiprojekti ideoidaan, suunnitellaan ja toteutetaan ryhmän jäsenenä tai itsenäisesti.
- Projekti voi olla monella tavalla musiikkialaan liittyvä, esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelma koulun juhliin, äänite tai taiteiden välinen projekti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kehittyvät projektinhallintataidot parantavat opiskelijan itseohjautuvuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Projektin suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittavat vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ryhmässä yhteisen päämäärän tavoittelu opettaa opiskelijan toimimaan erilaisten ryhmän jäsenten kanssa ja ottamaan omalta osaltaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamisesta käyttämällä omia vahvuuksiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu / H= hylätty.
Vain S- merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintosuoritukseksi.

Yhteissoitto, 2 op (MU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää syventää soitto- ja laulutaitojaan sekä yhteissoitto-osaamistaan.
- Opiskelija tutustuu uuteen musiikkimateriaaliin kuuntelemalla aktiivisesti ja analysoiden kuulemaansa, musisoimalla ja sovittamalla musiikkimateriaalia yhdessä ja itsenäisesti.
- Opiskelija syventää osaamistaan musiikillisen monilukutaidon osalta (sointumerkit, tabulatuurit, nuotit, komppien merkintätavat jne.).
- Opiskelija voi halutessaan hyödyntää omaa henkilökohtaista instrumenttiaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musisointimateriaali ryhmälle valitaan yhdessä.
- Valittua materiaalia harjoitellaan sekä itsenäisesti että yhdessä.
- Esiinnyttään mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi jakson päätteeksi, koulun juhlissa tai tekemällä äänite.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Positiiviset kokemukset musiikillisessa toiminnassa, mahdollisuus itseilmaisuun sekä sen kehittämiseen ja uusien musiikillisten asioiden oppiminen lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisoinnin suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittavat vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ryhmässä yhteisen päämäärän tavoittelu opettaa opiskelijan toimimaan erilaisten ryhmän jäsenten kanssa ja ottamaan omalta osaltaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamisesta käyttämällä omia vahvuuksiaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät kehittävät luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintosuoritukseksi.

Konsertit tutuksi, 2 op (MU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tuntemaan kotkalaista klassisen musiikin konserttikulttuuria.
- Opiskelija pohtii omaa rooliaan konserttikävijänä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu Kymi Sinfonietta -orkesterin historiaan ja konserttiohjelmaan.
- Opiskelija käy kuuntelemassa Kymi Sinfoniettan kenraaliharjoitusta, taiteilijatapaamista ja viisi itse konserttiohjelmasta valitsemaansa konserttia.
- Opiskelija kirjoittaa kaikista viidestä valitsemastaan konsertista konserttiarvioinnin.
- Opiskelija kokoaa Kymi Sinfonietta-orkesterin vapaamuotoisen historiakatsauksen.
- Opiskelija haastattelee itse valitsemaansa orkesterin henkilökuntaan kuuluvaa henkilöä ja kirjoittaa haastattelusta raportin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija avartaa ymmärrystään klassisen musiikkikulttuurin maailmasta ja konserttikäytänteistä tutustumalla monipuolisesti sekä orkesteriin itseensä että orkesterin konserttitarjontaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa kokemuksia haastattelun rakentamisesta ja haastattelemisesta sekä tutustuu musiikillisen organisaation jäsenen keskustelemalla ja kyselemällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opettaja ja opiskelija suunnittelevat opintojakson yksityiskohdat yhdessä, mutta *opintojakso suoritetaan itsenäisesti*. Opettaja ohjaa tarvittaessa opintojakson aikana. Opintojaksoa ei ole sidottu periodeihin. Arvioidaan S= suoritettu/ H= hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintosuoritukseksi.

Kuoro 1, 2 op (MU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu käyttämään ääntään itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.
- Opiskelija syventää laulutaitojaan sekä tutustuu kuoromusiikkimateriaaliin, harjoittelee ja esiintyy.
- Opiskelija saa valmiuksia kuorotoimintaan.
- Opiskelija oppii sitoutumaan yhteiseen oppimiseen ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen olemalla aktiivisesti paikalla kuorotunneilla läpi lukuvuoden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hahmottamaan melodioita ja stemmoja korvakuulolta ja nuoteista.
- Opiskelija oppii käyttämään ääntään monipuolisesti.
- Opiskelija oppii kuuntelemaan muita ja suhteuttamaan oman stemmansa yhdessä laulettuun materiaaliin.
- Opiskelija tutustuu kuorotoimintaan ja saa kokemuksen laulamista yhdessä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Positiiviset kokemukset musiikillisessa toiminnassa, mahdollisuus itseilmaisuuksiin sekä sen kehittämiseen ja uusien musiikillisten asioiden oppiminen lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ryhmässä yhteisen päämäärän tavoittelu opettaa opiskelijan toimimaan erilaisten ryhmän jäsenten kanssa ja ottamaan omalta osaltaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamisesta käyttämällä omia taitojaan ja vahvuuksiaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessamme vuorovaikutuksessa osana ryhmää opimme havainnoimaan toimintaa ympärillämme ja osallistumaan siihen kokonaisuutta tukien.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opetusta ei ole sidottu periodeihin, vaan opintojakson tunnit on jaettu tasaisesti koko lukuvuodelle. Opettaja arvioi opintojakson lukuvuoden päätteeksi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

S= suoritettu/ H= hylätty. Vain S merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintosuoritukseksi.

Kuoro 2, 2 op (MU9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää edelleen laulutaitoaan sekä saa monipuolisesti lisää kuorolauluvalmiuksia.
- Opiskelija sitoutuu yhteiseen oppimiseen ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen kuorotunneilla läpi lukukauden.
- Opiskelija oppii ottamaan vastuuta oman stemmaryhmänsä aktiivisena toimijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää taitoaan hahmottaa melodioita ja stemmoja korvakuulolta ja nuoteista
- Opiskelija syventää taitojaan käyttää ääntään monipuolisesti
- Opiskelija syventää taitojaan kuunnella muita laulajia ja suhteuttaa oman stemmansa yhdessä laulettuun materiaaliin.
- Opintojakso Kuoro 2 on jatkoa opintojaksolle Kuoro 1.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Positiiviset kokemukset musiikillisessa toiminnassa, mahdollisuus itseilmaisuuksiin sekä sen kehittämiseen ja uusien musiikillisten asioiden oppiminen lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ryhmässä yhteisen päämäärän tavoittelu opettaa opiskelijan toimimaan erilaisten ryhmän jäsenten kanssa ja ottamaan omalta osaltaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamisesta käyttämällä omia taitojaan ja vahvuuksiaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessamme vuorovaikutuksessa osana ryhmää opimme havainnoimaan toimintaa ympärillämme ja osallistumaan siihen kokonaisuutta tukien.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opetusta ei ole sidottu periodeihin, vaan opintojakson tunnit on jaettu tasaisesti koko lukuvuodelle. Opettaja arvioi opintojakson lukuvuoden päätteeksi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

S= suoritettu/ H= hylätty. Vain S merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintosuoritukseksi.

Minä musiikin tekijänä, 2 op (MU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan omakohtaisesti sanoitus- ja sävellystyön perustekniikoihin, musiikkiteknologiaan ja miksauskeinoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuunnellaan erilaisten kappaleiden sanoituksia ja sävellyksellisiä ideoita analysoiden niitä.
- Tutustutaan musiikkitekologiaan.
- Ideoidaan ja toteutetaan oma sanoitus ja/tai sävellys.
- Musisoidaan yhdessä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kehittyvät projektinhallintataidot parantavat opiskelijan itseohjautuvuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja tavoitteet korostavat musiikin luovaa toiminnallisuutta ja uuden keksimistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toteutus ja ohjelmiston opiskelijälähtöinen suunnittelu sekä opintojakson prosessimaisuus kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Opiskelija oppii antamaan palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan S= suoritettu/ H= hylätty. Vain S merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

8.18. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä

niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuuksiin sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävästä tulevaisuudesta puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävästä elämäntavasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävässä kehityksessä liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri

heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisista ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- ottaa kantaa kuvataiteesta ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta
- tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestäväen tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin. (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot voi suorittaa vapaavalintaisessa järjestyksessä ellei jokin opintojakso ole osa aineiden välistä opintokokonaisuutta. Poikkeusena KU12 ja KULD2.

Kuvataiteen kursseja voi suorittaa itsenäisesti. Lupamenettely tarvitaan.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön
- soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä
- ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana

- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa
- arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin. (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. (poikkeuksena KU12 ja KULD2)

Kuvataiteen kursseja voi suorittaa itsenäisesti. Lupamenettely tarvitaan.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin
- tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja
- hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita
- tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Median kuvat

- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin. (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. (poikkeuksena KU12 ja KULD2)

Kuvataiteen kursseja voi suorittaa itsenäisesti. Lupamenettely tarvitaan.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykyaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen kuvat

- kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä (poikkeuksena KU12 ja KULD2).

Kuvataiteen kursseja voi suorittaa itsenäisesti. Lupamenettely tarvitaan.

Piirustuksen ja maalauksen työpaja, 2 op (KU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- löytää lisää piirustuksen ja maalauksen ilmaisukeinoja
- tutkii eri tekniikoiden ulottuvuuksia ja rajoja
- oivaltaa kaksiulotteisen ilmaisun käyttömahdollisuudet
- oppii keinoja luovien ratkaisujen löytämiseen kuvantekemisessä
- oivaltaa kaksiulotteisen ilmaisun kulttuuri- ja taidehistoriallisen merkityksen ja kehityskaaren
- kulttuuriosaaminen vahvistuu.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset kuvataiteen materiaalit ja tekniikat
- kuvan keskeisten perustekijöiden analysointi: sommittelu, liike, rytmi
- värin ja valon olemus ja niiden vuorovaikutus

- esteettinen, eettinen ja ekologinen ajattelu hyvinvoinnin ja luovuuden näkökulmasta kuvataiteessa
- oman ilmaisuprosessin harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista piirustus- ja maalausteosten osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-tietoaineksen omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-työpajaryhmässä työskentelytaitojen kehitystä seuraten ja kuvataiteen hyvinvointia edistäviä menetelmiä havainnoiden, hyvinvointiosaaminen

-kuvataiteen materiaalien kestäväää käyttöä, eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. (poikkeuksena KU12 ja KULD2)

Kuvanveiston ja keramiikan työpaja, 2 op (KU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii lisää kolmiulotteisen ilmaisun perustekniikoita
- tutkii tilan, kappaleen ja veistoksen ilmaisumahdollisuuksia
- oivaltaa niiden merkitykset yksilön ja yhteiskunnan kannalta
- rohkaistuu kokeilemaan uusia, kokeilevia ilmaisutapoja ja materiaaleja
- harjaantuu omakohtaisen luovan prosessin hallintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kolmiulotteisen ilmaisun eri materiaalit ja tekniikat
- tila-käsitteen analysointi
- tilan käytännölliset sovellukset
- esteettinen, eettinen ja ekologinen näkökulma
- oman tilallisen ilmaisun harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista kuvanveiston ja keramiikan teosten osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-tietoaineksen omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-kuvataiteen materiaalien kestäväää käyttöä, eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. (poikkeuksena KU12 ja KULD2)

Grafiikan työpaja, 2 op (KU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii tuntemaan grafiikan eri lajeja ja menetelmiä
- perehtyy grafiikan ilmaisumahdollisuuksiin
- tutustuu grafiikkaan taideilmiönä ja sen sovelluksiin
- harjaantuu käyttämään grafiikkaa oman ilmaisunsa välineenä
- tutustuu grafiikan perinteeseen ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri grafiikan lajien harjoittelu
- grafiikan ilmaisulliset ulottuvuudet
- taidegrafiikka ja käyttögrafiikka
- oman persoonallisen ilmaisun graafiset mahdollisuudet
- graafisen alan ammatit yhteiskunnassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista grafiikan teosten osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-tietoaineksen omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-grafiikan tekniikkaan liittyvien intertekstuaalisten mahdollisuuksien hyödyntämistä, monitieteellinen ja luova osaaminen

-kuvataiteen materiaalien kestäväää käyttöä, eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä (poikkeuksena KU12 ja KULD2).

Digitaalinen ilmaisu, 2 op (KU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- harjaantuu käyttämään ilmaisia kuvankäsittelyohjelmia kuvailmaisussaan
- toteuttaa oman julkaisun, julisteen, esiteen, kotisivun tms. käyttäen eri ohjelmia (esim. Gimp, SketchUp)
- oppii arvioimaan digitaalisten kuvien tekotapaa ja toteutusta
- löytää erilaiset digitaalisten kuvien julkaisufoorumit

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- digitaalisten kuvien estetiikka
- digitaalisten julkaisujen taitto
- medialukutaidon kehittäminen sähköisiä kuvamaailmoja tutkien

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista digitaalisten teosten osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-tietoaineksen omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-digitaalisten kuvatekniikoiden intertekstuaalisten mahdollisuuksien hyödyntämistä, monitieteellinen ja luova osaaminen

-ajankohtaisen digitaalisen kuva-aineiston ja kuvamanipulaation keinojen ymmärtämistä, yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä (poikkeuksena KU12 ja KULD2).

Arkkitehtuuri ja muotoilu, 2 op (KU9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii havainnoimaan ympäristöönsä
- ymmärtää vaikuttamisen mahdollisuudet omassa lähiympäristössä
- ymmärtää muotoiluprosessin etenemisen
- saa välineitä kriittiseen, tiedostavaan ja ekologiseen kuluttamiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- arkkitehtuurin ja muotoilun havainnointia ja tutkimista
- esinelukutaidon vahvistaminen
- harjoitellaan luovaa ongelmanratkaisua
- eettisen, ekologisen, esteettisen ja ekonomisen ajattelun vahvistuminen osana yhteiskunnallista osaamista
- muotoilun ja arkkitehtuurin historia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista arkkitehtuurin ja muotoilun teosten osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-tietoaineiden omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-kuvataiteen materiaalien kestäväää käyttöä osana paikallista ja globaalia muotoilun ja arkkitehtuurin esteetiikan ymmärrystä, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä (poikkeuksena KU12 ja KULD2).

Työtapoina käytetään suunnittelua ja toteuttamista yksin ja ryhmässä, mm. käsin muotoilua eri materiaalein ja kolmiulotteista kuvaamista eri välineistöä (mm. piirtäminen, tietokoneohjelma) hyödyntäen.

Öljyvärimaalauksen työpaja, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija perehtyy öljyvärimaalauksen ominaislaatuun
- harjaantuu ilmaisemaan itseään öljyvärimaalauksen avulla
- tuntee maalaustekniikan perinnettä ja nykypäivää
- tuntee maalaustekniset välineet ja hallitsee kerroksellisen maalaustekniikan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- öljyvärimaalauksen välineet ja tekniikat
- oman persoonallisen ilmaisun harjoittelu
- taidehistoriallinen perinne ja näyttelykäynnit
- mallit ja mielikuvat taideteoksen lähtökohtina

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista öljyvärimaalauksen osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-tietoaineen omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-työpajaryhmässä työskentelytaitojen kehitystä seuraten ja kuvataiteen hyvinvointia edistäviä menetelmiä havainnoiden, hyvinvointiosaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. (poikkeuksena KU12 ja KULD2)

Kotkan lyseon lukio on kuvataidepainotteinen oppilaitos, mikä näkyy lukion opetustarjonnassa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus valita enemmän paikallisia soveltavia kuvataiteen opintojaksoja ja opintokokonaisuuksia (kurssit 10 -14) opinto-ohjelmaansa.

Valokuvaus, verkkokurssi, 2 op (KU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu digitaalisen valokuvauksen peruskäsitteistöön ja välineisiin
- pohtii valokuvan suhdetta muihin kuvan lajeihin
- oivaltaa valokuvan merkitykset ja käyttötavat
- perehtyy valokuvauksen historiaan ja nykypäivään
- tunnistaa valokuvan henkilökohtaisen ilmaisun välineenä
- käyttää valokuvaa persoonallisen kasvun tukena
- oppii käyttämään kuvankäsittelyohjelmia valokuvan perusmuokkaamiseen
- osaa toimia yhteisöllisesti valokuvauksen verkkofoorumeilla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valokuva menneestä tulevaan
- valokuvan merkityssisältöjen analysointi
- digitaalisen valokuvan välineet ja menetelmät pääpiirteittäin
- digitaalisen valokuvan sovellukset ja julkaisualustat verkossa
- valokuva henkilökohtaisena ilmaisuvälineenä ja median vaikuttajana

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista valokuvateosten osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-tietoaineksen omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-valokuvataiteen hyvinvointia edistäviä menetelmiä havainnoiden, hyvinvointiosaaminen

-vuorovaikutustaitojen kehitystä ryhmätyöskentelyssä verkko-opinnoissa, vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. (poikkeuksena KU12 ja KULD2)

Kotkan lyseo on kuvataidepainotteinen oppilaitos, mikä näkyy lukion opetustarjonnassa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus valita enemmän paikallisia soveltavia kuvataiteen opintojaksoja ja opintokokonaisuuksia (kurssit 10 -14) opinto-ohjelmaansa.

Kuvataiteen yhteisöllinen työpaja, penkkarit, 2 op (KU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oivaltaa kuvataiteen eri ilmaisumuotojen (esim. lavastus, video, maalaus) yhdistämisen mahdollisuudet kuvataiteellisessa yhteisöllisessä projektissa (esim. penkkarit).
- harjaantuu yhteistyöskentelyyn
- ymmärtää yhteisöllisen ilmaisun merkityksiä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- produktion kokoaminen useista eri aineksista
- idean rikastaminen kuvataiteen eri ilmaisukeinoilla
- ideasta valmiiksi produktioksi saattaminen
- produktion esittely kurssin ulkopuolisille henkilöille
- vuorovaikutusosaaminen ryhmätyöskentelyssä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista kuvataideprojektin osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-kuvataiteen tietoaineksen omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-yhteisötaiteellisen projektin hyvinvointia edistävien menetelmien havainnointia, hyvinvointiosaaminen

-vuorovaikutustaitojen kehitystä ryhmätyöskentelyssä, vuorovaikutusosaaminen

-ajankohtaisten yhteiskunnallisten aiheiden hyödyntämistä kuvataiteessa, yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. (poikkeuksena KU12 ja KULD2)

Opintojakson työtapana on produktion saattaminen ideasta valmiiksi, osatekijöiden yhteensovittaminen, esitystilanteen toteuttaminen ja jälkipuinti. Tämän opintojakson aikana tehdään penkkarikoristelut.

Kotkan lyseon lukio on kuvataidepainotteinen oppilaitos, mikä näkyy lukion opetustarjonnassa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus valita enemmän paikallisia soveltavia kuvataiteen opintojaksoja ja opintokokonaisuuksia (kurssit 10 -14) opinto-ohjelmaansa.

Ympäristötaiteen työpaja, 2 op (KU13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- harjaantuu tarkastelemaan ympäristönsä esteettistä laatua
- oppii arvioimaan, mitkä tekijät muovaavat ympäristöä
- oivaltaa taiteen merkityksen ympäristössä
- ymmärtää ympäristötaiteen ominaisluonteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman ympäristön estetiikka
- ympäristön laadun merkitys ihmiselle
- kulttuurimaiseman historia
- tulevaisuuden ympäristötaiteen mahdollisuudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojakson alussa asetettujen tavoitteiden toteutumista piirustus- ja maalausteosten osalta prosessin edetessä ja opintojakson päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan taitojen kehitys, omaksuttu tieto ja työskentelytaidot.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana

-tietoaineksen omaksumista, globaali- ja kulttuuriosaaminen

-työpajaryhmässä työskentelytaitojen kehitystä seuraamista, vuorovaikutusosaaminen

-kuvataiteen materiaalien kestäväää käyttöä, eettisyys ja ympäristöosaaminen

-yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa yhdessä toimimista, yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty)

Opintojakson työtavat vaihtelevat tilanteen mukaan luokkatyöskentelystä koulun ulkopuolisiin kohteisiin. Harjoitellaan yhteissuunnittelua ja toteutetaan vaihtuvien teemojen esim. ympäristötaideteoksia, näyttelyitä, videoita, valokuvakollaaseja vaihdellen vuosittain. Tällä kurssilla on usein mukana toimijoita yhteiskunnan eri kulttuurialoilta. Teokset voivat olla mm. tilaustöitä eri kohteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. (poikkeuksena KU12 ja KULD2)

Kotkan lyseon lukio on kuvataidepainotteinen oppilaitos, mikä näkyy lukion opetustarjonnassa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus valita enemmän paikallisia soveltavia kuvataiteen opintojaksoja ja opintokokonaisuuksia (kurssit 10 -14) opinto-ohjelmaansa.

8.19. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutuslavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaaja-alainen osaaminen

*Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan**.*

*Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

*Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia

- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteeseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan
- tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista
- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma

- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan lukion jälkeisiin jatko-opintovaihtoehtoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamisen taitoja hiotaan ohjauskeskusteluissa ja luokkamutoisen ohjauksen ryhmätilanteissa. Opintojakson aikana opiskelija oppii tunnistamaan, sanoittamaan sekä dokumentoimaan omaa osaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tietolähteisiin ja oppii suhtautumaan niihin kriittisesti. Opiskelija tutustuu erilaisiin opiskelutekniikoihin ja tiedonhankintataitoihin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijaa kehittää itsetuntemustaan ja elämänhallinnan taitojaan erilaisten harjoitteiden kautta. Opiskelijaa kannustetaan hakemaan ohjausta ja tukea tarvittaessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää säännöllistä osallistumista opintojakson oppitunneille ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman sekä alustavan yo-tutkintosuunnitelman laatimista.

Opintojakson vapaa kuvaus

OP1 opintojakso suoritetaan lukion 1. ja 2. opiskeluvuoden aikana ennen OP2 opintojaksoa. Opintojakso suoritetaan hyväksytysti pääsääntöisesti osallistumalla opetukseen.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa
- syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta
- tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan
- tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin
- tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen
- tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja
- osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä
- tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyaatimukset sekä valintaprosessit
- osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy pakollinen kouluaikana toteutettava työelämään tutustumisjakso.
- Tutustumisvierailujen ja uratarinoiden avulla lisätään opiskelijan käsitystä lähialueiden elinkeino- ja yrityselämästä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija syventää tietojaan jatko-opinnoista laatimalla henkilökohtaisen jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Työelämätiedot ja -taidot syventyvät työelämään tutustumisjakson aikana.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamisen taitoja hiotaan työelämään tutustumisjakson aikana, ohjauskeskusteluissa ja luokkamuotoisen ohjauksen ryhmätilanteissa. Opintojakson aikana opiskelija oppii tunnistamaan, sanoittamaan sekä dokumentoimaan omaa osaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tietolähteisiin ja oppii suhtautumaan niihin kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija pääsee pohtimaan ympäristöosaamisen, kestävän kehityksen sekä eettisyyden merkitystä tulevaisuuden työelämässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana esitellään ulkomaisia jatkokoulutus- ja työelämämahdollisuuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijaa kehittää itsetuntemustaan ja elämänhallinnan taitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää säännöllistä osallistumista opintojakson oppitunneille, erilaisiin jatkokoulutusesittelyihin, -infoihin ja -tapahtumiin, TET-jakson suorittamista sekä yotutkinto- ja jatko-opintosuunnitelman laatimista.

Opintojakson vapaa kuvaus

OP2 opintojakso suoritetaan lukion 2. ja 3. opiskeluvuoden aikana OP1 opintojakson jälkeen. Opintojakso suoritetaan hyväksytysti pääsääntöisesti osallistumalla opetukseen.

Tutortoiminta, 2 op (OP3)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää lukio-opiskelua niin hyvin, että hän voi toimia vertaistutorina muille opiskelijoille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu toiminnasta tutorina.
- Tarvittaessa tutorit esittelevät koulua ulkopuolisille vierailijoille ja vierailevat muissa oppilaitoksissa esittelemässä lukiota.
- Tutorit toimivat tarvittaessa opinto-ohjaajien, ryhmänohjaajien, kuraattorin ja rehtorin apuna ryhmäytymisessä ja opintojaksovalintojen tekemisessä sekä muussa koulun toiminnassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia nuorempien opiskelijoiden ohjaamiseen sekä oman oppilaitoksen esittelyyn, markkinoimiseen ja edustamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija kehittää vuorovaikutus-, esiintymis- ja tunnetaitojaan erilaisissa ohjaus- ja esiintymistilaisuuksissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija kasvaa ottamaan vastuuta muista opiskelijoista ja koko kouluyhteisöstä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijaa kehittää itsetuntemustaan ja elämänhallinnan taitojaan. Opiskelija saa valmiuksia tukea opiskelijoiden ryhmäytymistä sekä toimia aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään. Opintojakso suoritetaan hyväksytysti osallistumalla aktiivisesti tutortoimintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutortoimintaan osallistutaan lukion 2. ja 3. opiskeluvuonna. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

8.20. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Työelämätaidot, 2 op (TO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saa käsityksen yhteiskunnassa tapahtuneista muutoksista (mm. globalisaatio, tekniikan kehittyminen) sekä niiden vaikutuksesta työelämään ja työn tekemiseen
- opiskelija oppii tunnistamaan, millaisia työstä toiseen siirrettäviä ominaisuuksia ja taitoja työelämässä tapahtuneet muutokset työntekijältä edellyttävät

- opiskelija pohtii ja visioi tulevaisuuden työelämää ja siinä tapahtuvia muutoksia, sekä arvioi niiden vaikutusta omaan ammatinvalintaansa ja urasuunnitteluunsa
- opiskelija oppii ymmärtämään elinikäisen oppimisen merkityksen työelämässä
- opiskelija oppii tunnistamaan omia työelämätaitojaan, vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- opiskelija oppii sanallistamaan ja markkinoimaan omaa osaamistaan ja taitojaan
- opiskelija pohtii, miten työelämätaitoja voi oppia ja harjoitella työelämän ulkopuolella (esim. koulutuksessa ja harrastuksissa)
- opiskelija oppii työnhaun taitoja
- opiskelija oppii millaisia oikeuksia ja velvollisuuksia työlainsäätö työntekijälle asettaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhteiskunnan, työelämän ja ammattien muutokset menneinä vuosikymmeninä
- tulevaisuuden työelämä
- työstä toiseen siirrettävät työelämätaidot
- opiskelijan omien työelämätaitojen, vahvuuksien ja kehittämisen kohteiden tunnistaminen
- työelämätaitojen harjoittelu
- opiskelijan oman osaamisen markkinoiminen (esiintymis- ja ilmaisutaito)
- työnhakutaitojen harjoittelu (työpaikkojen etsiminen, CV:n ja työhakemuksen laatiminen, työhaastatteluun valmistautuminen)
- työlainsäädäntö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan yhteiskunnassa ja työelämässä tapahtuneisiin muutoksiin, sekä opitaan yhteiskunnassa ja työelämässä toimisessa tarvittavia taitoja. Opintojakson aikana kehittynyt ymmärrys työelämässä tarvittavista taidoista sekä opintojakson aikainen mahdollisuus näiden taitojen käyttöön ja kehittämiseen parantavat myöhemmin opiskelijan mahdollisuuksia työllistyä ja kiinnittyä osaksi ympäröivää yhteiskuntaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii ymmärtämään, että vuorovaikutusosaaminen on yksi keskeisistä työelämässä tarvittavista taidoista. Opintojaksossa pyritään vuorovaikutteisiin työskentelytapoihin, mikä antaa opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan myös käytännössä. Opintojakson aikana opiskelijalla on mahdollisuus kehittää myös esiintymis- ja ilmaisutaitojaan, joita hän tarvitsee esimerkiksi työhaastattelussa tai muissa tilanteissa, joissa hänen tulee tuoda esiin omaa osaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan ymmärrys työelämässä tarvittavista taidoista, sekä mahdollisuus kehittää näitä taitoja opintojakson aikana, lisäävät mm. opiskelijan mahdollisuuksia kiinnittyä työelämään sekä kykyä siirtyä myöhemmin työelämässä sujuvammin työtehtävästä toiseen, mikä puolestaan parantaa hänen hyvinvointiaan. Opintojakson aikana opiskelija arvioi ja oppii tunnistaa omia työelämätaitojaan ja tulee tietoisemmaksi omista vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan, mikä myös osaltaan parantaa hänen hyvinvointiaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalissa yhteiskunnassa ja työelämässä kielitaito, kulttuurinen ymmärrys ja suvaitsevaisuus ovat keskeisiä työelämätaitoja, vaikka ei työskentelisikään ulkomailla. Opintojakson aikana opiskelija tulee tietoisemmaksi edellä mainituista taidoista ja niiden merkityksestä toimittaessa yhdessä eri kulttuurien ja kansallisuuksien edustajien kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla työelämää tarkastellaan laajana kokonaisuutena ja sen myötä työelämää tulee tarkasteltua monitieteisesti useista eri näkökulmista. Opiskelija pääsee hyödyntämään luovuuttaan mm. laatiessaan työhakemusta ja CV:tä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan työskentelytapoja, joissa opiskelija pääsee käytännössä harjoittelemaan ja kehittämään työelämässä tarvittavia taitoja. Opintojakson aikaiset tuotokset kasataan opiskelijan henkilökohtaiseksi portfolioiksi, jota opiskelija voi hyödyntää myöhemmin mm. työnhaussa ja urasuunnittelussa.

Ylioppilastutkintoon valmistautuvan opiskelijan tukiopintojakso, 2 op (TO2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Itsetuntemuksen ja elämänhallintataitojen syventäminen
- Ajankäytön merkityksen ymmärtäminen ylioppilaskirjoituksiin valmistautumistautumisessa
- Omien vahvuuksien löytäminen
- Luku- ja opiskelutekniikoiden ymmärtäminen
- Oman hyvinvoinnin edistäminen
- Stressireaktion ja stressitekijöiden tunnistaminen
- Ergonomian ja taukoliikunnan huomioiminen opiskelussa
- Ravitsemuksen, liikunnan ja levon merkityksen ymmärtäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukutekniikat ja omien vahvuuksien löytäminen
- Lukusuunnitelman tekeminen
- Omien stressitekijöiden tunnistaminen
- Stressinhallinta ja stressin lievittäminen käytännössä
- Tietoisuustaidot
- Rentoutus- ja hengitystekniikat teoriassa ja käytännössä
- Ravitsemuksen, liikunnan ja levon merkitys
- Fyysisen ja kognitiivisen ergonomian läpikäyminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ylioppilastutkintoon valmistautuvan opiskelijan tukiopintojakson opetus ja ohjaus tuottavat **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä. Samalla omaksutaan valmiuksia selvittää lukion päättövuoden haasteista. Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehitettäviä puolia sekä rakentamaan identiteettiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteenaloihin perustuvalle opintojaksolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opiskelijaa ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja edistämään omaa osaamistaan päämääränä ylioppilaskirjoitukset. Opintojakson tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan opintojakson aihepiirien merkitystä itselle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla omaksuttujen taitojen käyttäminen sekä omaksi että yhteiskunnan hyväksi edistää **yhteiskunnallista osaamista**.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S= hyväksytty, H=hylätty). Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen opintojakson tunneille ja annettujen tehtävien tekeminen hyväksytysti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso ajoitetaan kakkosvuoden viimeiseen jaksoon, jolloin opiskelija saa tuhdin tietopaketin ja käytännön taitoja selvittää abivuoden haasteista.

Tapahtumapassi, 2 op (TO3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelijan itseohjautuvuuden ja aktiivisuuden lisääminen
- opiskelija kartuttaa yleissivistystään osallistumalla ympäröivän yhteiskunnan tapahtumiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija osallistuu aktiivisesti koulussa ja ympäröivässä yhteiskunnassa järjestettäviin tapahtumiin, jotka eivät kuulu minkään opintojakson suoritusperusteisiin
- opiskelija osallistuu järjestäjänä tapahtumiin, jotka eivät kuulu minkään opintojakson suoritusperusteisiin
- opiskelija vaikuttaa omilla tapahtumavalinnoillaan opintojakson sisältöön, ja sisältö on siis opiskelijakohtainen ja vaihtelee vuosittain

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osallistuminen tapahtumiin ja niiden järjestämiseen syventävät opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan eri osa-alueiden toiminnasta ja hänen vastuustaan yhteiskunnan jäsenenä. Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan taitoa toimia oma-aloitteisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osallistuminen tapahtumiin ja niiden järjestämiseen lisää opiskelijan kykyä rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamistaan. Samalla hänen kykynsä toimia lukion jälkeisissä opinnoissa ja myöhemmässä elämässä karttuvat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija sopii ennalta opettajan kanssa osallistumisesta ja arviointitavasta. Suoritus koostuu tapahtumiin osallistumisista ja niiden järjestelytehtävistä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso koostuu opiskelijan osallistumisesta erilaisiin tapahtumiin osallistujana tai järjestäjänä.

Esimerkkejä tapahtumista ovat Arto Fest, 112-päivä, urheilun lajiesittelyt, ystävyyskoulun vierailun järjestelyt, tapahtumien kahvitukset, eri tilaisuuksien juontotehtävät, vapaaehtois- ja korkeakouluysteistyö sekä kaikki eri tapahtumat, jotka eivät kuulu muiden opintojaksojen suoritusperusteisiin.

Vertaismentori, 2 op (TO4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää opiskelijan valmiuksia toimia vertaisryhmässä oppimisen tukijana
- tutustuttaa oppimiseen monipuolisena vuorovaikutusilmiönä
- tunnistaa ja kehittää metakognition merkitys oppimisessa
- rohkaista omien vahvuuksien löytämisessä ja soveltamista oppimisprosessissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vertaisryhmässä toimiminen, ryhmädynamiikka ja roolit
- metakognitiivisten taitojen ja tietojen merkitys oppimisprosessissa
- motivaation synty, suuntaaminen ja ylläpitäminen
- käytännön mentorointi erilaisissa oppimisympäristöissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitoja osana mentor-toimintaa antamalla ja saamalla rakentavan viestinnän välinein palautetta oppimistilanteesta. Osallistumalla vertaisryhmän oppimisprosessiin opiskelija kehittää valmiuksia yhteistyöhön ja yhdessä oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osallistumalla yhteisöllistä vastuuta jakavaan toimintaa opiskelija harjoittaa turvallista vaikuttamista ja kestävän tulevaisuuden rakentamista. Vertaisryhmän toiminnan ohjaaminen kehittää monipuolisia työelämävalmiuksia ja yrittäjämäistä asennetta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Yhteiskunnallinen tai luova yrittäjyys, 2 op (TO5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii omalla aktiivisella toiminnallaan vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin
- Opiskelija oppii yhteistyötaitoja ja kehittää esiintymis- ja ilmaisutaitojaan
- Opiskelija oppii yrittäjämäisiä taitoja, kuten vastuunottoa, luovuutta ja omatoimisuutta
- Opiskelija oppii suunnittelemaan, markkinoimaan ja toteuttamaan laajemman hankkeen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Projekti, jossa tuotetaan hyväntekeväisyyteen taloudellista tukea, esimerkiksi hyväntekeväisyyskonsertti
- Vapaaehtoistyö kolmannen sektorin, kuten terveys-, hyvinvointi- ja liikunta- tai ympäristötoimijoiden kanssa
- Oman paikallisyhteisön ja alueen kehittäminen, epäkohtiin puuttuminen tai mahdollisuuksiin tarttuminen
- Nuorisovaltuustossa toimiminen sekä vaikuttamishankkeeseen tai -projektiin osallistuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy kansalaisyhteiskunnan toimintaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija voi projektinsa kautta puuttua yhteiskunnallisiin epäkohtiin ja edistää hyvinvointia paikallisella tasolla.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson avulla lisätään jonkin erityisryhmän tai oman paikallisyhteisön hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintopistekertymään.

Monitaiteellinen projekti, 2 op (TO6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan ryhmässä monitaiteisen projektin.
- Opiskelija oppii toteuttamaan ryhmässä monitaiteisen projektin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suunnitellaan yhdessä ryhmän kanssa tapahtuma, jossa linkittyy monipuolisesti useampi taiteenala.
- Harjoitellaan ja valmistellaan tapahtumaa.
- Esiinnytään ja toteutetaan tapahtuma kaikkine järjestelyineen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja tavoitteet korostavat taiteidenvälisyyttä ja luovaa toiminnallisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toteutus ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu sekä opintojakson prosessimaisuus kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Positiiviset kokemukset taiteellisessa toiminnassa, mahdollisuus itseilmaisuuun sekä sen kehittämiseen ja uusien asioiden oppiminen projektin myötä lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osallistuminen tapahtumiin ja niiden järjestämiseen syventävät opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan eri osa-alueiden toiminnasta ja hänen vastuustaan yhteiskunnan jäsenenä. Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan taitoa toimia oma-aloitteisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan S= suoritettu/ H= hylätty. Vain S merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. S-merkintä edellyttää aktiivista osallistumista sekä annettujen tehtävien toteuttamista hyväksytysti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Monitaiteellinen projekti, jonka lopuksi esiinnyttään tai toteutetaan projektin päätöstapahtuma. Projekti toteutetaan useamman oppiaineen yhteistyönä.

8.21. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskelu ympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*

- vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia
- osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfolioista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan S= suoritettu/ H= hylätty. Lukiodiplomista tulee erillinen todistus arvosanoin ylioppilastodistuksen rinnalle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen lukiodiplomin voi suorittaa, kun 4 kuvataiteen opintojaksoa on suoritettu.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa
- pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyään.

Paikallinen lisäys

- Noudatetaan Opetushallituksen ohjeita

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

Paikallinen lisäys

- Liikuntakykyisyys. Liikuntakykyisyys mitataan erillisillä fyysisen toimintakyvyn Move-mittausosioilla.
- Liikuntatiedot. Liikunnan tutkielmassa opiskelija pohtii kokonaisvaltaisesti omaa liikuntasuhdettaan ja liikunnan merkitystä elämässään. Työssä käytetään lähdeaineistoa.
- Harrastuneisuus tai erityisosaaminen. Tässä osa-alueessa opiskelija voi valita suorittamistavakseen vaihtoehtoisesti joko harrastuneisuuden tai erityisosaamisen. Harrastuneisuudella tarkoitetaan opiskelijan lukioaikaista monipuolista ja pitkäjänteistä liikunnan harrastamista. Erityisosaamisen taidot arvioidaan opiskelijan antaman näytön perusteella hänen valitsemassaan liikuntamuodossa tai urheilulajissa.
- Yhteistyötaidot. Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan yhteistyö- ja työskentelytaidot liikunnan opintojaksoilla ja lukion liikuntatoiminnassa yleensä.
- Portfolio. Opiskelija kokoaa Liikuntakykyisyys-, Liikuntatiedot sekä Harrastuneisuus tai Erityisosaaminen -osioiden kokonaisuudet portfolioksi ja kuvaa siinä yhteydessä myös osallistumistaan koulun liikuntatoimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetellaan näkemään ja käyttämään omia vahvuuksia osana tulevaisuuden työelämätaitoja. Opintojakson itsenäisten osien suunnittelu, suorittaminen ja arviointi edellyttää yrittäjämäistä asennetta. Liikunnan lukiodiplomin suorittamisesta saa lisäpisteitä joihinkin jatko-opintoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson yhteisissä osioissa harjoitetaan yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja. Opitaan arvostamaan opiskelutovereiden erilaista harrastuneisuutta ja liikunnallista erityisosaamista. Osana opintojaksoa opiskelija arvioi omia yhteistyö- ja työskentelytaitojaan suorittamallaan liikunnan opintojaksoilla ja lukion liikuntatoiminnassa yleensä.

Hyvinvointiosaaminen

Mahdollisuus osoittaa oma liikuntakykyisyys ja erityisosaaminen. Omaa liikuntahistoriaansa, liikunnallista kehittymistään ja erityisosaamistaan pohtiessaan, opiskelija tunnistaa omat liikunnalliset vahvuutensa. Tämä vahvistaa opiskelijan positiivista käsitystä itsestään liikkujana, liikunnan harrastajana tai kilpaurheilijana. Pohtiessaan liikuntasuhdettaan ja liikunnan merkitystä elämässään, opiskelijan liikunnallinen identiteetti vahvistuu. Opintojakson itsenäisen suorittamisen osiot kehittävät opiskelijan sinnikkyyttä ja kykyä suorittaa tehtävät valmiiksi asti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erityisosaamisen näytöissä ja portfoliotyöskentelyssä opiskelijalla on mahdollisuus monipuoliseen luovaan esittämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnan lukiodiplomin yleisarvosana muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, harrastuneisuuden tai erityisosaamisen sekä yhteistyötaitojen arvosanojen aritmeettisesta keskiarvosta. Kunkin osion painoarvo yleisarvosanan muodostumisessa on 25 prosenttia. Laadukkaalla portfoliolla voi vaikuttaa lopulliseen yleisarvosanaan korottavasti.

Lukiodiplomin suorituksen arvioi lukion opettaja. Erityisosaamisen arvioinnissa opettajan lisäksi arviointiin osallistuu toinen arvioija, jonka tulee olla kyseisen alan asiantuntija.

Lukiodiplomisuorituksen arvioinnissa ja erillisessä lukion päättötodistuksen liitteenä annettavassa lukiodiplomitodistuksessa käytetään asteikkoa 4–10. Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään kohtaan "lisätiedot". Lukiodiplomeissa käytetään Opetushallituksen tuottamaa yhtenäistä todistuslomaketta

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljä lukion liikunnan opintojaksoa.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa
- osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto
- erilaiset toteutustavat ja osa-alueet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erytisosaamisen näytöissä ja portfoliotyöskentelyssä opiskelijalla on mahdollisuus syvempään asiaan perehtymiseen ja monipuoliseen musiikilliseen työskentelyyn.

Hyvinvointiosaaminen

Kehittyvät projektinhallintataidot parantavat opiskelijan itseohjautuvuutta ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toteutus ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu sekä opintojakson prosessimaisuus kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Opiskelija oppii antamaan palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan S= suoritettu/ H= hylätty. Lukiodiplomista tulee erillinen todistus arvosanoin ylioppilastodistuksen rinnalle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljä lukion musiikin opintojaksoa.

8.22. Matemaattis-teknologisen linjan opinnot (MATE)

Oppiaineen tehtävä

Matemaattis-teknologisen linjan opinnot (MATE) ovat Karhulan lukion matemaattis-teknologisen linjan opiskelijoille suunniteltuja opintojaksoja, jotka tukevat opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä ja kannustavat opiskelijaa panostamaan luonnontieteiden opiskeluun sekä lukiossa että lukion jälkeen. Suurin osa matemaattis-teknologisen linjan opiskelijoiden lukio-opinnoista koostuu lukion valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisista opintojaksoista MAA/FY/KE -painotuksella. MATE-opinnot tuovat näiden rinnalle mahdollisuuden ainerajat ylittävään työskentelyyn matematiikan, luonnontieteiden

ja tietotekniikan parissa. Osassa opintojaksoista ryhmäkoko voi olla rajattu, ja tällöin matemaattis-teknologisen linjan opiskelijoilla on etusija.

MATE-opinnot perehdyttävät opiskelijat matemaattis-teknologisen linjan tavoitteisiin ja luovat positiivista ja uteliasta ryhmähenkeä. Opinnot kannustavat opiskelijaa sitoutumaan matematiikan, luonnontieteiden ja tietotekniikan opiskeluun. Opinnot antavat opiskelijalle laajan käsityksen siitä, miten monipuolisia mahdollisuuksia luonnontieteiden ja teknologian osaaminen avaavat opinnoissa ja työelämässä.

Tavoitteet

Matemaattis-teknologisen linjan opintojen tavoitteena on, että opiskelija

- saa mahdollisuuksia perehtyä luonnontieteiden soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä ja tiedeyhteisöissä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä oppii niiden kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- pohtii luonnonilmiöitä ja yhdistää niitä oppimaansa sekä rohkaistuu kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- hahmottaa luonnontieteellisen tiedon ja tieteen yhteyttä käytännön sovelluksiin teollisuudessa ja arkielämässä.

Matemaattis-teknologisen linjan painotetun opiskelun erityistavoitteina ovat matematiikan ja luonnontieteiden opiskelun kokeminen hauskana, hyödyllisenä ja mielenkiintoisena, sekä laajalaisen pohjan antaminen jatko-opintoja varten.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kunkin opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojaksot

Mate-leiri, 2 op (MATE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu matemaattis-teknologisen linjan opintoihin ja opiskelutovereihinsa
- Opiskelija osallistuu projektiluontoiseen ryhmätyöskentelyyn luonnontieteisiin liittyvän ajankohtaisen aiheen ympärillä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- leiri sopivassa paikassa (esimerkiksi Luovin leirikeskus tai Ursan Tähtikallio)
- vastuuopettajan ja leiriohjaajana toimivien opiskelijoiden esitykset MATE-opintoihin liittyen
- tutustumisohjelma ja työskentely ryhmissä
- luonnontieteeseen tai teknologiaan liittyvän projektin toteuttaminen ja esittäminen muille

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattis-teknologisen linjan opiskelijalle pakollinen opintojakso, jonka osallistujamäärä on rajoitettu. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Energia ja teollisuus, 2 op (MATE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy energiantuotannon prosesseihin ja päästöjen puhdistukseen
- Opiskelija tutustuu Kotkan ja Haminan alueella teollisuutta harjoittavien yritysten toimintaan ja luonnontieteisiin liittyviin ammattialoihin
- Opiskelija tutustuu matematiikan, fysiikan, kemian ja tietotekniikan merkitykseen teollisuuden prosesseissa ja eri ammateissa
- Opiskelija tutustuu teollisuuden aiheuttamiin ympäristöriskeihin ja niiden hallintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oppituntityöskentelyä, ryhmätöitä ja niiden läpikäymistä
- vierailuja yrityksiin, vierailujen raportointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattis-teknologisen linjan opiskelijalle pakollinen opintojakso, jonka osallistujamäärä on rajoitettu. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Opintojakso sisältää sekä fysiikan että kemian osa-alueita. Ennen tälle opintojaksolle tulemista opiskelijan on suoritettava fysiikan ja kemian pakolliset opintojaksot.

Mate -TET, 2 op (MATE3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu luonnontieteisiin liittyviin opiskelumahdollisuuksiin/ammattialoihin osallistumalla vierailuihin ja esittelyihin sekä suorittaessaan työelämään tutustumista.
- Opiskelija saa käytännön kokemusta mahdolliseen jatko-opintopaikkaan liittyen.
- Opiskelija ymmärtää omia vahvuuksiaan ja asettaa tavoitteita luonnontieteiden opiskelussa.
- Opiskelija hyödyntää omaa aktiivisuuttaan ja mielenkiinnon kohteitaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Koulun järjestämät esittely- ja vierailutilaisuudet, jotka liittyvät luonnontieteisiin tai teknologiaan.
- Kolmipäiväinen TET-jakso kohteeseen tai kohteisiin, joka tai jotka on sovittu yhdessä linjan vastuunopettajan kanssa.
- Kohteeseen tutustuminen ja TET-jakson suunnitteleminen etukäteen, sekä oppimispäiväkirjan pitäminen TET-jakson aikana.
- TET-jakson esittelemine muille MATE-linjalaisille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattis-teknologisen linjan opiskelijalle pakollinen opintojakso. Opintojaksoon sisältyviä vierailuja ja esittelyjä kertyy koko lukion ajan. TET-jakso rajaa sitä, millaiselta alalta opinto-ohjaukseen sisältyvä kolmipäiväinen TET valitaan.

Mate-leirin ohjaus, 2 op (MATE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija jakaa omaa innostustaan ja kokemustaan luonnontieteiden opiskelusta nuoremmille opiskelijoille.
- Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa leiriin liittyvää ohjelmaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Leiriohjelman ideoiminen ja suunnittelu.
- Osallistuminen leirille ja vastuu ohjelmien toteutumisesta.
- Leirin käytännön järjestelyissä avustaminen

Elektroniikan perusteet, 2 op (MATE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu yliopisto-opiskeluun
- Opiskelija saa perustiedot elektroniikasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- analogiset ja digitaaliset signaalit
- elektroniikan passiiviset komponentit
- suodatus ja vahvistus, puolijohteet ja yleisimmät puolijohdekomponentit
- katsaus digitaalelektroniikkaan ja elektroniikan valmistustekniikkaan

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on verkkokurssi, jonka järjestää Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Se sisältää tutustumiskäynnin ja laboratoriopäivän yliopistolla. Muuten kurssi ja sen loppukoe suoritetaan verkon välityksellä.

Tapahtumaprojekti 1, 2 op (MATE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu tapahtuman järjestämisen eri vaiheisiin.
- Opiskelija harjoittelee työnjakoa ja vastuun ottamista omista tehtävistään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Osallistuminen tieteeseen tai teknologiaan liittyvän tapahtuman suunnitteluun ja käytännön järjestelyihin.
- Tapahtuma voi olla monenlainen: esimerkiksi lanitapahtuma, teemapäivä tai yrittäjäyyskasvatukseen liittyvät messut.

Tapahtumaprojekti 2, 2 op (MATE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu tapahtuman järjestämisen eri vaiheisiin
- Opiskelija harjoittelee työnjakoa ja vastuun ottamista omista tehtävistään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Osallistuminen tieteeseen tai teknologiaan liittyvän tapahtuman suunnitteluun ja käytännön järjestelyihin.
- Tapahtuma voi olla monenlainen: esimerkiksi lanitapahtuma, teemapäivä tai yrittäjäyyskasvatukseen liittyvät messut.

Kansainvälinen projekti, 2 op (MATE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää luonnontieteiden osaamistaan.
- Opiskelija hyödyntää matematiikan, fysiikan ja kemian lisäksi myös kielitaitoaan.
- Opiskelija tutustuu tieteen kulttuuriin kansainvälisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Osallistuminen erikseen määritellyllä tavalla kansainväliseen projektiin.
- Koulun ryhmäprojekti (esim CERN, Erasmus) tai opiskelijan itsenäinen suoritus.
- Projektin raportoiminen muille opiskelijoille.

Teknologian projekti 1, 2 op (MATE9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy johonkin teknologian osa-alueeseen yhdessä sovitulla tavalla
- Opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja tulevaan työhönsä
- Opiskelija hyödyntää aktiivisesti omia mielenkiinnon kohteitaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luonnontieteitä, tietotekniikkaa ja teknologiaa yhdistävä projekti, joka suoritetaan ryhmässä yhdessä sovitulla tavalla tai itsenäisenä suorituksena.
- suoritukseksi voidaan hyväksilukea koulun ulkopuolella suoritettut soveltuvat opinnot

Teknologian projekti 2, 2 op (MATE10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy johonkin teknologian osa-alueeseen yhdessä sovitulla tavalla
- Opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja tulevaan työhönsä
- Opiskelija hyödyntää aktiivisesti omia mielenkiinnon kohteitaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- luonnontieteitä, tietotekniikkaa ja teknologiaa yhdistävä projekti, joka suoritetaan ryhmässä yhdessä sovitulla tavalla tai itsenäisenä suorituksena
- suoritukseksi voidaan hyväksilukea koulun ulkopuolella suoritettut soveltuvat opinnot

8.23. Tietotekniikka (TVT)

Opintojaksot

Näppäilytaidot, 2 op (TVT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii kymmensormijärjestelmän.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opitaan kirjoittamaan molempien käsien kaikilla sormilla mahdollisimman nopeasti, virheettömästi ja ekonomisesti. Lisäksi opitaan kirjoittamaan ergonomisesti oikeassa työasennossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso suoritetaan pääosin verkossa, mutta siihen kuuluu myös tapaamisia opettajan kanssa. Jakson aikana pidetään välikokeita, jotka pitää suorittaa hyväksytysti. Lopuksi pidetään kirjoituskoe, jonka tulos merkitään opiskelijalle myönnettävään kirjoitusdiplomiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Multimedia, 2 op (TVT2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään esitysgrafiikkaohjelmien ja videoiden tekemiseen sekä abitissa ja verkossa toimivien esitysohjelmien käyttöön.
- Keskeinen sisältö on kuvankäsittelyn perusteet: valmiin kuvan muokkaus, uuden kuvan luominen ja tallentaminen haluttuun esitysmuotoon. Opiskelija perehtyy perustyökalujen käyttämiseen ja hallitsee työkalut riippumatta käytettävästä ohjelmasta. Opiskelija osaa käyttää kuvaa osana muita tuotoksia ja liittää useampia tuotoksia yhteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö on kuvankäsittelyn perusteet: valmiin kuvan muokkaus, uuden kuvan luominen ja tallentaminen haluttuun esitysmuotoon. Opiskelija perehtyy perustyökalujen käyttämiseen ja hallitsee työkalut riippumatta käytettävästä ohjelmasta. Opiskelija osaa käyttää kuvaa osana muita tuotoksia ja liittää useampia tuotoksia yhteen.
- Keskeisenä sisältönä on oppia tekemään videoita yhdessä muiden kanssa. Lisäksi videoita muokataan ja editoidaan perustyökaluilla. Opiskelijat tekevät yhdessä ja erikseen videoita suunnittelemalla annettujen aiheiden ympärille käsikirjoituksen tai kuvakäsikirjoituksen. Ennen kuvausta tutkitaan ideoita ja keskustellaan kuvaustyylistä sekä otoksista sekä kuvakulmista ja muista kuvakseen läheisesti liittyvistä asioista. Myös henkilöiden roolisuunnittelu, ääni- ja musiikkitehosteet ovat osa videoiden tekoa. Videoiden esittely muille: käydään palautekeskustelu työn tavoitteista, videon onnistumisesta sekä parannusehdotuksista. Esitysgrafiikkaohjelmien opiskelussa yhdistetään kuvia, tekstejä, animaatioita ja videoita. Tehdään esityksiä, jossa käytetään esityksen aihepiiriin sopivia elementtejä huomioiden esityksen kohderyhmä, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso toteutetaan työpajana. Vaadittavien töiden tulee olla tehtynä määräaikaan mennessä, ja arviointi suoritetaan tehtyjen töiden perusteella. Opiskelija osallistuu omaan arviointiinsa itsearviointilla.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Ohjelmointi, 2 op (TVT3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opitaan ohjelmointikielen perusrakenteet (Python tai vastaava ohjelmointikieli). Edistyneemmät opiskelijat voivat laatia laajempia ohjelmia kurssin loppupuolella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy ohjelmointikielen rakenteeseen, kuten proseduurit, muuttujat, syöttö ja tulostus, sijoittaminen, laskutoimitukset, ehdollinen rakenne, toisto, aliohjelma ja funktioiden kutsu. Tehdään ohjelmointikielille tyypillisiä harjoituksia ja käytetään verkossa

olevia ohjelmointikielen opiskeluun suunnattuja verkkosivuja opiskeluun sekä kertaavina harjoituksina.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso toteutetaan työpajana. Vaadittavien töiden tulee olla tehtynä määräaikaan mennessä, ja arviointi suoritetaan tehtyjen töiden perusteella. Opiskelija osallistuu omaan arviointiinsa itsearviointilla.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Robotiikka, 2 op (TVT4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ohjelmoinnin tapaan tehdään jokin ajankohtainen paikallinen tietotekniikan projekti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija opiskelee ensin robotiikkaan liittyvät perustaidot, harjoittelee sisältöjen käyttöä ja tekee lopuksi sovitut harjoitteet ohjeiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso toteutetaan työpajana. Vaadittavien töiden tulee olla tehtynä määräaikaan mennessä, ja arviointi suoritetaan tehtyjen töiden perusteella. Opiskelija osallistuu omaan arviointiinsa itsearviointilla.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Projekti 1, 2 op (TVT5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteet esitellään opintojakson alussa. Projekti 1 on tarkoitettu aiempaa opintojaksoa, kuten ohjelmointia syventäväksi opintojaksoksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt laaditaan TVT3:n ja TVT4:n mukaisesti. Projekti 1 voi olla esimerkiksi ohjelmoinnin tai robotiikan pohjalta jatkuva opintojakso, jossa laajennetaan perusopintojakson sisältöjä ja tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso toteutetaan työpajana. Vaadittavien töiden tulee olla tehtynä määräaikaan mennessä, ja arviointi suoritetaan tehtyjen töiden perusteella. Opiskelija osallistuu omaan arviointiinsa itsearviointilla.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Projekti 2, 2 op (TVT6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteet esitellään opintojakson alussa. Projekti 2 liittyy lukiossa olevan tai tulevan projektin tai teeman ympärille, ja sen ajankohtaisuus on tärkeä. Ajatuksena on, että sisältönä voi olla jonkin hankkeen mukanaan tuoma mahdollisuus tai tarve, kuten esimerkiksi opiskelijavierailu, jonka puitteissa opiskelijoiden pitäisi valmistautua vierailuun opiskelemalla jokin sisältö, jotta vierailu voidaan toteuttaa. Aihe voi olla esimerkiksi robotiikan alkeet ohjelmoinnin avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältökuvaus laaditaan aiempien opintojaksojen tavoin ja esitellään opintojakson alussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso toteutetaan työpajana. Vaadittavien töiden tulee olla tehtynä määräaikaan mennessä, ja arviointi suoritetaan tehtyjen töiden perusteella. Opiskelija osallistuu omaan arviointiinsa itsearviointilla.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

8.24. Urheilijakoulutus (URK)

Oppiaineen tehtävä

Urheilijakoulutuksen valmennuksen tehtävä

Urheilijakoulutuksessa tapahtuvan valmennuksen tavoitteena on ohjata nuoret urheilijat säännölliseen, päämäärätietoiseen ja vastuulliseen harjoitteluun sekä lisätä heidän elämänhallinnan taitojaan. Toimintaa ohjaa urheilija ja valmennus keskiössä ajattelu. Tämä mahdollistaa heidän kehittymisensä urheilijoina.

Valmennuksen toteuttamisesta vastaavat osaavat ja koulutetut valmentajat ja heidän tukenaan toimivat asiantuntijat. Valmentajien ja asiantuntijoiden työnjako ja vastuut ovat yhdessä sovittuja ja lajivalmennuksessa noudatetaan lajiliiton antamia linjauksia. Toiminta on valmentajajohtoista.

- Opiskelija kehittyy urheilijana lukion aikana.
- Valmennus tukee urheilijan yksilöllistä kehittymistä harjoittelun kaikilla osa-alueilla.
- Opiskelija ymmärtää systemaattisen harjoittelun periaatteet ja sitoutuu määrätietoiseen harjoitteluun.

- Hänen identiteettinsä urheilijana vahvistuu ja hän kokee urheilun mielekkääksi valinnaksi.
- Opiskelija omaksuu urheilullisen elämäntavan ja oikeat elämänhallinnan taidot, jota kautta hän ymmärtää harjoittelun, levon ja ravinnon merkityksen omassa kehittämisessään.
- Opiskelijan oma ajattelu ja päätöksentekokyky kehittyvät. Samalla hän kokee kuuluvansa yhteisöön ja osaa hyödyntää lajien välisen yhteistyön tuomaa tietotaitoa.
- Opiskelija omaksuu urheilun eettiset ohjeet ja toimintatavat ja hän oppii kunnioittamaan urheilun muita toimijoita.
- Valmennus luo kannustavan ja kehitysmuotoisen ilmapiirin, jossa opiskelijan intohimo urheiluun kasvaa ja luodaan perusta huippu-urheilijan uralle.

Tavoitteet

Urheilijakoulutus noudattaa oppilaitoksen yleisiä kasvatustavoitteita ja syventävän liikunnan tavoitteena on lisäksi, että opiskelija osaa tarkkailla, kehittää ja ylläpitää fyysistä ja psyykkistä kuntoa ja rytmittää toimintaansa tavoitteisesti, edistyy itsensä tuntemisessa ja osoittaa sosiaalisesti ja moraalisesti rakentavaa käyttäytymistä. Urheilija ottaa vastuun omasta erikoisosaamisestaan ja kehittää erikoisosaamisen ohella itseään monipuolisesti tasapainoiseksi persoonallisuudeksi sekä kasvaa kohti itseohjautuvuutta.

Osaamisen arviointi

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty.

Vaikka urheilijakoulutuksessa ei anneta numeroarvosanaa, on tärkeää, että opiskelija saa jatkuva palautetta omasta edistymisestään ja kehittämisestään. Lisäksi opiskelijan tulee oppia arvioimaan itse suorituksiaan. Tässä työvälineenä voidaan käyttää esimerkiksi harjoituspäiväkirjaa. Palaute sekä itse- että vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Arvioinnissa voidaan hyödyntää erilaisia arviointimuotoja kuten itsearviointia, arviointikeskusteluja, observointia, vertaisarviointia sekä erilaisia teknisiä sovelluksia esimerkiksi älylaitteita ja videoanalyysijä.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Urheiluvalmennus toimii osana lukiokoulutuksen laaja-alaista eheyttävää tehtävää. Valmennuksen tavoitteet, sisällöt sekä arviointi tukevat lukiolaisen kokonaisvaltaista kehittymistä ja oppimista. Urheilun kautta lukiolainen oppii hallitsemaan arkea kokonaisuutena ja kasvaa vuorovaikutteisessa ja eettisyyttä korostavassa ympäristössä. Opinnoissa ja urheilussa menestymiseen vaaditaan taitoja, jotka nuoret oppivat sekä urheilun että opiskelun avulla. Yhdessä tekemistä ja toiset huomioon ottamista korostetaan tavoitteisiin pääsyn varmistamiseksi. Urheilijoita kannustetaan suvaitsevaisuuteen, kansainvälisyyteen sekä omasta itsestä ja luonnosta huolehtimiseen. Urheilukoulutuksessa kannustetaan nuoria osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja siihen, että he rohkaistuvat vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin ja kykenevät siihen toiset huomioon ottavalla tavalla. Urheilukoulutuksen urheiluvalmennus huomioi nuoren kasvun ja kehityksen siten, että hänellä on lukion jälkeen hyvä mahdollisuus edetä omien taipumustensa suunnassa sekä urheilussa, koulutuksen saralla että työelämässä.

Opintojaksot**Urheilijakoulutus 1, 2 op (URK1)****Tavoitteet****Paikallinen lisäys**

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitus suunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt**Paikallinen lisäys**

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi**Paikallinen lisäys**

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 2, 2 op (URK2)**Tavoitteet****Paikallinen lisäys**

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa

- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkimon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 3, 2 op (URK3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 4, 2 op (URK4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 5, 2 op (URK5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville

urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 6, 2 op (URK6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 7, 2 op (URK7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkimuksen. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 8, 2 op (URK8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.

- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkimon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 9, 2 op (URK9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 10, 2 op (URK10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 11, 2 op (URK11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti

urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 12, 2 op (URK12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.
- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkinnon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Urheilijakoulutus 13, 2 op (URK13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu urheilijakoulutuksen toiminnan osana omaa henkilökohtaista kehitystä opiskelussa ja urheilussa.

- Opiskelija pystyy yhdessä valmentajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa soveltamaan aamuharjoituksia niin, että ne optimaalisella tavalla tukevat opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisen valmennuksen merkityksen urheilumenetyksen kannalta sekä omaksuu siihen vaadittavan elämäntavan. Opiskelija sitoutuu säännölliseen harjoitteluun sekä oppii analysoimaan omia resurssejaan ja suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitussuunnitelmaansa.
- Lisäksi opiskelijan tulisi oppia tekemään valintoja, jotka vievät eteenpäin hänen uraansa urheilijana, eivätkä ole ristiriidassa hänen tavoitteidensa tai fair play hengen kanssa.
- Näiden tavoitteiden lisäksi urheilijakoulutusvalmennukselle on asetettu lajikohtaiset tavoitteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijakoulutuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheilijakoulutuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheilijakoulutuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelun ja tavoitteellisen urheilun yhteensovittaminen, siten että urheilijat kehittyvät urheilussa ja suorittavat opinnoissaan loppututkimon. Urheilijakoulutus tarjoaa kansalliselle tai kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille hyvät ja joustavat opiskelu- ja valmennusmahdollisuudet. Opiskelun ohella nuorilla on mahdollisuus aamuharjoitteluun kolmena opiskelupäivänä viikossa.

Urheilijakoulutuslajeja ovat kaikki ne lajit, joissa hakija täyttää urheilijakoulutuksen asettamat valmennuskriteerit. Valmennus tapahtuu asiantuntijavalmentajien toimesta ja siitä vastaavat akatemiakoulutusvalmentajat, seuravalmentajat ja liikunnan opettajat sekä mahdollisesti urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat. Valmentajat vastaavat aamuharjoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Valmennusoppi 1, 2 op (URK14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on urheiluvalmennuksen perusteiden ymmärtäminen.
- Opiskelija oppii soveltamaan valmennuksen perusteita oman lajin ja harjoittelun kannalta.
- Opiskelija pystyy itse suunnittelemaan omaa valmentautumista kokonaisvaltaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijan fyysisten ominaisuuksien harjoittelu, psyykkinen valmentautuminen, johtaminen valmennuksessa, lihashuolto, ravinto, dopingongelmat urheilussa, urheiluvammat ja niiden ennaltaehkäisy

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan merkinnällä S/suoritettu tai H/hylätty. Suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista harjoituksissa sekä annettujen tehtävien suorittamista. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmennusoppi 2, 2 op (URK15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on urheiluvalmennuksen perusteiden ymmärtäminen.
- Opiskelija oppii soveltamaan valmennuksen perusteita oman lajin ja harjoittelun kannalta.
- Opiskelija pystyy itse suunnittelemaan omaa valmentautumista kokonaisvaltaisesti.
- Opiskelija oppii testausprotokollia oman lajinsa kannalta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoittelun ohjelmointi ja suunnittelu
- Käytännön valmennus
- Oman lajin testiprotokollin tutustuminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan merkinnällä S/suoritettu tai H/hylätty. Suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista harjoituksissa sekä annettujen tehtävien suorittamista. Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

8.25. Ympäristöopinnot (YMP)

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöopinnot rakentuvat luonnontieteellisestä ja yhteiskuntatieteellisestä ympäristötiedosta ja ympäristökasvatuksellisesta toiminnasta. Ympäristöopinnot pitävät vahvasti sisällään myös eettisen ja esteettisen näkökulman. Ympäristöopintojen kokonaisuus on poikkitieteellinen ja opinnot valmentavat hyvin tulevaisuuden jatko-opintoihin ja työelämään. Opinnoissa tavoitellaan elinikäisiä toimintavalmiuksia ja itsensä kehittämistä. Opetuksessa ja opiskelussa korostuvat ongelmakeskeiset, kriittiset ja muutoksiin totuttavat opetusmenetelmät. Vaikuttaminen ja toimiminen ryhmissä ovat keskeisiä toimintamuotoja.

Muiden oppiaineiden ympäristöteemaiset opintojaksot tukevat ympäristöopintoja. Lukio-opintojen pakolliset opintojaksot mm. fysiikassa, kemiassa ja biologiassa antavat luonnontieteellistä perustietoa. Historian, yhteiskuntaopin ja maantieteen opintojen kautta opiskelija hahmottaa toimivaa yhteiskuntaa. Lisäksi ympäristöteemaa käsitellään englannin kielen toisen vuoden opinnoissa.

Opiskelijalle tarjotaan myös useita valtakunnallisia ja paikallisia valinnaisia. Valinnaisten opintojaksojen avulla opiskelija saa hyvät lähtökohdat ainereaalien ylioppilaskirjoituksiin, oman

ympäristösuhteen kehittämiseen sekä toimintavalmiuksia tulevaisuuden jatko-opintoihin ja työelämään.

Muiden oppiaineiden valtakunnalliset valinnaiset ympäristöteemaiset opintojaksot

KE5 Kemia ja ympäristö

FY3 Energia ja lämpö

GE3 Yhteinen maailma

GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

TE2 Terveys ja ympäristö

HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat

UE6 Uskonto, tiede ja media

ET6 Tulevaisuus

ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa

RUB17 Kestävä elämäntapa

Paikalliset valinnaiset

ÄI15 Viestintä- ja neuvottelutaidot yritysviestinnässä

FI5 Ympäristöfilosofia

GE6 Kehityksmaantiede

GE7 Maantiedettä kotikaupungissa

KE9 Ympäristökemia

UE9 Luonto, ympäristö ja uskonto

KU13 Ympäristötaiteen työpaja

Tavoitteet

Ympäristöopinnoissa tavoitellaan elinikäisiä toimintavalmiuksia ja itsensä kehittämistä.

Osaamisen arviointi

Ympäristöopinnojen opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opiskelijan oppimista tuetaan opintojaksojen ajan suullisen ja kirjallisen palautteen avulla. Opintojaksojen suoritus vaatii opiskelijalta aktiivista työskentelyä ja osallistumista, ns. jatkuva näyttö.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Kuvataide ja tiede, 2 op (YMP1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii yhdistämään luovasti kuvataiteellista taitoa ja tieteellistä tietoa erilaisin menetelmin ja välinein
- Oppiaineiden välinen yhteistyö luo mahdollisuuden monitieteelliseen ilmiöiden luovaan tarkasteluun ja kuvataiteellinen prosessi tuo ilmiöt näkyviksi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieteellinen ja taiteellinen näkökulma johonkin ympäristön ilmiöön vuosittain vaihtuvien teemojen
- Kuvataiteellinen työskentely yhdessä esim. biologian, maantieteen, fysiikan tai kemian ilmiöiden parissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kuvataide ja tiede yhdistyvät vuosittain vaihtuvien teemojen kahden tai useamman oppiaineen yhteistyöprojektina. Projekti tekee näkyväksi jonkin tieteen ilmiön kuvataiteen keinoin esim. näyttelynä, videona, installaationa, performanssina tai valokuvina. Projekteissa pyritään yhteistyöhön korkeakoulujen kanssa.

Kestävän kehityksen koulu, 2 op (YMP2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu oman oppilaitoksen kestävän kehityksen ohjelmaan ja osallistuu sen toteuttamiseen
- Opiskelija osallistuu lukion kehittämisestä vastaavien työryhmien työskentelyyn
- Lisäksi opiskelija tutustuu lähialueen yritysten kestävän kehityksen toimintatapoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kestävän kehityksen näkökulmat ja YK:n Agenda 2030
- Projektityöskentelyn vaiheet ja työskentely pienryhmissä
- Tiimityötaitojen kehittäminen ja itsenäisen, aktiivisen osallistujan roolin löytäminen

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja hän toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Läsnäolo koko opintojakson ajan on tärkeää.

Ympäristöraati, 2 op (YMP3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti ja sitoutuneesti Vihreä lippu –ohjelman ympäristöraadin toimintaan
- Osallistuessaan ryhmän toimintaan opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita
- Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ympäristöraadien kokoontumiset ja kokouksia valmisteleva työskentely
- Koulun toimintaan liittyvien kestävän kehityksen teemapäivien ja tapahtumien suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi
- Ympäristöraati voi olla mukana mm. järjestämässä nuorisovaaleja tai toteuttamassa yhteistyöprojektia kansainvälisessä Eco-Schools -ohjelmassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Ympäristöraadissa toimiminen kehittää opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön ja hän tulee kuulluksi omana itsenään.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja, jotka tukevat opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Opiskelija voi suorittaa opintojakson edustamalla ympäristöraadissa opiskelijakunnan hallitusta, ympäristöryhmää, tutoreita tai omaan ryhmänohjausryhmäänsä.

Ilmastonmuutos, 2 op (YMP4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää ilmastonmuutoksen tieteellisen taustan ja keskeiset vaikutukset
- Opiskelija osaa muodostaa mielipiteen, argumentoida ja toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä
- Opiskelija pohtii omaa suhtautumistaan ilmastonmuutokseen
- Opiskelija pohtii luonnonvarojen käyttöä ja omaa kulutustaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ilmastonmuutoksen fysiikkaa ja kemiaa
- Vaikutusten maantiedettä ja biologiaa
- Ilmastonmuutoksen kansainväliset sopimukset ja kansalliset ohjauskeinot
- Tutustuminen työelämän ilmastonmuutoksen varautumisen mahdollisuuksiin
- Tutustuminen alan opiskelumahdollisuuksiin korkea-asteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Demokratiataidot, vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden puolesta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnon monimuotoisuuden arvostaminen ja tutkimustietoon perustuva ilmasto-osaaminen. Arvolähtöinen ja eettinen toiminta yhteiseksi hyväksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä korkeakoulujen tai Kotkan kaupungin ilmasto-ohjelman parissa.

Retki, 2 op (YMP5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on harjoitella retken järjestämistä ja toteuttamista
- Opiskelija oppii retkikohteen historiasta, kulttuurista sekä luonnosta
- Opiskelija ottaa vastuuta itsestään ja muista sekä toimii ryhmässä
- Opintojakso syventää opiskelijan omaa ympäristösuhdetta ja opettaa liikkumaan luonnossa sitä kunnioittaen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Retkeilytaidot ja suunnistaminen
- Jokamiehen oikeudet
- Turvallisen retken sisällön sekä toteutuksen suunnittelu

- Retken toteutus ja retkestä raportointi erilaisten tehtävien pohjalta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Huolenpito itsestä ja muista. Sinnikkyys ja itsensä ylittäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista retken suunnitteluun, toteutukseen ja raportointiin. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Retkikohde voi vaihdella toteutusajankohdan mukaan.

Itämeri, 2 op (YMP6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu Itämeren erityispiirteisiin
- Opiskelija parantaa luonnontuntemustaan
- Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa kenttätöskentelyä tai leirikoulua yhdessä muiden osallistujien kanssa hyvässä vuorovaikutuksessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Itämeren ominaispiirteet
- Paikallisten vesistöjen kemialliset analyysit
- Itämeren ja sen rantojen ekosysteemit
- Itämeren lajisto
- Ympäristöekologia ja ihmisen toiminta Itämerellä
- Asiantuntijavierailut

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä.

Hyvinvointiosaaminen

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa. Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko- opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Arviointi kohdistuu työskentelytaitoihin, ryhmätyötaitoihin sekä opiskelijan ryhmässä tekemään loppuyhteenvetoon. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso koostuu osin luokkatyöskentelystä ja osin maastotyöskentelystä. Opiskelijat koostavat opintojakson lopuksi esityksen tai yhteenvedon teemasta, johon ovat perehtyneet. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Lähiympäristöni, 2 op (YMP7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ympäristö -käsitteen monitieteisyyteen
- Opiskelija tutustuu rakennettuun lähiympäristöön historian ja kulttuurin näkökulmasta
- Opiskelija tietää ja tunnistaa psykososiaalisen ympäristön ilmiöitä
- Opiskelija osaa eritellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lähiympäristön historia ja kulttuuriperintö
- Psykososiaalisen ympäristön ilmiöt
- Yksilö ympäristössä: kokemuksellinen taso
- Kurssin vuosittainen sisällön painostus sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteidenalojen yhteys tulee ilmi tutustuttaessa ympäristöön eri tieteidenalojen näkökulmasta. Historia tutkii lähiympäristöä historian keinoin esimerkiksi kirjoitettujen dokumenttien, valokuvien, audiovisuaalisten tallenteiden tai aikalaisten tarinoiden kautta. Psykologisesti ympäristöä lähestytään yksilöiden kokemusten kautta. Psykologisesti voidaan myös pohtia kokemuksellista tasoa, kuten esteettinen kokemus.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson keskiössä on ihmisen toiminnan, kokemusten ja ympäristön vuorovaikutteisuus. Ympäristö vaikuttaa meihin ja me ympäristöön. Lähiympäristöllä on menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. (S= suoritettu / H = hylätty.) Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Ympäristöopintojen projekti 1, 2 op (YMP8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu ja toimii aktiivisesti ajankohtaisessa ympäristöteemaa tai kestäväää kehitystä käsittelevässä hankkeessa tai projektissa
- Opiskelija oppii ryhmässä toimimisen taitoja ja ottaa vastuuta hänelle osoitetuista tehtävistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutustapana voi olla esimerkiksi yliopistojen kansainvälinen verkkokurssi, opintomatka ulkomaille tai yhteistyökumppanin kouluvierailu
- Myös säännöllinen luontokerhon ohjaaminen on mahdollinen suoritustapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Projektien teemat ja toteutustavat vaihtelevat lukuvuosittain.

Ympäristöopintojen projekti 2, 2 op (YMP9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu ja toimii aktiivisesti ajankohtaisessa ympäristöteemaa tai kestävää kehitystä käsittelevässä hankkeessa tai projektissa
- Opiskelija oppii ryhmässä toimimisen taitoja ja ottaa vastuuta hänelle osoitetuista tehtävistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutustapana voi olla esimerkiksi yliopistojen kansainvälinen verkkokurssi, opintomatka ulkomaille tai yhteistyökumppanin kouluvierailu
- Myös säännöllinen luontokerhon ohjaaminen on mahdollinen suoritustapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Projektien teemat ja toteutustavat vaihtelevat lukuvuosittain.

8.26. Yrittäjyysopinnot (YRI)

Oppiaineen tehtävä

Yrittäjyysopinnot-oppiaineen (YRI) alle on koottu yrittäjyyteen painottuvia opintoja. YRI-koodilla merkityt opintojaksot ovat paikallisia opintojaksoja ja ne ovat tarjolla kaikille Kotkan lukiolaisille, joskin yrittäjyyslinjan opintoja suorittavat opiskelijat ovat etusijalla.

Tavoitteet

Yrittäjyysopinnoissa painotetaan työelämä- ja yrittäjyysosaamista. Opintojaksot tarjoavat mahdollisuuksia yksilöllisiin ja itsenäisiin suoritustapoihin. Oppimisympäristöt ovat monipuolisia ja voivat vaihdella kansainvälisistä yhteistyöprojekteista yksilöllisiin verkko-opintoihin. Opinnoissa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan ajankohtaisia valtakunnallisia ja paikallisia yrittäjyyden teemoja ja tapahtumia. Opiskelu vaatii yrittäjämäistä suhtautumista, yhteistyötaitoja sekä itsensä johtamisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Yrittäjyysopintojen arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hyläytty). Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Talouden hallinta, säästäminen ja sijoittaminen, 2 op (YRI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena omaksua oman talouden hallintaan, budjetointiin, sijoittamiseen ja säästämiseen sekä lainanottoon liittyviä periaatteita, riskejä ja mahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman talouden hallinta ja budjetointi
- Sijoittamisen periaatteet ja erilaiset sijoitusmuodot
- Säästäminen
- Lainanotto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman talouden hallinta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sijoittamiseen ja lainanottoon liittyvät periaatteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hyläytty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyspassista portfolioon, 2 op (YRI2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla suunnitellaan omaa yrittäjyyden opintopolkua ja luodaan pohja portfoliotyöskentelylle. Opintojen aikana omaa osaamista dokumentoidaan ja luodaan LinkedIn-profiili tai muu sähköinen CV. Portfoliotyöskentelyyn kuuluu omien yrittäjyysopintojen suunnittelu, seuranta ja päivittäminen. Opintojakson osasuorituksina opiskelija kerää sähköiseen yrittäjyyspassiin 10 hyväksyttävää, yrittäjyyttä edistävää suoritusta. Näitä ovat esimerkiksi aktiivinen osallistuminen yrittäjyysseminaareihin, taloustietokilpailuun, koulun tapahtumatuotantoon, opintokäynteihin, yritysvierailuihin, kahvituksiin tms.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyysopintojen suunnittelu, seuranta ja portfoliotyöskentely
- Linjan opiskelijoilla pakolliset jaksopalaverit
- Opintokäynnit ja tapahtumat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelu erilaisissa koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä ja opintojen dokumentointi.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset yrittäjyyteen liittyvät tapahtumat ja opintokäynnit.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hyläytty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyys-TET, 2 op (YRI3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Työelämätaitoihin ja/tai jatko-opintomahdollisuuksiin tutustuminen
- Yrittäjän toimenkuvan hahmottaminen ja yrittäjäidentiteetin pohdinta
- Kiinnostuksen herättäminen jatko-opintoalaan ja mahdollisiin uratavoitteisiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- TET-paikan hankkiminen yrityksestä ja/tai jatko-opintopaikasta
- Ennakkotehtävät
- Viiden päivän harjoittelun dokumentointi ja raportointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opitaan työelämätaitoja ja saadaan tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista. Perehdytään yritystoimintaan eri näkökulmista ja luodaan yhteistyöverkostoja. Opiskelijalta edellytetään yrittäjämäistä asennoitumista ja oma-aloitteisuutta. Pohditaan omaa mahdollista yrittäjäidentiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Päästään osaksi työyhteisöä ja tutustutaan eri työtehtävien rooleihin yrityksessä. Harjoitellaan vastuun ottamista ja yhteistyön taitoja. Kansainvälisissä yrityksissä voi myös kielitaito edistyä. Luodaan katsaus yritysviestinnän eri muotoihin. Esiintymistaidot harjaantuvat, kun oma kokemus raportoidaan muille.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa ja pohtii omia työelämävahvuuksiaan ja uratoiveitaan. Tarkastellaan ja reflektoidaan yrittäjän toimenkuvaa ja yrittäjäidentiteettiä ja/tai visioidaan itseä kiinnostavia jatko-opintomahdollisuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

TET-jakson arviointiin liittyy itsearviointia ja ulkopuolista asiantuntija-arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoittelupäivän pituus on aina vähintään 6 tuntia. Jatko-opintopaikkaan tutustumisessa edellytetään konkreettista läsnäoloa ja opintoihin tutustumista joko oppilaitoksen henkilökunnan tai "tutoropiskelijan" kanssa. Itsenäinen suoritus opettajan ohjeiden mukaan.

NY24h-leiri leiriläisenä, 2 op (YRI4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Suunnittelu-, innovointi- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen
- Opiskelija hahmottaa yrityksen perustamisen vaiheet
- Yhteistoiminta-, vuorovaikutus- ja neuvottelutaitojen edistäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vuosittain vaihtuva haastetehtävä
- Asiantuntijapuheenvuorot
- Pienryhmien liike-toiminta ja yhteistoimintarastit
- Yritysideoiden esittely ja arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikeidean innovointi yritykseksi ja yrittäjän työn hahmottaminen. Haastetehtävästä palautteen saaminen oikealta yrittäjältä. Kiertotalouden ja kestävän yrittäjyyden teemat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Innovointi- ja suunnitteluvalmiudet kehittyvät. Tärkeää on ideoinnin rohkeus, ongelmanratkaisu ja asioiden yhdistely uudella tavalla.

Vuorovaikutusosaaminen

Keskeistä intensiivinen ryhmätyöskentely ja yhdessä oppiminen. Opitaan jakamaan rooleja ja työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa. Mielipiteen ilmaisu ja erilaisten näkemysten yhteensovittaminen on tärkeää. Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä esiintymistaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin liittyy opiskelijan itsearviointia ja ulkopuolista asiantuntija-arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Leiri toteutetaan eri oppilaitosten ja yhteistyökumppaneiden välisenä yhteistyönä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

NY24h-leirin ohjaajakoulutus ja leirin ohjaaminen, 2 op (YRI5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa valmiudet NY24h-leirin suunnitteluun ja toteutukseen
- Opiskelija ymmärtää yrittäjämäisen asennoitumis- ja toimintatavan merkityksen kaikenlaisissa vastuu- ja työtehtävissä
- Opiskelija oppii ryhmäyttämisen, ryhmän hallinnan ja pienryhmän ohjaamisen perusteet
- Opiskelijan rohkeus ja esiintymisvalmius kehittyvät

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Leiriteemaan perehtyminen
- Rastipisteiden sisällöt, leiriohjelman rakenne, oppimateriaalien käyttö ja leirivalmistelut
- Ohjaajan rooli ja ohjaajien työnjako

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Valitun leiriteeman mukaiseen liiketoimintaan ja yhteistyökumppaneihin tutustuminen. Oman ohjaajaroolin hoitaminen ja kokonaisvastuun jakaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Innovointi- ja suunnitteluvalmiudet kehittyvät. Tärkeää on ideoinnin rohkeus, ongelmanratkaisu ja asioiden yhdistely uudella tavalla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan ryhmäyttämisen, ryhmän toiminnan ohjaamisen ja johtajuuden taitoja. Keskeistä on ohjaajien välinen toimiva työnjako sekä kannustava ja eteenpäin auttava pienryhmän johtaminen. Rohkeus ja esiintymistaito karttuvat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin liittyy opiskelijan itsearviointia ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

NY Vuosi Yrittäjänä, 2 op (YRI6-7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Työelämätaitojen, yrittäjämäisen asenteen ja vastuun ottamisen vahvistaminen.
- Taloushallintaan perehtyminen.
- Idean innovointi yritykseksi ja ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen.
- Yritystoiminnan eri vaiheiden hahmottaminen.
- Oman yrittäjäidentiteetin tunnistaminen ja reflektointi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikeidean innovointi ja NY-yrityksen perustaminen
- Tuotteistaminen, markkinointisuunnitelma ja mainonta
- Myyntitapahtumat, kilpailut ja messut
- Yritystoiminnan dokumentointi, päättäminen ja raportointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keskiössä liikeidean innovointi, yrityksen perustamisen vaiheet sekä vastuullisena yrittäjänä toimiminen. Opitaan markkinointia, myynnin edistämistä ja taloushallintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Keskeistä ongelmanratkaisu ja uudet innovaatiot. Pohditaan oman yrityksen kilpailuvaltteja ja positiivista erottumista kilpailijoista. Opetellaan digiajan mahdollisuuksien hyödyntämistä osana yritystoimintaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan yritystoiminnan arvoja. Tutustutaan kiertotalouteen ja kestävän yrittäjyyden periaatteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisiin yrittäjyysmessuihin tai kilpailuihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Käsitellään yritysviestinnän eri muotoja. Yrittäjä on oman yrityksensä käyntikortti ja yrittäjän roolissa opiskelijan esiintymis- ja yhteistyötaidot eri verkostoissa kehittyvät.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin liittyy opiskelijan itsearviointia ja ulkopuolista asiantuntija-arviointia. Yritystoiminnan aktiivisuuden perusteella ohjelmasta voi saada 2 opintojaksoa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Osittain itsenäinen suoritus NY Vuosi Yrittäjänä-ohjelman vaiheita ja opettajan ohjeita noudattaen.

Yrittäjyyden verkko-opinnot, 2 op (YRI8-12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään Start Up High Schoolin - ja Tat:n bisneskurseja. Tavoitteena on kehittää työelämätaitoja ja kaupallisen osaamisen taitoja digitaalisissa oppimisympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Start Up High School UP1 Ajattelun taidot
- Start Up High School UP2 Ideoiden toteuttaminen
- TAT 1 Oman talouden hallinta
- TAT 2 Työelämäosaaminen
- TAT 3 Yrittäjyysosaaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

TAT:n bisneskurssit perehdyttävät kansainväliseen liiketoimintaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Start Up High Schoolin kursseilla keskiössä ovat luovuuden ja ideoinnin kehittäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkkinnällä S=suoritettu/H=hyläytty. Vain S-merkkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi edellyttää suoritettavaksi itsenäisesti.

Haluatko kauppatieteilijäksi, 2 op (YRI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toimii johdantona kauppatieteiden opiskeluun ja yliopisto-opintoihin. Opintojakso on suunnattu erityisesti niille kauppatieteellisistä opinnoista kiinnostuneille, jotka haluavat arvioida ja pohtia omaa kiinnostustaan alan opiskeluun sekä testata omia opiskelutaitojaan. Opintojakso antaa perusvalmiudet Kauppakorkeakoulun oppiaineiden opetuksen seuraamiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Verkko-opinnot, johon sisältyy itsenäistä opiskelua, oppimistehtäviä ja/tai luentoja. Tehtäviä voi tehdä omaan tahtiin. Verkko-opinnot suoritetaan Moodle oppimisympäristössä opinto-oikeusajan puitteissa. Tarkemmat ilmoittautumis- ja suoritusohjeet Jyväskylän avoimen yliopiston sivuilta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen korkeakouluopintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkkinnällä S=suoritettu/H=hyläytty. Vain S-merkkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyysprojektit, 2 op (YRI14-16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ongelmanratkaisun, prosessioppimisen ja kehittävän arvioinnin kokemus
- Kokonaisuuden hallinta, tavoitteellinen suunnittelu ja tulosvastuullinen toteutus
- Aktiivinen ja tasapuolinen tiimityöskentely

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhteinen tai opiskelijan oma projekti
- Projektin suunnittelu, toteutus ja arviointi
- Projektin esittely muille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vastuullinen oman toiminnan ohjaus ja yhteistyöprojekteissa tulosvastuu myös yhteistyökumppanille. Projektityöskentelyn ja prosessioppimisen vaiheiden (suunnittelu, toteutus, arviointi) läpikäynti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Keskeistä omien vahvuuksien kokeilu ja käyttäminen uudella tavalla sekä sisällön innovointi, tuotteistaminen ja ongelmanratkaisu. Hyvät projektit ovat tekijöilleen merkityksellisiä ja myös ajassa kiinni olevia tuotoksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyöprojekteissa keskeistä on tiimityö, työnjako ja eri yhteistyökumppaneiden roolit. Projektien esittely edistää dokumentointi- ja esiintymistaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin liittyy opiskelijan itsearviointia sekä vertaisarviointia ja siihen voi liittyä myös ulkopuolista asiantuntija-arviointia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu kurssi lasketaan kurssikertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kokonaisuuden on vastattava 38 tunnin työsuoritusta. Yhteisesti ohjattu tai itsenäinen suoritus opettajan ohjeiden mukaan.

Kansainvälinen projekti, 2 op (YRI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa näkemyksiä ja kokemuksia kansainvälisestä liiketoiminnasta ja tietoa yrityskulttuureiden eroista. Opintojakson aikana ylläpidetään ja kehitetään jo olemassa olevia vakiintuneita kansainvälisiä yhteistyöverkostoja sekä luodaan uusia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso voidaan toteuttaa esimerkiksi opintomatkana tai perehtymisenä monikansalliseen yritystoimintaan kotimaassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehtyminen liiketoimintaa kansainvälisessä toimintaympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu/H=hyläytty. Vain S-merkinnällä suoritettu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään. Arvioinnissa painotetaan tietoja, taitoja ja työskentelyä opintojakson aikana. Arvioinnissa voidaan hyödyntää monipuolisia arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia ja vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyden mediaportfolio, 2 op (YRI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa ajankohtaisten yrittäjyysteemojen monipuolisuuden ja eri tasot.
- Opiskelija löytää tarkoituksenmukaiset luokitteluperusteet valitsemilleen sisällöille.
- Opiskelijan oman ajattelun näkyväksi tekeminen.
- Opiskelija innostuu kokoamaan omaleimaista portfolioaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aktiivinen yrittäjyysteemojen havainnointi eri medioissa.
- Portfolion monipuolinen sisältö, teemojen luokittelu ja reflektointi.
- Muodoltaan ja sisällöltään omaleimainen mediaportfolio tai blogi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keskeistä on ajankohtainen ja laaja näkökulma yrittäjyyteen. Havainnoidaan yrittäjyyden esiintymistä eri medioissa. Luokitellaan, pohditaan ja reflektoidaan valittuja teemoja ja lisätään näkemystä yrittäjyyden eri puolista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Portfolion voi koota monella tavalla, mutta keskeistä on oman ajattelun näkyväksi tekeminen. Oman luokittelun ja pohdiskelevan yhdistelyn kautta hahmotetaan yrittäjyyttä monesta eri näkökulmasta. Painotetaan ajankohtaisuutta ja lähdekritiikkiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin liittyy opiskelijan itsearviointia. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä (S=suoritettu/H=hylätty). Vain S-merkinnällä arvioitu opintojakso lasketaan opintojaksokertymään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäinen mediaportfolion kokoaminen. Kokonaisuuden on vastattava 36 tunnin työsuoritusta (1 tunti/ blogisisältö).

9. Liitteet

9.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

9.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon keinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitettua määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta, rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon keinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoitettua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kiellellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja.	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydin sisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempossa yksikielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteisen	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatuksia, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteesta käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksen huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatieta sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppanin kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti monimutkaisista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa huomioon kontekstuaalisen vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitkäkhön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvaramon on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.
--	--	--	--	--	--

9.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

9.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsite

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohketta ja ymmärrystä esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

9.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

9.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietoaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyyt, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

9.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

9.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstietietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstietietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.

Keskeiset sisällöt

- äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitte

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohketta ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkettaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.